

**Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів
і природокористування України**

**КАТАЛОГ
ВИБІРКОВИХ ДИСЦИПЛІН
ОСВІТНІХ ПРОГРАМ
ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ**

(2023-2024 навчальний рік)

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	7
II. Порядок формування та вибору студентами бакалавратури вибіркових дисциплін освітніх програм у НУБіП України	9
III. Анотації дисциплін, згідно пропозицій ННІ та факультетів	12
ННІ енергетики, автоматики і енергозбереження	
1 Біомедична інженерія в рослинництві і тваринництві	
2 Методи математичної статистики у фахових дисциплінах	15
3 Поновлювальні джерела енергії	18
4 Робототехніка, штучний інтелект	20
5 «Розумні» системи для отримання біогазу	22
6 Техніка високих напруг	24
7 Основи енергозбереження та енергоменеджменту	27
8 Основи енергетичного бізнесу	29
9 Новітні системи акумулювання енергії	31
10 Smart Grid технології в енергозабезпеченні життя людини	33
11 Smart – електротехнології в біоінженерії	35
ННІ лісового і садово-паркового господарства	
12 Агролісівництво	38
13 Дрони для моніторингу довкілля	40
14 Інтегроване управління ландшафтними пожежами	42
15 Дизайн декоративних елементів у виробках з деревини	44
16 Дизайн середовища	46
17 Гриби лісів України	48
18 Глобальні екологічні загрози та сталий розвиток людства	50
ННІ неперервної освіти і туризму	
19 Інноваційний бізнес	52
20 Лідерство та командоутворення	54
21 Комунікації у діяльності керівника	57
22 Ресторанні технології та сервіс	59
Факультет аграрного менеджменту	
23 Започаткування власної справи	61
24 Бізнес-аналіз в Excel	63
25 Менеджмент і маркетинг в агробізнесі	65
26 Управління персоналом	67
27 PR та реклама	69
28 Управління бізнес проектами	71
29 Логістика	73
30 Грантовий менеджмент	76
31 Європейська економічна інтеграція	78
32 Біоекономіка здоров'я	80

Агробіологічний факультет

33	Базове рослинництво	83
34	Технологія виробництва та експертиза вин	85
35	Органічне землеробство	87
36	Ринок насіння сортів і гібридів	89
37	Субстрати для розсади овочів, квітів і плодових культур	91
38	Присадибне садівництво та городництво	93
39	Технологічні ризики використання добрив	95
40	Ризики кліматичних змін	97

Факультет ветеринарної медицини

41	Виробництво органічної продукції	99
42	Кінологія і філінологія з основами першої долікарської ветеринарної допомоги	102
43	Дієтологія та утримання дрібних домашніх тварин	104
44	Міжнародні вимоги до харчових продуктів	106

Гуманітарно-педагогічний факультет

45	Англійська мова (бізнес курс)	108
46	Іміджелогія	111
47	Лідерологія	114
48	Психологія успіху	117
49	Формула щастя	119
50	Критичне мислення	121
51	Міжкультурні виміри комунікації	124
52	Спортивний практикум	126
53	Філософія психології	128
54	Ефективна соціальна комунікація	130
55	Психологія масової свідомості	132
56	Еколінгвістичні модуси	134
57	Стратегії успішної комунікації	136
58	Релігійні та культурні традиції народів світу	138
59	Ораторське мистецтво	142
60	Гендерна психологія: теорія і практика	144
61	Історія світового мистецтва	146
62	Культура спілкування та етикет	148

Економічний факультет

63	Бухгалтерське діловодство в управлінні бізнесом	150
64	Соціальний пакет сучасного українця	153
65	Лідерство та управління кар'єрою	155
66	Фінансування бізнесу	157
67	Управління приватними фінансами	159
68	Організація бізнесу	161
69	Аналіз ринку	164
70	Сучасні гроші, банківські послуги в цифровій економіці	167
71	Основи фінансової грамотності та приватних інвестицій	170
72	Економічна діагностика	172

73	Інтернет-банкінг для бізнесу	174
74	Аналітика в MS Excel	177
75	Креативна економіка	179
76	Сталий розвиток аграрної сфери	181
77	«Машина часу» в економіці	183
78	Європейські студії	187
79	ФОП – сам собі бухгалтер	189
80	Онлайн-бізнес: облік і оподаткування	191
81	Оподаткування суб'єктів господарювання і фізичних осіб	193
	Факультет захисту рослин, біотехнологій та екології	
82	Хімічний захист рослин	195
83	Радіобіологія	198
84	Захист рослин за органічного виробництва	200
85	Антагоністичні мікроорганізми в захисті рослин	202
86	Безпека харчування	204
87	Фітосанітарна безпека	206
88	Генетично модифіковані рослини	208
	Факультет землевпорядкування	
89	Земельні ресурси і земельний кадастр	210
90	Комп'ютерний дизайн карт у ГІС	212
91	Основи економіки землекористування	214
92	Рейдерство у агробізнесі	216
93	Ризики XXI століття	218
94	Управління ризиками у землекористуванні	220
95	Видатні туристичні пам'ятки природи	222
	Факультет інформаційних технологій	
96	Програмування	224
97	Вебтехнології та Вебдизайн	227
98	Комп'ютерні мережі та кібербезпека	230
99	Технології BlockChain	232
100	Фінансові технології, біткоїн та ринок криптовалют	234
101	Статистичний аналіз з Python	236
102	Веб-аналітика та основи таргетингу	238
	Факультет конструювання та дизайну	
103	Все для автомобіліста	240
104	3D моделювання	242
105	Smart будівлі	246
106	Технології віртуальної реальності	249
107	Проектування та конструювання 3D принтера	251
	Механіко-технологічний факультет	
108	Машини та обладнання для біотехнологій	253
109	Прецизійні технології рослинництва	257
110	Сучасні логістичні інформаційні технології	260
11	Інтелектуальні машини та обладнання для тваринництва	262

112	Інтелектуальні системи колісних машин	264
113	Адаптивні системи машиновикористання у рослинництві	267
114	Комп'ютерна діагностика тракторів та автомобілів	270
Факультет тваринництва та водних біоресурсів		
115	Декоративне птахівництво	272
116	Нутриціологія	274
117	Практичне бджільництво	276
118	Основи фермерської аквакультури	278
119	Конструювання та дизайн декоративних аквасистем	280
120	У світі тварин	282
121	Лікарські рослини	284
Факультет харчових технологій та управління якістю продукції АПК		
122	Основи переробки м'яса	286
123	Основи переробки риби та морепродуктів	288
124	Харчові та дієтичні добавки	290
125	Основи аюрведичного харчування	292
126	Кухні народів світу	294
Юридичний факультет		
127	Лобізм у праві	296
128	Правова політологія	298
129	Медіація у професійній діяльності	300
130	Податкове законодавство	302
131	Право інтелектуальної власності	304
132	Основи бізнес-права	306
133	Європейські стандарти здорового харчування	308
134	Інформаційне право та інформаційне законодавство	310
135	Антикорупційне законодавство	313
ДОДАТКИ		315

ВСТУП

Вибіркові дисципліни (англ. *electives*) походять із концепції *person-centered teaching* (навчання, орієнтоване на особистість), яку в середині ХХ ст. систематизував американський психолог Карл Роджерс. У її основі лежить принцип, за яким учень або студент бере активну участь у формуванні своєї освітньої траєкторії, обираючи, що вчити, як вчити та як оцінювати власні знання. Викладач виконує функції не джерела знань, а провідника під час руху по цій траєкторії. Цей рух супроводжується постійним самоаналізом та тісною комунікацією викладача зі студентом чи учнем, і сама оцінка знань тяжіє більше до накопичення різних завдань та видів робіт, ніж до звичного підсумкового контролю.

У вищій освіті ця концепція на практиці тісно пов'язана з ідеалами ліберальної освіти, яка покликана давати широку освіченість, ерудованість та вміння вчитися. З першої половини ХХ століття ліберальну освіту повсякчас протиставляють вужчій професійній. Проте університети розвинутих країн найчастіше досягають балансу, пропонуючи їх як взаємодоповнювальні компоненти.

Один із очільників Американської асоціації коледжів та університетів Боббі Фанг у свій час окреслив нові виклики такому балансу у ХХІ столітті: "Ліберальна освіта більше не стосується просто загальної освіти: вона позначає будь-яке навчання, яке прищеплює здатність ефективно комунікувати, мислити зі знанням справи, проникливо і критично, співпрацювати та поводитися етично і відповідально. Ми мусимо зрозуміти, як можна викладати будь-який предмет, будь-який майнор або професійну програму на засадах ліберальної освіти".

У європейських університетах орієнтоване на студента навчання досить активно розвивалося протягом 1990-х років, а в 2009 році воно знайшло своє відображення у Лювенському ком'юніке, відтоді ставши одним із наріжних каменів Болонського процесу. У свою чергу, вибіркові дисципліни як один із його елементів стали невід'ємною частиною університетських програм у розвинутих країнах.

Для абсолютної більшості українських університетів практика вибіркових дисциплін є новою. Закон «Про вищу

освіту», який набрав чинності у вересні 2014 року, гарантує українським студентам право самостійно обирати щонайменше 25% обсягу освітньої програми.

В Національному університеті біоресурсів і природокористування України практика використання професійно-орієнтованих вибіркових дисциплін давно стала доброю традицією. Поряд з цим у 2019-2020 році вперше розроблено факультетами та навчально-науковими інститутами загальноуніверситетський перелік дисциплін вільного вибору, який на сьогодні нараховує 135 різнопрофільних дисциплін (<https://nubip.edu.ua/node/67362>). Всі студенти передвипускного курсу мають можливість вибрати 2 дисципліни згідно своїх уподобань та внести їх до індивідуальних планів наступного курсу. Вибір можна здійснити на платформі ELEARN навчально-інформаційного порталу університету за посиланням <https://elearn.nubip.edu.ua/> .

У вибіркових дисциплінах зацікавлені всі учасники освітнього процесу. Студенти отримують змогу доповнювати свою основну спеціальність додатковим фахом або брати окремі курси для широкої ерудиції. Можливість вибору дисциплін із різних факультетів та кафедр є ефективним інструментом міждисциплінарності. Також навчання у змішаних групах дозволить студентам отримати неформальний досвід від студентів з інших спеціальностей. У свою чергу, викладачі на вибіркових дисциплінах матимуть змогу працювати з більш умотивованими студентами. Поряд з цим університет отримує додатковий шанс стати більш привабливими для абітурієнтів. Кінцеві компетентності, якими може оволодіти студент, за рахунок гнучкості навчальних планів часто краще відповідають потребам ринку праці.

Успішної реалізації мрій стосовно опанування цікавих для Вас вибіркових дисциплін!

II. ПОРЯДОК

формування та вибору студентами бакалавратури вибіркових дисциплін освітніх програм у НУБіП України

Підготовка фахівців з вищою освітою у Національному університеті біоресурсів і природокористування України (далі – Університет чи НУБіП України) здійснюється згідно з Законом України «Про вищу освіту», стандартами вищої освіти, програмою розвитку Університету на 2015-2020 рр. «Голосіївська ініціатива – 2020», за освітніми програмами, затвердженими вченою радою Університету, у межах ліцензованих спеціальностей підготовки бакалаврів і магістрів.

Розподіл дисциплін. У навчальних планах освітніх програм дисципліни поділяються на:

- **обов'язкові** – 60% загального обсягу навчального навантаження студента (їх перелік, обсяги та форми атестації визначаються стандартом вищої освіти, згідно з вимогами МОН України у рамках відповідної спеціальності);

- **обов'язкові за рекомендацією Університету** – 15% загального обсягу навчального навантаження студента (їх перелік, форми вивчення (аудиторна чи самостійна) та атестації визначає вчена рада університету). Такі дисципліни вивчаються студентами:

- бакалаврату – упродовж 1-2 курсів;
- магістратури – переважно впродовж 1 семестру навчання;

- **вибіркові** – не менше 25% загального обсягу навчального навантаження студента. Такі дисципліни вивчаються студентами:

- бакалаврату – упродовж 3-4 курсів;
- магістратури – переважно впродовж 2-3 семестру навчання.

Формування переліку вибіркових дисциплін. Вибіркові дисципліни поділяються на:

- дисципліни вільного вибору за спеціальністю (за освітньою програмою);

- дисципліни вільного вибору за уподобаннями студентів.

2.2. Перелік дисциплін вільного вибору за спеціальністю формується кафедрами факультету (ННІ) та становить:

– у студентів бакалаврату з 4-річним терміном навчання (240 кредитів) – 54 кредити ЄКТС, з 3-річним терміном навчання (180 кредитів) – 45 кредитів ЄКТС, з 2-річним терміном навчання (120 кредитів) – 30 кредитів ЄКТС;

– у студентів магістратури з 1,5-річним терміном навчання (90 кредитів) – 22,5 кредити ЄКТС, з 2-річним терміном навчання (120 кредитів) – 30 кредитів ЄКТС;

– обсяг вибіркової дисципліни – не менше 3 кредитів ЄКТС, з яких 1 кредит ЄКТС – аудиторне навантаження: 15 год. лекцій та 15 год. практичних або лабораторних занять.

Перелік дисциплін вільного вибору за спеціальністю (освітньою програмою) з їх анотаціями (додаток 1) розміщується (оновлюється) на сайті факультету чи ННІ до 1 листопада поточного року та на навчально-інформаційному порталі НУБіП України (<https://elearn.nubip.edu.ua/>) на сторінці відповідного факультету чи ННІ.

Організація вибору дисциплін на наступний курс навчання забезпечується деканатами факультетів чи директоратами ННІ на попередньому курсі навчання до 1 грудня у паперовому варіанті (додаток 2) чи на навчально-інформаційному порталі НУБіП України (<https://elearn.nubip.edu.ua/>) згідно з інструкцією (додаток 4) на сторінці відповідного факультету чи ННІ.

2.3. Перелік дисциплін вільного вибору за уподобаннями студентів формується навчальним відділом за поданням факультетів та ННІ і становить:

– у студентів бакалаврату – 6 кредитів ЄКТС (дві дисципліни по 3 кредити ЄКТС кожна, з яких 1 кредит ЄКТС – аудиторне навантаження: 15 год. лекцій та 15 год. практичних або лабораторних занять);

– у студентів магістратури – 6 кредитів ЄКТС (дві дисципліни по 3 кредити ЄКТС кожна, з яких 1 кредит ЄКТС – аудиторне навантаження: 15 год. лекцій та 15 год. практичних або лабораторних занять).

Перелік вибірових дисциплін («Вибіркові дисципліни») з їх анотаціями розміщується (оновлюється) на головному сайті НУБіП України (<https://nubip.edu.ua/>) в розділі «Навчальна робота», підрозділі «Організація освітнього процесу», підрозділі «Студенту» та на навчально-інформаційному порталі НУБіП України (<https://elearn.nubip.edu.ua/>) згідно з інструкцією (додаток 4) на

сторінці відповідного факультету чи ННІ до 1 листопада поточного року.

Результати вибору дисциплін на наступний курс навчання, проведений деканатами факультетів чи директоратами ННІ на попередньому курсі до 1 грудня поточного року, подаються не пізніше 1 грудня до навчального відділу за формою, що наведена у додатку 3.

Формування контингенту студентів. Для формування контингенту студентів на наступний навчальний рік декани факультетів і директори ННІ:

- ознайомлюють у 1 семестрі студентів 3 курсу бакалаврату повного терміну навчання, 2 (1) курсу бакалаврату скороченого терміну навчання та 1-го року навчання магістратури із:

- затвердженням вченою радою факультету (ННІ) переліком дисципліни вільного вибору за спеціальністю (освітньою програмою);

- затвердженням вченою радою університету переліком дисциплін вільного вибору за уподобаннями студентів;

- організують процедуру вибору студентами вибіркового дисциплін у паперовому (додаток 2) чи електронному (реєстрацію в списках на навчально-інформаційному порталі НУБіП України) варіантах;

- студентам, які вибрали дисципліну, навколо якої не згуртувалася необхідна кількість осіб, надається можливість здійснити повторний вибір дисциплін, для вивчення яких сформувалися повноцінні академічні групи та лекційні потоки;

- студенти, які не здійснили процедуру вільного вибору дисциплін вчасно, розподіляються по групах за рішенням адміністрації факультету чи ННІ;

- за результатами проведених заходів до 1 грудня поточного року формують групи студентів для вивчення дисциплін вільного вибору на наступний навчальний рік;

- проводять корегування навчальних планів підготовки фахівців відповідних років вступу та подають їх електронні варіанти до навчального відділу для формування навчального навантаження кафедр, а також зведену інформацію про результати вибору студентами вибіркового дисциплін за формою, що наведена у додатку 3.

III. Анотації дисциплін, згідно пропозицій ННІ та факультетів

ННІ ЕНЕРГЕТИКИ, АВТОМАТИКИ І ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ

1. Біомедична інженерія в рослинництві і тваринництві.
2. Методи математичної статистики у фахових дисциплінах.
3. Поновлювальні джерела енергії.
4. Робототехніка, штучний інтелект.
5. «Розумні» системи для отримання біогазу.
6. Техніка високих напруг.
7. Основи енергозбереження та енергоменеджменту.
8. Основи енергетичного бізнесу.
9. Новітні системи акумуляування енергії.
10. Smart Grid технології в енергозабезпеченні життя людини.
11. Smart – електротехнології в біоінженерії.

БІОМЕДИЧНА ІНЖЕНЕРІЯ В РОСЛИННИЦТВІ І ТВАРИННИЦТВІ

Кафедра автоматичних та робототехнічних систем
ім. акад. І.І. Мартиненко

ННІ енергетики, автоматичних та енергозбереження

Лектор	проф. Никифорова Л.Є.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Дисципліна «Біомедична інженерія» є міждисциплінарною. Вона поєднує в собі методологію, методи та методики дослідницької та інженерної підтримки технічного забезпечення

наукових досліджень та практичної діяльності (профілактики, діагностики, лікування, тощо) в галузі охорони здоров'я та сільського господарства.

Завданнями навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з: концептуальними засадами біомедичної інженерії; класами, об'єктами, структурами біомедичної техніки та їх функціями; особливостями застосування біомедичних технічних засобів в рослинництві і тваринництві; методами застосування біомедичних технічних засобів; формування медико-інженерного світогляду студентів, здатних застосовувати знання у практичних ситуаціях, формулювати і вирішувати інженерні проблеми, пов'язані з взаємодією між живими і неживими системами.

Відповідно до міжнародних освітніх програм теоретичний зміст дисципліни включає основні проблеми на перетині інженерної, біологічної і медичної науки.

Теми лекцій:

1. Сучасний стан розвитку біомедичної інженерії.
2. Електромагнітне випромінювання.
3. Фізичні процеси в живих організмах при дії електрофізичних факторів впливу.
4. Застосування ультрафіолету в медицині, рослинництві та тваринництві.
5. Штучні джерела оптичного випромінювання.
6. Основи світлокультури рослин закритого ґрунту та методи підвищення їх урожайності.
7. Лазерні технології для корекції фізіологічного стану тварин та рослин.
8. Нанотехнології в сільському господарстві.

Теми лабораторних занять:

1. Штучні джерела ультрафіолетового випромінювання.
2. Дослідження впливу різних режимів випромінювання на знезараження повітря.
3. Технічні засоби для контролю фізіологічного стану біологічних об'єктів.

Теми практичних занять:

1. Біоелектричні потенціали. Методи вимірювань та розрахунку.
2. Методика визначення режимів опромінення для впливу на біологічні об'єкти.
3. Вузли і елементи біотехнічних систем.
4. Основи побудови біотехнічних систем.

МЕТОДИ МАТЕМАТИЧНОЇ СТАТИСТИКИ У ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІНАХ

Кафедра вищої та прикладної математики

ННІ енергетики, автоматики та енергозбереження

<i>Лектор</i>	Панталієнко Л.А.
<i>Семестр</i>	7
<i>Освітній ступінь</i>	Бакалавр
<i>Кількість кредитів ЄКТС</i>	4
<i>Форма контролю</i>	Залік
<i>Аудиторні години</i>	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

У курсі представлено типові задачі та методи математичної статистики, поширені для фахового напрямку інженерних та природничих дисциплін. Розглянуто основні поняття (генеральна сукупність, вибірка, варіанта, варіаційний ряд), статистичні розподіли (відносних) частот для дискретної та неперервної ознаки, їх геометричне зображення (полігон і гістограма). На підставі закону стійкості частот дано частотне визначення ймовірності. Розглянуто способи завдання ймовірностей для дискретних та неперервних даних, їх основні розподіли. Введено поняття точкових та інтервальних оцінок невідомого параметра теоретичного розподілу. Розглянуто основні властивості оцінок. Здійснено побудову довірчого інтервалу для математичного сподівання нормально розподіленої ознаки генеральної сукупності. За тематикою перевірки статистичних гіпотез виділено критерій щодо значення ймовірностей групованої вибірки (критерій Пірсона χ^2) та поширені прикладання. Акцентовано увагу на окремому випадку статистичної залежності — кореляційній залежності. Наведено поняття рівняння регресії та вибіркового рівняння

регресії. Сформульовано основні задачі кореляційного аналізу. За викладеним методом найменших квадратів обчислено параметри вибіркового рівняння лінійної регресії. Розглянуто властивості та методи обчислення вибіркового коефіцієнту кореляції.

Курс дає змогу на оптимальному для функціональних потреб рівні засвоїти теоретичні основи методів математичної статистики і навчитися використовувати їх на практиці. Розрахований для фахівців різних галузей знань і діяльності.

Теми лекцій:

1. Основні задачі математичної статистики. Генеральна сукупність та вибірка. Вибірковий метод. Способи відбору (1 год).

2. Статистичний розподіл вибірки. Варіаційний ряд. Полігон і гістограма. Емпірична функція розподілу (2 год).

3. Закон стійкості частот. Частотне визначення ймовірностей. Задання ймовірностей для дискретних та неперервних даних (1 год).

4. Основні дискретні та неперервні розподіли. (2 год.).

5. Властивості оцінок. Точкові оцінки параметрів. Вибіркова середня. Вибіркова та виправлена дисперсія (середнє квадратичне відхилення) (2 год).

6. Інтервальні оцінки параметрів розподілу. Точність оцінки. Довірча ймовірність (надійність). Довірчий інтервал. Побудова довірчого інтервалу для математичного сподівання нормального розподілу (2 год).

7. Перевірка статистичних гіпотез. Критерій Пірсона (2 год.).

8. Статистична (кореляційна) залежність випадкових величин. Основні задачі кореляційного аналізу. Обчислення вибіркового коефіцієнта кореляції (2 год).

9. Знаходження параметрів вибіркового лінійного рівняння регресії. Метод найменших квадратів (1 год).

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Статистичний розподіл вибірки. Варіаційний ряд. Полігон і гістограма (2 год).
2. Емпірична функція розподілу. Первісні статистичні характеристики вибірки (2 год).
3. Статистичні оцінки параметрів розподілу. Точкові оцінки параметрів нормального розподілу (2 год).
4. Побудова довірчого інтервалу для математичного сподівання нормального розподілу (2 год).
5. Перевірка статистичних гіпотез. Критерій Пірсона (2 год).
6. Перевірка статистичних гіпотез. Прикладні задачі (1 год).
7. Обчислення вибіркового коефіцієнта кореляції (2 год).
8. Побудова рівняння лінійної регресії (2 год).

ПОНОВЛЮВАЛЬНІ ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ

Кафедра теплоенергетики

ННІ енергетики, автоматики і енергозбереження

Лектор	Горобець Валерій Григорович
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Дисципліна передбачає вивчення можливостей застосування поновлюваних та альтернативних джерел теплової і електричної енергії в системах енергопостачання промислових підприємств; об'єктів АПК, громадських і побутових приміщень. Дисципліна формує у студентів знання у галузі поновлюваних джерел теплової енергії, принципів енергозбереження та побудови перетворювачів різних видів енергії від поновлюваних джерел в теплову і електричну енергію, оволодіння навичками розрахунку основних параметрів перетворювачів поновлюваної енергії, ознайомлення з сучасними світовими досягненнями у розробці та впровадженні поновлюваних джерел енергії. В якості поновлювальних джерел розглядаються сонячні і вітрові електростанції, геліоколектори, сонячні батареї, теплові насоси, біогазові і геотермальні установки, а також установки, що використовують енергію біомаси. В процесі вивчення дисципліни розглянуті конструктивні особливості, теплові і електротехнічні параметри установок, схеми та особливостей роботи поновлювальних джерел енергії. Приводиться класифікація поновлювальних джерел енергії та основні техніко-економічні показники. Розглянуті питання покращення екології за рахунок впровадження поновлювальних і альтернативних джерел енергії.

Теми лекцій:

1. Загальні принципи енергозбереження та використання поновлювальних і альтернативних джерел енергії.
  2. Сонячні електростанції, сонячні колектори, як джерело отримання теплової і електричної енергії.
  3. Теплові насоси – пристрої для використання теплової енергії ґрунту, водойм, навколишнього повітря для опалення і гарячого водопостачання об'єктів різного призначення.
  4. Вітрові електростанції або пристрої для перетворення вітрової енергії в електричну.
  5. Біогазові установки, принцип роботи та їх використання в агропромисловому комплексі.
  6. Геотермальні установки – джерело отримання теплової і електричної енергії від гарячих підземних джерел.
  7. Використання біомаси для отримання теплової і електричної енергії.
- Проблеми покращення екології за рахунок впровадження поновлювальних джерел енергії.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Основні конструкції, принцип роботи та розрахунок сонячних джерел енергії.
2. Лабораторна робота по вивченню роботи вакуумного геліоколектора.
3. Основні конструкції теплових насосів та їх розрахунок.
4. Фізичні принципи роботи вітрових електростанцій, їх основні конструкції та розрахунок енергоефективності.
5. Принцип роботи, склад та функціонування біогазових установок, їх використання в агропромисловому секторі.
6. Принцип роботи, склад та застосування геотермальних і когенераційних установок для енергопостачання об'єктів різного призначення.
7. Технології отримання твердих, рідких та газоподібних палив з біомаси та їх використання в енергетичних пристроях.

РОБОТОТЕХНІКА, ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ

Кафедра автоматики та робототехнічних систем
ім. акад. І. І. Мартиненка

ННІ енергетики, автоматики і енергозбереження

Лектор	Заєць Н.А., Болбот І.М., Дудник А.О.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год лабораторних)

Загальний опис дисципліни

У зв'язку із розвитком обчислювальної техніки та інформатики виникла необхідність та з'явилася можливість за допомогою комп'ютерів імітувати інтелектуальну діяльність: здатність розв'язувати складні задачі; здатність до навчання, узагальнень та аналогій; здатність взаємодії із зовнішнім світом шляхом спілкування, сприйняття та осмислення сприйнятого. Метою і завданням навчальної дисципліни «Робототехніка, штучний інтелект» є вивчення принципів функціонування робототехнічних комплексів, їх виконавчих механізмів та сприймаючих елементів, отримання базових навичок програмування низького рівня, розроблення алгоритмів керування та їх програмної реалізації з використанням готових бібліотек, розроблення та налагодження робототехнічних комплексів, вивчення теоретичних засад функціонування нейроінформаційних систем, що дасть змогу у спеціалізованих програмних середовищах синтезувати відповідні моделі технологічних процесів (об'єктів), із використанням яких розробити та реалізувати ефективні алгоритми керування ними.

Навчальна дисципліна ґрунтується на знаннях з вищої математики, системного аналізу, інформаційних технологій, програмного забезпечення.

Теми лекцій:

1. Вступ до проблеми штучного інтелекту. Загальна характеристика проблеми створення інтелектуальних та робототехнічних систем.
2. Штучний інтелект. База знань і база даних, їх взаємодія.
3. Нейронні мережі, їх властивості і топологія. Навчання нейронних мереж.
4. Нечіткі множини. Нечітка логіка. Нечіткий висновок.
5. Основи побудови інтелектуальних систем управління біотехнічними об'єктами.
6. Сучасні аспекти робототехніки.
7. Програмні середовища для робототехнічних комплексів і систем. Виконавчі механізми та сприймаючі елементи роботів. Класифікація промислових роботів.
8. Робототехнічні комплекси в аграрній промисловості.

Теми лабораторних занять:

1. Основні компоненти пакету Matlab Neural Networks Toolbox. Функції налаштування шарів нейронів. Функції одновимірної оптимізації та ініціалізації шарів і зсувів.
2. Створення та навчання нейронних мереж Matlab Neural Networks Toolbox.
3. Призначення і можливості пакету Fuzzy Logic Toolbox. Побудова нечіткої апроксимуючої системи.
4. Побудова експертної системи в пакеті Fuzzy Logic Toolbox.
5. Розроблення слідкуючих та програмування людиноподібних роботів.
6. Використання програмованих лазерних граверів та плоттерів.
7. Використання пристрої сканування та друку 3D об'єктів.

«РОЗУМНІ» СИСТЕМИ ДЛЯ ОТРИМАННЯ БІОГАЗУ

**Кафедра автоматики та робототехнічних систем
ім. акад. І.І. Мартиненка**

ННІ енергетики, автоматики і енергозбереження

Лектор	Шворов С.А.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Останнім часом виникла глобальна енергетична проблема людства, яка полягає в вичерпуваності викопних видів палива. Так, розвіданих запасів нафти залишилось на 45 років видобування, природного газу із газових і нафтогазових родовищ – на 60 років. Тому зараз активно ведуться пошуки нових альтернативних джерел енергії. Одним із таких джерел енергії може бути горючий газ, отриманий в результаті анаеробної переробки біомаси.

В результаті, біотехнологічні процеси переробки біомаси, крім очищення довкілля, дозволяють отримувати біогаз, електричну та теплову енергії, а також високоякісні добрива. В світі будується все більше біогазових установок (БГУ), які працюють на сільськогосподарських відходах, рослинної біомасі і призначення яких – отримання біогазу, котрий використовується для виробництва електроенергії та як паливо для транспортних засобів, в тому числі і сільськогосподарського призначення. Для організації функціонування таких БГУ виникає необхідність у розробці спеціальних «розумних» систем збирання та переробки біомаси для отримання біогазу, за допомогою яких забезпечується моніторинг стану та визначення обсягів рослинної біомаси з використанням космічних та безпілотних літальних апаратів, планування процесів збирання рослинної біомаси безпілотними комбайнами, інтелектуальне керування температурним режимом у БГУ.

Теми лекцій:

1. Сучасний стан біогазових технологій в Україні.
2. Рослинна біомаса та промислове виробництво біогазу.
3. Моніторинг стану рослинної біомаси за допомогою космічних та безпілотних літальних апаратів.
4. Інтелектуальні системи визначення обсягів рослинної біомаси для БГУ.
5. Планування процесів збирання рослинної біомаси.
6. Інтелектуальна система керування процесами збирання рослинної біомаси для БГУ.
7. Будова та принцип роботи біогазових установок.
8. Інтелектуальна система керування температурним режимом у БГУ.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Інтелектуальні алгоритми та установка для одержання біогазу.
2. Визначення виходу гнойової біомаси при утриманні худоби і птиці.
3. Розрахунок якісних показників сировини для виробництва біогазу.
4. Визначення основних параметрів біогазової установки.
5. Розрахунок теплоти біогазу та інших газоподібних біопалив.
6. Розрахунок теплового балансу метантенка.
7. Визначення потреб в біогазі для опалення, гарячого водопостачання та приготування їжі.

ТЕХНІКА ВИСОКИХ НАПРУГ

Кафедра електропостачання ім. В.М. Синькова

ННІ енергетики, автоматики і енергозбереження

Лектор	Гай Олександр Валентинович
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЕКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Основною **метою** вивчення дисципліни «Техніка високих напруг» є усвідомлення студентами ролі систем автономного електропостачання у сільськогосподарському виробництві; засвоєння комплексу питань щодо обґрунтування типу та методик вибору автономних джерел електропостачання, їх конструктивних особливостей, техніко-економічних показників та показників якості електроенергії автономних електрогенераторів; вивчення схем та особливостей роботи автономних електростанцій; підготовка студентів до діяльності у електроенергетичних службах підприємств в умовах формування та розвитку енергоринку України.

Задачі вивчення дисципліни передбачають засвоєння студентами матеріалу про:

- основні типи електричних розрядів у вакуумі, газоподібних, рідких та твердих діелектриках;
- вплив величини і характеру високих напруг на зовнішню і внутрішню ізоляцію;
- основні види перенапруг, які впливають на електрообладнання, а також методи захисту від них;
- основні типи високовольтних випробувальних установок, методи випробувань та вимірювань;
- основні положення техніки безпеки при роботах, пов'язаних з високими напругами.

Вимоги до знань та вмінь, набутих в процесі вивчення дисципліни

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні вміти:

- розраховувати електричну міцність ізоляційних конструкцій при різних видах діючих напруг у стаціонарному та імпульсному режимах;

- аналізувати причини і ймовірні наслідки перенапруг;

- розробляти заходи захисту для високовольтної ізоляції та забезпечувати координацію ізоляції;

- проводити високовольтні випробування та вимірювання.

про схеми і габарити сучасних ліній електропостачання, електрообладнання, ізоляційних конструкцій високої напруги;

- про основні питання експлуатації і профілактики високовольтного електроустаткування;

- про основні проблеми і тенденції розвитку теорії і практики в галузі техніки високих напруг.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу. K02.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях та здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. K06. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

Здатність вирішувати практичні задачі із застосуванням систем автоматизованого проектування і розрахунків (САПР) та здатність вирішувати комплексні спеціалізовані задачі і практичні проблеми, пов'язані з проблемами техніки високих напруг.

Теми лекцій:

1. Електричний розряд у вакуумі і газах.
2. Електричні розряди у твердих тілах та рідких діелектриках.
3. Перенапруги в оточуючому середовищі.
4. Високовольтні ізоляційні конструкції.
5. Високовольтні випробувальні установки, випробування та вимірювання.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Вступне заняття. Техніка безпеки при проведенні лабораторних робіт по курсу “Техніка високих напруг”.
2. Дослідження пробивних напруг повітряних проміжків
3. Дослідження пробивних напруг по поверхні твердих діелектриків
4. Дослідження розподілу напруги по гірлянді ізоляторів.
5. Дослідження режимів роботи ГІН.

ОСНОВИ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ЕНЕРГОМЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра електротехніки, електромеханіки та
електротехнологій

ННІ енергетики, автоматики та енергозбереження

<i>Лектор</i>	Доц. Наливайко В.А.
<i>Семестр</i>	7
<i>Освітній ступінь</i>	Бакалавр
<i>Кількість кредитів ЄКТС</i>	4
<i>Форма контролю</i>	Залік
<i>Аудиторні години</i>	30 (16 год лекцій, 14 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Енергонезалежність України. Поворотний момент світової енергетики. Фінансовий, енергетичний та екологічний аудит. Основні засади енергетичного менеджменту. Акумуляючі системи з поновлювальними джерелами енергії. Енергоефективні технології для побуту та малих підприємств. Сучасні багатофункціональні лічильники електричної енергії. Новітні системи збору інформації в енергетичній галузі. Енергія біомаси та енергоефективні технології її використання. Сучасний автоматизований електропривод. Електротехнології. Класифікація норм витрат енергетичних ресурсів. Питомі витрати енергоресурсів. Стратегічний енергетичний план. Енергосервісні компанії.

Теми лекцій:

1. Енергетична стратегія України та основні тенденції розвитку світової енергетики.
2. Основні засади енергоменеджменту та енергоаудиту.
3. Концепція створення енергонезалежного будинку.

4. Автоматизовані системи обліку енергоносіїв як основний інструмент енергоаудиту.
5. Енергія біомаси та енергоефективні технології її використання.
6. Основні напрямки енергозбереження у виробництві та побуті.
7. Енергезберігаючі технології в електроприводах.
8. Ефективна діяльність фахівців на енергоринку України.

Теми лабораторних занять:

1. Дослідження сучасної елементної бази для проведення енергоаудиту.
2. Дослідження роботи сонячної електростанції для домогосподарств.
3. Створення автоматизованого робочого місця фахівця в програмному середовищі «Енергоцентр».
4. Використання хмарних сервісів для контролю та керування енергоспоживанням.
5. Дослідження технології для переробки біомаси.
6. Новітні мікропросесорні пристрої керування електроспоживанням.
7. Техніко-економічні обґрунтування енергозберігаючих інженерних проектів

ОСНОВИ ЕНЕРГЕТИЧНОГО БІЗНЕСУ

Кафедра, яка забезпечує викладання
електротехніки, електромеханіки та електротехнологій

ННІ енергетики, автоматики і енергозбереження

<i>Лектор</i>	Васюк В'ячеслав Володимирович
<i>Семестр</i>	7
<i>Освітній ступінь</i>	Бакалавр
<i>Кількість кредитів ЄКТС</i>	4
<i>Форма контролю</i>	Залік
<i>Аудиторні години</i>	30 (16 год лекцій, 14 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Дисципліна “Основи енергетичного бізнесу” призначена для студентів що бажають сформуванню представлення та здатність аналізувати фактори що впливають на енергетичну галузь, застосовувати методи та підходи до аналізу енергетичного ринку на основі встановлення та оцінки ринкової інформації, планувати діяльність й економічні відносини на підприємствах енергетичного бізнесу.

Дисципліна зацікавить студентів що планують будувати свою кар'єру на підприємствах електро- та теплоенергетики, в енергетичних підрозділах промислових компаній, бізнесових структурах, що працюють у сферах інжинірингу та енергосервісу, організаціях, які займаються розробкою та реалізацією на ринку інноваційного енергетичного обладнання або розширити свої знання з енергетичного бізнесу.

Метою дисципліни є отримання студентами системних знань з питань енергетичного бізнесу, а також набуття навичок практичного використання отриманих знань для вирішення завдань у сфері виробництва, розподілу та продажу енергоресурсів, проводити моніторинг цін на енергоресурси, аналізувати статистичні данні.

Теми лекцій:

1. Енергетика як сфера бізнесу.
2. Структура і проблеми енергетичного комплексу України.
3. Загальна характеристика енергетичного комплексу України.
4. Ринкові відносини й особливості ціноутворення в енергетичному комплексі України.
5. Сутність менеджменту підприємств енергетичного бізнесу.
6. Система планування діяльності й економічні відносини на підприємствах енергетичного бізнесу.
7. Організаційні структури управління підприємств енергетичного бізнесу.
8. Інформаційні технології підприємств енергетичного бізнесу.

Теми практичних занять:

1. Енергетичне обстеження об'єкта.
2. Енергооблік та перетворення ресурсів.
3. Ціноутворення на енергоринку.
4. Аналіз питомих витрат енергоресурсів.
5. Визначення економічного обґрунтування обраних стратегій енергозбереження.
6. Розробка технологічних організаційно-технічних заходів з енергозбереження.
7. Моніторинг енергоефективності.

НОВІТНІ СИСТЕМИ АКУМУЛЮВАННЯ ЕНЕРГІЇ

Кафедра теплоенергетики

ННІ енергетики, автоматики і енергозбереження

Лектор	Антипов Євген Олексійович
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

У наш час для підвищення надійності та автономності роботи систем енергозабезпечення споживачів використовують різні типи накопичувачів енергії. Тому метою вивчення дисципліни є формування у студентів уявлення про системи та види акумулювання енергії, питомі та кількісні енергетичні характеристики, переваги та недоліки використання, а також роль систем накопичення енергії в житті людини та у функціонуванні всього суспільства.

Завдання дисципліни – полягає у формуванні у студентів вміння застосовувати отриману систему знань для визначення оптимальних варіантів використання систем акумулювання енергії для систем автономного електропостачання; практичних навичок розрахунку систем акумулювання енергії; їх поєднання із впровадженням енергозберігаючих заходів для ефективного енергопостачання об'єктів АПК і комунального сектору країни та зведення до мінімуму шкідливого впливу на навколишнє середовище.

Теми лекцій:

1. Фізичні методи акумулювання енергії.
2. Класифікація акумуляторів теплової енергії, їх характеристики та області застосування у сучасній енергетиці.
3. Інерційні акумулятори енергії.
4. Класифікація акумуляторів електричної енергії, їх характеристики та області застосування у сучасній енергетиці.
5. Порівняння та аналіз характеристик електрохімічних акумуляторів.
6. Поняття водневого акумулювання енергії та особливості його використання в комплексі з ПДЕ.
7. Біологічне акумулювання енергії.
8. Підземне акумулювання енергії.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Дослідження роботи акумуляторів теплоти на основі рідких теплоакумуючих матеріалів.
2. Вивчення будови твердотільних накопичувачів енергії.
3. Дослідження роботи акумуляторів теплоти на основі фазо перехідних органічних сполук.
4. Вивчення будови накопичувачів теплоти на основі магнезиту.
5. Розрахунок системи теплового акумулювання енергії.
6. Вибір та розрахунок АКБ для системи електричного акумулювання енергії.
7. Розрахунок системи водневого акумулювання енергії на прикладі вітро-сонячно-водневої станції.

SMART GRID ТЕХНОЛОГІЇ В ЕНЕРГОЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЖИТТЯ ЛЮДИНИ

Кафедра електропостачання ім. проф. В.М. Синькова

ННІ енергетики, автоматики та енергозбереження

Лектор	проф. Козирський В.В.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Сучасна енергетика вичерпала шлях інтенсивного розвитку, нарощування генеруючих потужностей. Екологічні аспекти, вичерпність і зростання вартості традиційних енергетичних ресурсів обумовили необхідність створення нової концепції – Smart Grid, як фундаментальної основи подальшого розвитку енергетики. Створення енергетичних кооперативів сільських громад за принципом автономних Мікрогрід-систем. Технічні, екологічні і економічні аспекти створення Smart Grid.

Теми лекцій:

1. Smart Grid технології в енергетиці.
2. Концепція створення Smart Energy, Smart microgrid, Smart City, Smart house.
3. Створення енергетичних кооперативів сільських громад (Microgrid).
4. Технічне і технологічне забезпечення Smart Grid технологій в енергетиці.
5. Технічне та економічне обґрунтування енергетичних кооперативів сільських громад.

6. Цифрові системи в Smart Grid технологіях в енергетиці.
7. Екологічні аспекти переходу традиційної енергетики до Smart систем.
8. Система енергоменеджменту в умовах функціонування Smart Grid.

Теми практичних занять:

1. Аналіз відновлюваних енергоресурсів в областях України (сонячної радіації, вітрових потоків), енергетичний потенціал України.
2. Розрахунок сонячних електростанцій та його особливості.
3. Принципи будови та управління режимами роботи електричних систем Smart Grid.
4. Динамічний тариф на електроенергію, принципи його формування та застосування.
5. Побудова цифрових систем в енергетиці, системи передачі і аналізу інформації.
6. Розрахунок надійності Smart Grid енергетичних систем

SMART – ЕЛЕКТРОТЕХНОЛОГІЇ В БІОІНЖЕНЕРІЇ

Електротехніки, електромеханіки та електротехнологій

ННІ енергетики, автоматики та енергозбереження

Лектор

Семестр 7

Освітній ступінь Бакалавр

Кількість кредитів 4

ЄКТС

Форма контролю Залік

Аудиторні години 30 (16 год лекцій, 14 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Першочерговими проблемами агропромислового виробництва України є питання підвищення урожайності сільськогосподарської продукції та енергоресурсозбереження.

При впровадженні енергоресурсозберігаючих технологічних процесів в аграрному виробництві значне місце належить питанням підвищення урожайності сільськогосподарських культур. Разом із тим, оцінка існуючих технологій підтверджує необхідність поглибленої уваги до питань поновлення сільськогосподарських ресурсів в Україні, що зумовлено рядом обставин, у т.ч. відсутністю сучасного агротехнічного обладнання, зниженням родючості ґрунтів, перенасиченням мінеральними добривами, різними техногенними забрудненнями.

Існування вказаних проблем пов'язано і з суттєвим технологічним відставанням агропромислової галузі від рівня розвинених країн світу, особливо у створенні безвідходних технологій виробництва, переробки та зберігання сільськогосподарської продукції. Пряме відношення до вирішення проблем і питання забезпечення мінімальних енергетичних та технологічних збитків (мінімізація витрат електроенергії на одиницю продукції, втрат врожаю на всіх стадіях аграрного виробництва тощо).

Вирішення цих проблем повинно здійснюватися шляхом створення нової наукоємної технологічної бази, що і може бути рушійною силою підвищення ефективності агропромислового комплексу України. Використання сучасних Smart-біотехнології повинна обумовити суттєве зменшення енергоємності, створенню високоефективної техніки і технологій для більш глибокої та якісної переробки сільськогосподарської продукції, її виробництва та зберігання, зменшення питомих витрат у процесах опалення, водопостачання, ремонту та технічного обслуговування сільськогосподарської техніки, формуванню у працівників агропромислового комплексу енергоресурсозберігаючого мислення.

Ефективність застосування Smart-біотехнології в аграрному виробництві характеризується головним чином активуючою та стимулюючою дією на біологічні об'єкти електромагнітних полів та електромагнітних випромінювань, постійного струму та струмів високої та надвисокої частоти, інших енергоносіїв. Це, в першу чергу, стосується питань передпосівної обробки насіння та рослин, їх знезараження перед посівом та при зберіганні, захисту та підживлення рослин на всіх стадіях вирощування сільськогосподарської продукції тощо.

Застосування Smart-біотехнології в аграрному виробництві, які суттєво відрізняються одна від одної призначенням та кінцевим результатом, потребують поглибленої уваги до аналізу якісних і кількісних дій на "біологічний ефект" та енергетичну ефективність різних енергоносіїв, що вимагає проведення вже сьогодні глибоких досліджень із залученням фундаментальних знань, оскільки головним об'єктом є найбільш досконалі і, на жаль, недостатньо вивчені елементи природи – живі організми, рослини, насіння тощо.

Враховуючи це, можна констатувати, що використання новітніх Smart-біотехнології дозволить нашій державі різко зменшити залежність від іноземних технологій, сприяти перетворенню вітчизняного аграрного виробництва у високоефективну галузь та вирішенню існуючих проблем на сучасному рівні.

Теми лекцій:

1. Основні напрями застосування Smart-біотехнології в біоінженерії.
2. Застосування електричного поля і поля коронного розряду в біоінженерії.
3. Застосування постійного струму та струму промислової частоти в АПК.
4. Електроозонування в рослинництві.
5. Електроозонування в тваринництві та птахівництві.
6. Оптичні та акустичні технології в біоінженерії.
7. Мікрохвильові та радіаційні випромінювання в біоінженерії.
8. Застосування магнітних полів в Smart-біотехнологіях.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Дослідження та розрахунок оптичних установок.
2. Дослідження електроімпульсних технологій.
3. Дослідження джерел електросинтезу озону.
4. Дослідження якості с.-г. продукції за допомогою люмінесцентного аналізу.
5. Дослідження ультразвукових технологій.
6. Дослідження установок для обробки зернових в сильних електричних полях.
7. Дослідження установок для магнітної обробки продукції.

ННІ ЛІСОВОГО І САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА

1. Агролісівництво.
2. Дрони для моніторингу довкілля.
3. Інтегроване управління ландшафтними пожежами.
4. Дизайн декоративних елементів у виробках з деревини.
5. Дизайн середовища.
6. Гриби лісів України.
7. Глобальні екологічні загрози та сталий розвиток людства.

АГРОЛІСІВНИЦТВО

Кафедра відтворення лісів та лісових меліорацій

ННІ лісового і садово-паркового господарства

Лектор	Юхновський Василь Юрійович
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Агролісівництво (Agroforestry) – відносно новий напрямок господарювання, який інтегрує у собі одночасне вирощування на одній і тій же ділянці деревних рослин і сільськогосподарських культур. В умовах глобальних змін клімату агролісівництво визначається як тип *кліматично сприятливого землеробства*, що доцільно поєднує деревну рослинність із сільськогосподарськими культурами і тваринництвом з метою підвищення еколого-економічної ефективності агроландшафтів.

Основними аспектами агролісівництва є: поняття та принципи; агролісові системи, практики та технології; вибір багатоцільових дерев і чагарників, продукція і послуги; знання зарубіжного досвіду в агролісівництві; тематичні дослідження.

Завдяки створенню агролісових систем окрім стабілізації врожаїв сільсько-господарських культур та високих економічних показників, забезпечуються й інші ключові вигоди від агролісівництва, а саме: раціональне управління землекористуванням, сільськогосподарська конкурентоспроможність, енергетична безпека, сільський економічний розвиток, екологічні послуги, збагачення біологічного різноманіття живої природи. Зважаючи на те, що системи агролісівництва є менш уразливі до змін клімату, поширення їх з кожним роком зростає. За даними Європейської федерації агролісівництва (<https://euraf.isa.utl.pt/welcome>) до 2025 р. 50% фермерів країн Європейського Союзу будуть застосовувати системи агролісівництва.

Теми лекцій:

1. Агролісівництво – ключовий елемент кліматично сприятливого землекористування.
2. Структура лісоаграрного ландшафту і антропогенні впливи.
3. Концепція та принципи агролісівництва. Типи агролісівництва, які існують у світовій практиці землекористування та їх особливості.
4. Роль лісової компоненти у формуванні кліматично стійких агроландшафтів.
5. Взаємодія і взаємовплив між деревною рослинністю і сільськогосподарськими культурами в системах агролісівництва.
6. Сучасні технології агролісівництва.
7. Ключові вигоди від застосування агролісівництва. Екосистемні послуги.

Теми практичних занять:

1. Аналіз структурних складових лісоаграрного ландшафту.
2. Визначення антропогенних навантажень на лісоаграрні ландшафти.
3. Оцінка екологічної ситуації агроландшафтів.
4. Розрахунок системи орно-лісового агролісівництва.
5. Оцінювання екосистемних послуг для підтримки і розвитку сільських територій.

ДРОНИ ДЛЯ МОНІТОРИНГУ ДОВКІЛЛЯ

Кафедра таксації лісу та лісового менеджменту

ННІ лісового і садово-паркового господарства

Лектор	Дячук Петро Петрович
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних занять)

Загальний опис дисципліни

Моніторинг лісових екосистем у Концепції Загальнодержавної програми збереження біорізноманіття з урахуванням положень Конвенції ООН про охорону біологічного різноманіття і Всеєвропейської стратегії збереження біологічного та ландшафтного різноманіття потребує сучасних засобів спостережень за змінами у довкіллі, що можливо виконувати з використанням дронів, обладнаних відповідними сенсорами для збору даних.

Мета дисципліни – сформувати у студентів вміння застосовувати дрони для вирішення завдань з моніторингу лісових екосистем.

Задачі дисципліни:

- надати знання про базові можливості використання дронів;
- сформувати навички керування дронами;
- навчити підбирати оптимальні підходи для збору даних про об'єкт інтересу;
- навчити оброблювати дані, зібрані за допомогою дрону.

Теми лекцій:

1. Вступ. Різновиди дронів і цілі їх використання.
2. Регламентуючі нормативи використання дронів.
3. Засоби та способи збору даних.
4. Обробка даних.
5. Облік мисливських тварин.
6. Моніторинг змін в лісових екосистемах.
7. Інвентаризація зелених насаджень.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Будова і характеристика дронів.
2. Програмне забезпечення для керування дронами та створення пілотних місій.
3. Особливості керування дронів в різних типах ландшафтів. Використання дронів для збору даних про об'єкт інтересу. Вимірювання висоти дерев за допомогою бортових систем дрону.
4. Обробка зібраних даних.
5. Створення ортофотоплану. Побудова цифрових моделей рельєфу, місцевості та висоти покриву. Створення 3D-моделі об'єктів.
6. Визначення параметрів об'єкту інтересу.
7. Використання даних для моніторингу довкілля.

ІНТЕГРОВАНЕ УПРАВЛІННЯ ЛАНДШАФТНИМИ ПОЖЕЖАМИ

Кафедра лісівництва

ННІ лісового і садово-паркового господарства

Лектор	Зібцев С.В.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Курс «Інтегроване управління ландшафтними пожежами» має на меті надати студенту цілісне та сучасне уявлення про види ландшафтних пожеж, масштаби їх розвитку в Україні та світі, причини їх виникнення їх екологічні, економічні та соціальні наслідки та методи управління ними.

Курс включає огляд теоретичних знань щодо закономірностей формування пожежного середовища, класифікації горючих матеріалів в природних ландшафтах, чинників, що визначають виникнення, розвиток та поведінку пожеж, трендів сезонної та багаторічної динаміки пожеж, типових пожежних режимів ландшафтів України, ключових законодавчих актів, що регулюють управління пожежами. Серед іншого буду розглянуті позитивна та негативна роль вогню у ландшафтах та методи використання контрольованого вогню для управління біорізноманіттям та натуралізації екосистем. Будуть надані відомості про міжвідомчу співпрацю під час охорони ландшафтів від пожеж, захист екосистем, населення та інфраструктури в місцях можливих катастрофічних пожеж, стратегію та тактику гасіння пожеж.

Теми лекцій:

1. Народногосподарське та екологічне значення охорони лісів від пожеж.
2. Основи теорії горіння та особливості горіння в лісі.
3. Природа лісових пожеж.
4. Вплив погодних умов на пожежну небезпеку в лісі.
5. Охорона лісів від пожеж.
6. Гасіння лісових пожеж.
7. Лісопожежна стратегія і тактика.

Теми практичних занять:

1. Нормативно-правова база охорони лісів від пожеж.
2. Лісівничо-пірологічна термінологія.
3. Природна пожежна небезпека лісових насаджень.
4. Пожежна небезпека в лісі за умов погоди.
5. Протипожежна профілактика та засоби щодо виявлення лісових пожеж.
6. Гасіння низових лісових пожеж найпростішими способами.
7. Гасіння лісових пожеж водою та боротьба з лісовими пожежами за допомогою відпалу.

ДИЗАЙН ДЕКОРАТИВНИХ ЕЛЕМЕНТІВ У ВИРОБАХ З ДЕРЕВИНИ

Кафедра технологій та дизайну виробів з деревини

ННІ лісового і садово-паркового господарства

Лектор	Спірочкін А.К.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год. лекцій, 15 год. практичних)

Загальний опис дисципліни

Часто ми чуємо твердження, що різьблений декор та сучасний підхід до дизайну є несумісними, але практика виготовлення сучасних меблевих виробів показує зворотнє. Споживачі все більше прагнуть надати своїм меблевим виробам індивідуальності, що можливо реалізувати за рахунок використання точених, різьблених або плетених елементів в їх конструкціях. Виготовлення таких елементів дозволяє примножити свої творчі здібності та виразити свої найяскравіші та найсміливіші ідеї під час виготовлення меблевих виробів з деревини та деревинних матеріалів.

Завданням навчальної дисципліни є:

- навчити визначати властивості та правильно підбирати матеріали для виготовлення декоративних елементів з деревини;
- навчити виготовляти декоративні елементи з деревини;
- дати уявлення про технологічні процеси точіння, різьблення, плетіння;
- розвинути емоційно-образне мислення студентів для надання сучасним меблевим виробам індивідуальності.

Теми лекцій:

1. Основні поняття про деревину та деревні матеріали.
2. Особливості обробки деревини ручним та механічним інструментом.
3. Історичні передумови виготовлення декоративних елементів з деревини.
4. Особливості проектування сучасних меблевих виробів.
5. Основи різьблення.
6. Основи точіння.
7. Основи плетіння.
8. Особливості виготовлення музичних інструментів з деревини.

Теми практичних занять:

1. Ознайомлення з конструкцією та особливостями роботи з ручним та механічним інструментом для виготовлення декоративних елементів з деревини.
2. Точіння декоративного елемента для облаштування дерев'яних сходів.
3. Різьблення декоративного елемента за власним ескізом.
4. Плетіння власного декоративного виробу.

ДИЗАЙН СЕРЕДОВИЩА

Кафедра ландшафтної архітектури та фітодизайну

ННІ лісового і садово-паркового господарства

Лектор	Сидоренко І.О., доцент
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Дисципліна присвячена вивченню взаємозв'язків людини і її оточуючого середовища на сучасних етапах розвитку суспільства. Розглядає основні напрямки у формуванні сучасного ландшафтного середовища. Спрямована на аналіз потреб людини і її напрямів діяльності по створенню комфортних умов для проживання і розвитку. Анонсує методи досягнення збалансованої взаємодії людини і природи в антропогенному середовищі.

Мета курсу. Розглянути тенденції у дизайні з точки зору організації сучасного антропогенного середовища

Завдання дисципліни. Навчити студентів основам організації комфортного для людини ландшафтного середовища на основі аналізу існуючих соціальних і індивідуальних потреб.

Завдяки вивченню дисципліни студенти набудуть:

- знання про основні підходи в організації антропогенного простору
- уміння на практиці проводити передпроектний аналіз території для розробки основних аспектів рішення плану

Теми лекцій:

1. Людина і ландшафт. Сучасні тенденції у взаємодії та перетворенні.
2. Аналіз ландшафтних територій.
3. Організація простору. Взаємодія просторових елементів.
4. Зорові аспекти рішення плану.
5. Рух. Форма. Задум.
6. Споруди в ландшафті.
7. Екологічний комфорт при створенні антропогенного ландшафту
8. Функціональний на естетичний комфорт ландшафтного середовища.

Теми практичних занять:

1. Провести аналіз сучасних тенденцій в організації антропогенного ландшафту.
2. Провести аналіз існуючої території з точки зору подальшої можливості її антропогенного перетворення.
3. Скласти план-схему об'ємно-просторового аналізу існуючої території.
4. Скласти план-схему композиційного аналізу території.
5. Скласти план-схему руху по території.
6. Розробити елементи що забезпечують екологічний комфорт в середовищі.
7. Розробити схему зонування території.

ГРИБИ ЛІСІВ УКРАЇНИ

Кафедра лісівництва

ННІ лісового і садово-паркового господарства

Лектор	Гойчук Анатолій Федорович
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Метою вивчення дисципліни є забезпечення освоєння студентами таких питань як поширення грибів у різних типах лісу, методи вирощування грибів, інокуляція рослин мікоризними грибами, розпізнавання їстівних та отруйних грибів, лікарські властивості грибів, методи штучного вирощування сапротрофних та дереворуйнівних грибів, їх переробка та зберігання. Гриби відіграють ключову роль у мінеральному живленні рослин, відтак, сходи багатьох видів лісових деревних рослин, вирощені в стерильному поживному розчині, а потім перенесені у ґрунт, погано ростуть і навіть гинуть від нестачі поживних речовин, незважаючи на те, що субстрат має достатньо мікроелементів, що обумовлено тісним взаємовигідним симбіозом коренів і грибів, який називається мікоризою або "грибокоренем". Значній кількості шапинкових грибів властива особлива форма співжиття – мікоризний симбіоз з вищими рослинами, в результаті якого вони нормально розвиваються і плодоносять. У процесі живлення обидва симбіонти – і гриб, і вища рослина, це співжиття використовують з вигодою для себе.

Під час вивчення дисципліни студенти опановують будову міцелію та плодових тіл грибів, живлення грибів, їх ріст і розвиток, хімічний склад міцелію та плодових тіл, їстівну цінність грибів. Також в курсі детально вивчаються гриби-паразити, гриби-сапротрофи та мікоризні гриби та процеси виділення, пересіву міцелію та вирощування базидіом грибів.

Теми лекцій:

1. Короткий нарис з мікології.
2. Загальна характеристика грибів.
3. Трофічні зв'язки грибів з рослинами.
4. Видове різноманіття грибів. Лікарські та харчові властивості грибів.
5. Їстівні, неїстівні та умовно їстівні гриби лісів України.
6. Отруйні гриби лісів України.
7. Методи обліку і збору грибів.
8. Правила збору грибів і методи їх зберігання.

Теми лабораторних занять:

1. Техніка мікроскопічних і мікологічних досліджень.
2. Гриби – збудники хвороб лісу. Дереворуйнівні гриби.
3. Пластинчасті шапинкові гриби.
4. Трубочасті шапинкові гриби.
5. Гриби-гастероміцети.
6. Отруйні та лікарські гриби.
7. Методи вирощування і зберігання грибів.

ГЛОБАЛЬНІ ЕКОЛОГІЧНІ ЗАГРОЗИ ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК ЛЮДСТВА

Кафедра таксації лісу та лісового менеджменту

ННІ лісового і садово-паркового господарства

Лектор	Василишин Роман Дмитрович
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних)

Загальний опис дисципліни

На сучасному етапі розвитку цивілізації одним із основних складників стратегії сталого розвитку є стратегія екологічної безпеки, оскільки ставлення людства до природи є однією з найважливіших передумов його виживання у майбутньому. Глобальні екологічні загрози, які є наслідком надмірного антропогенного навантаження на природні екосистеми Землі, вимагають прийняття невідкладних рішень для забезпечення гармонізації екологічного, економічного та соціального аспектів людського існування.

Навчальна дисципліна «Глобальні екологічні загрози та сталий розвиток людства» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти системного екологічного бачення внеску кожної конкретної людини у мінімізацію прояву екологічних загроз як на локальному (територія окремої місцевої громади), так і на глобальному рівні. Використання у повсякденному житті принципів сталого розвитку щодо встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб людини та захистом інтересів майбутніх поколінь, дозволить зберегти для своїх нащадків безпечно і придатне для життя навколишнє середовище.

Основні завдання дисципліни полягають у: набутті студентами розуміння передумов виникнення глобальних екологічних загроз та їхніх наслідків для життя людства; розкритті механізмів запобігання та пом'якшення наслідків глобальних екологічних викликів суспільству; підготовці фахівців, здатних формувати й обґрунтовувати власну точку зору щодо глобальних екологічних загроз та розуміти принципи сталого розвитку щодо використання біоресурсів; формуванні у фахівців розуміння можливостей кожної людини робити внесок у зниження негативних наслідків за запобігання прояву екологічних викликів сьогодення.

Теми лекцій:

1. Глобальні екологічні загрози: види та чинники, що зумовили їх виникненням.
2. Концепція сталого розвитку людства.
3. Глобальні кліматичні зміни: причини, наслідки та механізми впливу.
4. Глобальна втрата лісового покриву та надмірне споживання природних ресурсів.
5. Побутові відходи та «сміттєві острови».
6. Якість води та повітря у мегаполісах.
7. Міжнародні інструменти для запобігання глобальних екологічних загроз.

Теми практичних занять:

1. Класифікація глобальних екологічних загроз.
2. Цілі сталого розвитку ООН.
3. Концепція екосвідомої поведінки людини у динамічному світі.

ННІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ І ТУРИЗМУ

1. Інноваційний бізнес.
2. Лідерство та командотворення.
3. Комунікації у діяльності керівника.
4. Ресторанні технології та сервіс.

ІННОВАЦІЙНИЙ БІЗНЕС

Кафедра публічного управління, менеджменту інноваційної діяльності та дорадництва

ННІ неперервної освіти і туризму

Лектор	Витвицька О. Д., д.е.н., професор
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Навчальна дисципліна сприяє у формуванні знань та навичок у обґрунтуванні перспективних розробок та впровадженні у виробництво нових видів продукції (послуг), створені Стартапів або стартап-компаній з короткою історією операційної діяльності, котрі перебувають у стадії розвитку або дослідження перспективних ринків, нових проектів в галузях високих технологій (хайтек-стартап) та інтернет-проектів.

Теми лекцій:

1. Правові основи інноваційної діяльності.
2. Введення в бізнес моделювання.
3. Формування креативного середовища в інноваційній системі "Customer Creation".
4. Лідерство і управління мотивацією стартапів.
5. Інтелектуальна власність в інноваційному підприємстві.
6. Бізнес і інвестування стартапів.
7. Трансфер технологій.
8. Фінансове моделювання.

Теми практичних занять:

1. Формування стартап ідеї.
2. Тренінг: розвитку міжособистісних навиків (soft skills).
3. Тренінг: Інформація та комунікації в інноваційному середовищі.
4. Тренінг: обґрунтування цільових ринків.
5. Розробка маркетингових рішень в стартапах.
6. Розробка бізнес-моделі.

ЛІДЕРСТВО ТА КОМАНДОУТВОРЕННЯ

Кафедра публічного управління, менеджменту інноваційної діяльності та дорадництва

ННІ неперервної освіти та туризму

Лектор	Грищенко І. М., д.держ.упр., доцент
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних занять)

Загальний опис дисципліни

Мета дисципліни полягає у формуванні системних знань та навичок зі створення лідерського середовища, розвитку лідерства, командотворення та складових ефективного лідера і лідерства. Дисципліна спрямована на вивчення таких питань: методологічної основи лідерства (теорії лідерства, наукові підходи, міждисциплінарний аналіз проблематики лідерства); світові підходи до змістовного навантаження складових елементів лідерства; класифікації лідерства; типи лідерства; авторитет, посадовий авторитет лідера та його складові (професійні і моральні); формування знань і навичок лідерських якостей, зокрема: вміння визначати стратегію, напрями діяльності і розвитку організації, установи, колективу та встановлювати їх чіткі цілі і завдання; вміння та досвід у створенні ефективних команд, вміння налагодити ділові та водночас доброзичливі відносини із співробітниками; вміння делегувати повноваження та управляти результатами діяльності; ініціювання змін, здатність та досвід у формуванні організаційної культури, у якій більше всього ціняться добросовісність та досягнення результатів; формування широкого

світогляду, відкритості, вміння слухати інших, адекватна оцінка власних якостей; вміння визначати заінтересовані і впливові сторони та розбудовувати партнерські відносини; здатність ефективно взаємодіяти, толерантність до іншої точки зору; здатність до чіткого бачення результатів і планування діяльності організації та співробітників; вміння визначати пріоритети та фокусувати зусилля для досягнення результатів діяльності; вміння враховувати та запобігати негативним наслідкам реалізації рішень, прийнятих в умовах невизначеності; здатність до аналізу ситуацій; оцінювання державної, регіональної, місцевої політики та політики розвитку організації, колективу; здатність до високої самоорганізації; вміння тримати аудиторію, чітко, аргументовано і послідовно доводити точку зору, вести діалог, спрямований на досягнення стратегічної чи оперативної цілі; вміння управляти своїми та чужими емоціями; здатність до самоконтролю; здатність до конструктивного ставлення до зворотного зв'язку, критики; здатність приймати оптимальні та своєчасні рішення у стресових ситуаціях.

Теми лекцій:

1. Поліаспектність підходів до розуміння лідерства.
2. Класифікації типів лідерства.
3. Моделі реалізації лідерства. Методологічні основи лідерства та їх практична реалізація.
4. Світові підходи до формування лідерства. Вплив розвитку суспільства на формування лідерства.
5. Суть командоутворення: принципи формування команди, синергія.
6. Вплив особистісних потреб на формування лідера і лідерства.
7. Формування та розвиток колективних потреб для створення лідерського середовища.
8. Складові процесу командоутворення (формування команди, командного духу і навичок командної роботи).

Теми практичних занять:

1. Формування лідерських рис через визначення типів ролей в командах.
2. Взаємодія колективу для визначення стратегії, напрямів діяльності і розвитку організації, установи, колективу і їх реалізації.
3. Створення ефективних команд, налагодження ділових і доброзичливих відносини в колективі, спрямованих на ефективну і результативну діяльність.
4. Делегування повноважень, генерування сили колективу. Формування і реалізації політики інноваційного управління, заснованого на створенні і підтримці лідерського середовища.
5. Формування організаційної культури спрямованої на розвиток та навчання. Взаємовідносини в лідерському середовищі. Мотиви згуртування команди.
6. Роль особистісних та професійних якостей формального та неформального лідера. Механізми командоутворення.
7. Виявлення генетично закладених лідерських потреб та формування лідерських якостей.

КОМУНІКАЦІЇ У ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА

Кафедра публічного управління, менеджменту інноваційної діяльності та дорадництва

ННІ неперервної освіти і туризму

Лектор	Приліпко С.М., д.держ.упр., доцент
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Метою вивчення дисципліни є набуття компетентностей керівника з управління різнобічною комунікацією, налагодження соціальної взаємодії та співробітництва, організації роботи комунікаційного підрозділу, співпраці з громадськістю та ЗМІ.

Завдання дисципліни: формування теоретичних знань та набутті практичних навичок керівника щодо налагодження та ведення ефективних комунікацій у процесі його діяльності.

Теми лекцій:

1. Теоретичні засади комунікації та комунікативного процесу.
2. Комунікативна компетентність, види та форми комунікації.
3. Нормативно-правове забезпечення інформаційно-комунікативної діяльності.
4. Звернення громадян: вимоги до оформлення та порядок розгляду.
5. Залучення громадськості до процесів прийняття управлінських рішень.
6. Основні засади формування та реалізації комунікаційної стратегії.
7. Організація роботи комунікаційного підрозділу та співпраця зі ЗМІ.
8. Публічний виступ та технології комунікації з цільовою аудиторією.

Теми практичних занять:

1. Комунікативний процес, комунікативна компетентність, види та форми комунікації.
2. Нормативно-правове забезпечення інформаційно-комунікативної діяльності.
3. Організація проведення публічних консультацій.
4. Форми та інструменти роботи громадських рад.
5. Механізми формування та реалізації комунікаційної стратегії.
6. Інструменти е-комунікації у діяльності керівника.
7. Технології публічного виступу у професійній діяльності.

РЕСТОРАННІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА СЕРВІС

Кафедра готельно-ресторанної справи та туризму

ННІ неперервної освіти і туризму

Лектор	Попова С. Ю., к.т.н., доцент
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Мета: формування професійних знань з основ інноваційної діяльності в готельно-ресторанному бізнесі та характеристик ресторанних технологій та сервісу у ресторанному господарстві.

Завдання: опанування сучасних ресторанних технологій та сервісної діяльності роботи підприємств готельно-ресторанного господарства. Надання теоретичних знань і практичних вмінь з опанування основ інноваційної діяльності та інноваційних технологій продукції ресторанного господарства.

Теми лекцій:

1. Інноваційні процеси та технології в ресторанному господарстві.
2. Сучасні рекомендації щодо розроблення продуктів спеціального призначення.
3. Інноваційні технології механічної обробки продукції ресторанного господарства.
4. Новітні засоби термічної обробки харчових продуктів.
5. Інноваційні технології оформлення продукції ресторанного господарства.
6. Проблеми якості і безпеки послуг в практиці сучасного сервісу.
7. Культура сервісу.
8. Трудові ресурси сервісної діяльності.

Теми практичних занять:

1. Інноваційні процеси та технології в ресторанному господарстві. Сучасні види сировини та устаткування для ресторанного господарства.
2. Сучасні рекомендації щодо розроблення продуктів спеціального призначення. Інновації у створенні функціональних продуктів харчування.
3. Сучасні технології механічної обробки продукції ресторанного господарства. Новітні засоби термічної обробки харчових продуктів.
4. Оцінка технологічних процесів виробництва інноваційних видів продукції з точки зору можливості забезпечення їх високої якості.
5. Проблеми якості і безпеки послуг в практиці сучасного сервісу.
6. Становлення сервісної діяльності. Культура сервісу.
7. Характеристика інновацій сервісної діяльності. Трудові ресурси сервісної діяльності.

ФАКУЛЬТЕТ АГРАРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

1. Започаткування власної справи.
2. Бізнес-аналіз в Excel.
3. Менеджмент і маркетинг в агробізнесі.
4. Управління персоналом.
5. PR та реклама.
6. Управління бізнес проектами.
7. Логістика.
8. Грантовий менеджмент.
9. Європейська економічна інтеграція.
10. Біоекономіка здоров'я.

ЗАПОЧАТКУВАННЯ ВЛАСНОЇ СПРАВИ

Факультет аграрного менеджменту

Лектор	Остапчук А.Д.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних/лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Дисципліна «Заснування власної справи» формує підприємницький підхід до господарської діяльності, визначає особливості функціонування підприємств різних форм господарювання та різних форм власності, розкриває особливості започаткування та ведення бізнесу. Головною **метою** вивчення дисципліни є оволодіння студентами теорії підприємництва, обґрунтування доцільності відкриття власної справи, набуття практичних знань та навичок для ефективної підприємницької діяльності.

Завдання дисципліни «Заснування власної справи» навчити студентів критично аналізувати власні бізнес-ідеї,

орієнтуватися в законодавчій базі та обирати організаційно-правову форму ведення бізнесу, що найбільшою мірою відповідає цілям, можливостям ведення бізнесу та ресурсним можливостям підприємця. Студенти набувають навичок у реєстрації ФОП чи юридичної особи, одержують знання з бізнес-планування, оформлення бізнес-плану для ведення власного бізнесу, навчаються визначати обсяг стартового капіталу та визначати джерела фінансування власної справи, набувають знань з просування продукції на ринку, особливостей ведення обліку та правових засад оподаткування, ідентифікації ризиків господарської діяльності та їх мінімізації.

Теми лекцій:

1. Підприємницька діяльність та її основні характеристики.
2. Суб'єкти господарської діяльності.
3. Start up як інструмент реалізації бізнес-ідеї.
4. Механізм заснування власної справи (підготовка установчих документів та проходження процедури реєстрації).
5. Бізнес-планування як обґрунтування реалізації підприємницької ідеї.
6. Особливості оподаткування та обліку в підприємницькій діяльності.
7. Фінансування та інвестування підприємницької діяльності.
8. Ідентифікація та управління ризиками у підприємстві.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Генерація, пітчінг та життєздатність бізнес-ідеї.
2. Ліцензування підприємницької діяльності.
3. Джерела інформації для здійснення аналізу ринку. Інструменти аналізу ринку продукції підприємця та особливості виведення продукції на ринок.
4. Складання бізнес-плану власної справи.
5. Облік підприємницької діяльності, особливості оподаткування.
6. Грантові програми сприяння розвитку підприємництва.
7. Банківські операції в бізнесі.

БІЗНЕС-АНАЛІЗ В EXCEL

**Кафедра адміністративного менеджменту та
зовнішньоекономічної діяльності**

Факультет аграрного менеджменту

Лектор	д.е.н., проф. Луцяк В. В.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів	4
ЄКТС	
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Курс "Бізнес-аналіз в Excel" присвячений вивченню сучасних підходів до аналізу даних підприємств за допомогою програми Microsoft Office Excel, що дозволяє: розпочинати процес аналізу та прогнозувати зміни стану підприємства за допомогою вбудованих функцій, оптимізувати та автоматизувати процес обробки та отримання необхідної інформації, здійснювати експорт та імпорт даних для аналізу отриманих результатів для прийняття управлінських рішень відповідними службами та підрозділами підприємства. Курс концентровано спрямований на практичне застосування широкого кола можливостей Excel.

Теми лекцій:

1. Бізнес-аналіз з позицій Business Analysis Body of Knowledge – BАВОК (2 год).
2. Вступ до Excel. Форматування та налаштування (2 год).
3. Основи роботи у Visual Basic for Application та створення Macro (3 год).
4. Основи використання вбудованих у Excel наборів функцій (2 год).

5. Вивчення методів упорядкування даних з використанням функцій пошуку та сортування (2 год).

6. Структурування даних з використанням Pivot tables та візуалізація даних з використанням Active Dashboard (2 год).

7. Застосування Excel при вирішенні окремих груп задач діяльності підприємства за напрямками (2 год).

Теми практичних занять:

1. Умовне форматування. Робота з великими листами у Excel – організація даних (2 год).

2. Створення користувацького інтерфейсу при роботі з даними на листах (2 год).

3. Створення коду VBA для управління значеннями в комірках, вводу та виводу даних (2 год).

4. Створення коду VBA для роботи з таблицями даних з використанням операторів циклу (копіювання та видалення даних) (2 год).

5. Огляд способів вирішення прикладних задач управління даними з використанням функцій IF, набору функцій для прогнозування та статистичних функцій (2 год).

6. Огляд способів вирішення прикладних задач управління даними з використанням функцій VLOOKUP, HLOOKUP, IF, набору функцій для прогнозування та статистичних функцій (2 год).

7. Побудова Active Dashboard, розробка складних Pivot Table (2 год).

8. Огляд Excel для вирішення складних задач бізнес-аналізу (2 год).

МЕНЕДЖМЕНТ І МАРКЕТИНГ В АГРОБІЗНЕСІ

Кафедра менеджменту ім. проф. Й. С. Завадського

Факультет аграрного менеджменту

<i>Лектор</i>	Балановська Тетяна Іванівна, Рябчик Алла Володимирівна
<i>Семестр</i>	7
<i>Освітній ступінь</i>	Бакалавр
<i>Кількість кредитів ЄКТС</i>	4
<i>Форма контролю</i>	Залік
<i>Аудиторні години</i>	30 (16 год лекцій, 14 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

У сучасних умовах високої непередбачуваності змін і постійного прискорення різноманітних процесів перед суб'єктами господарювання постає проблема пошуку адекватних способів набуття та зміцнення конкурентних переваг, виникає необхідність гнучкої їх адаптації до зовнішнього середовища у процесі досягнення цілей розвитку. У зв'язку з цим набуває особливої актуальності використання сучасних підходів до управління суб'єктами підприємницької діяльності та їх маркетингового супроводу. Від ефективного менеджменту і маркетингу значною мірою залежить життєздатність підприємництва, успіх започаткованої справи.

Метою курсу є надання студентам знань, які сприятимуть формуванню у майбутніх фахівців сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у сфері менеджменту та маркетингу; розуміння концептуальних основ системного управління організаціями та основних складових комплексу маркетингу; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, проведення маркетингових досліджень, прийняття адекватних управлінських рішень, створення власної справи.

Теми лекцій:

1. Поняття і сутність менеджменту.
  2. Основи теорії прийняття управлінських рішень.
  3. Комунікації в менеджменті. Управління групами, керівництво та лідерство.
  4. Функції менеджменту.
  5. Зміст та система сучасного маркетингу.
  6. Маркетингові дослідження.
  7. Основні складові комплексу маркетингу.
  8. Управління маркетинговою діяльністю в агробізнесі.
- Стратегії маркетингу

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Поняття і сутність менеджменту.
2. Основи теорії прийняття управлінських рішень.
4. Комунікації в менеджменті. Управління групами, керівництво та лідерство.
5. Функції менеджменту.
6. Зміст та система сучасного маркетингу.
7. Маркетингові дослідження.
8. Основні складові комплексу маркетингу.

УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Кафедра менеджменту ім. проф. Й. С. Завадського

Факультет аграрного менеджменту

Лектор	Балановська Тетяна Іванівна
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Сучасний етап розвитку економіки в Україні обумовлює зміни в управлінні персоналом, вимагає розгляду людей як багатства підприємств, а витрати на формування, мотивацію, розвиток людських ресурсів — як особливий вид інвестицій, які стають довгостроковим чинником підвищення конкурентоспроможності та виживання підприємств. Підготовка компетентного персоналу, здатного до продуктивної роботи в ринкових умовах, його раціональне просторове й структурне розміщення залежить у першу чергу від ефективного управління людськими ресурсами.

Метою курсу є надання студентам знань щодо нового механізму управління персоналом у ринковому середовищі, формування у майбутніх фахівців системного мислення та комплексу спеціальних знань з управління людськими ресурсами, а також набуття практичних навичок та умінь з розроблення кадрової політики, формування успішної команди, планування, набору, відбору, оцінки, професійного розвитку та ефективного використання персоналу підприємства.

Теми лекцій:

1. Управління персоналом у системі менеджменту організацій.
2. Кадрова політика і стратегія управління персоналом організації.
3. Планування персоналу організації.
4. Організація набору та відбору персоналу.
5. Оцінювання персоналу в організації.
6. Управління розвитком і рухом персоналу організації.
7. Формування успішної команди.
8. Використання соціально-психологічних методів в управлінні персоналом.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Управління персоналом у системі менеджменту організацій.
2. Планування персоналу організації.
3. Організація набору та відбору персоналу.
4. Оцінювання персоналу в організації.
5. Управління розвитком і рухом персоналу організації.
6. Формування успішної команди.
7. Використання соціально-психологічних методів в управлінні персоналом.

ПАБЛІК РІЛЕЙШИНЗ ТА РЕКЛАМА

Кафедра маркетингу та міжнародної торгівлі

Факультет аграрного менеджменту

Лектори	Буряк Р.І., Луцій О.П.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Дисципліна «Паблік рілейшинз та реклама» відображає суть і зміст рекламної діяльності та комерційної пропаганди підприємств аграрного сектору, форми і методи її організації, механізм функціонування та методи управління рекламною діяльністю. Завдання дисципліни «Паблік рілейшинз та реклама» полягають в отриманні студентами знань в сфері PR і реклами; генерації креативних ідей; виробництва друкованої та електронної реклами на ринках продукції аграрного сектору; управління політикою маркетингових комунікацій підприємств аграрного сектору; проведення прес конференцій та підготовці прес релізів; системи розподілення рекламних бюджетів на просування сільськогосподарської та продовольчої продукції; просування продукції аграрного сектору на внутрішньому та зарубіжному ринках; отримання знань в галузі планування рекламних кампаній, розробки стратегій реклами, управління та контролю рекламною діяльністю в агробізнесі.

Теми лекцій:

1. Теоретичні аспекти публік рілейшнз.
2. Громадськість та громадська думка в сфері публік рілейшз.
3. Взаємозв'язок публік рілейшнз із ЗМІ.
4. Управління процесом публік рілейшнз.
5. Організація виробництва друкованої та електронної реклами.
6. Управління рекламними проектами.
7. Стратегії реклами в агробізнесі.
8. Контроль і аналіз рекламної діяльності в аграрному секторі.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Публік рілейшнз в дії.
2. Управління процесом публік рілейшнз.
3. Взаємозв'язок публік рілейшнз із ЗМІ.
4. Організація виробництва друкованої та електронної реклами.
5. Управління рекламними проектами.
6. Стратегії реклами в агробізнесі.
7. Контроль і аналіз рекламної діяльності в аграрному секторі.

УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС ПРОЕКТАМИ

Кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту

Факультет аграрного менеджменту

Лектор	Шинкарук Л.В., Суханова А.В.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Дисципліна «Управління проектами» актуалізується у зв'язку з бажанням значної частини випускників започаткувати власний бізнес, що потребує першою чергою мати навички складання власного проекту організації, планування та розрахунку інвестицій для започаткування бізнес діяльності. Для досягнення цього розробляється бізнес-план проекту, що являє собою стандартний документ, у якому обґрунтовується доцільність реалізації інвестиційного проекту й наводяться його основні характеристики. Цьому і присвячується дисципліна «Управління проектами», метою якої є опанування практичних вмінь і навичок всіх етапів розробки та реалізації проектів з розвитку, або започаткування бізнесу (startup-проектів). Для досягнення мети протягом навчального семестру студенти вивчають категоріальний апарат дисципліни, здійснюють передінвестиційні дослідження, визначають джерела та можливості фінансування проектів, методи оцінки ефективності проекту, знаходять джерела інвестування та самостійно готують бізнес-план інвестиційного проекту, який вже є готовим продуктом для ведення, або започаткування бізнесу.

Теми лекцій:

1. Види і структура проектів. Бізнес-план проекту.
2. Передінвестиційні дослідження та обґрунтування проекту.
3. Організаційно-виробничий та маркетинговий план проекту.
4. Фінансовий план проекту.
5. Інвестиційний бюджет, мережевий графік проекту.
6. Розрахунок ефективності проекту.
7. Система оцінки ризиків проекту.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Основні характеристики комерційних, соціальних та startup-проектів. Розроблення структури бізнес-плану проекту.
2. Дослідження ринку. Ініціація, мета, цілі, завдання і фази проекту.
3. Розроблення плану виробництва, кадрового забезпечення і прогнозу продаж.
4. Розроблення бюджету витрат, собівартості, беззбитковості та ін. показників.
5. Оцінка джерел фінансування, капіталовкладень, розроблення графіка реалізації фінансування проекту.
6. Оцінка прибутковості, рентабельності та інвестиційної привабливості проекту.
7. SWOT-аналіз і оцінка ризиків.

ЛОГІСТИКА

Кафедра менеджменту імені професора Й.С. Завадського

Факультет аграрного менеджменту

Лектор	Резнік Надія Петрівна
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів	4
ЄКТС	
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Останніми роками в Україні спостерігається зростання інтересу до логістики як з боку організації бізнесу, так і урядових інституцій. У сучасних умовах господарювання перед підприємствами постає завдання сталого економічного зростання, що може бути вирішене лише за умови компетентного управління поточковими процесами. Запорукою успішної організації логістичної діяльності підприємства є обізнаність його керівних спеціалістів з концепціями логістики, видів та характеристик логістики, логістичних систем та їх методів моделювання, логістичних каналів та логістичних ланцюгів, а також ефективного управління матеріальними та інформаційними потоками, за які і відповідає наука «Логістика».

Студенти отримують теоретичні знання щодо сутності логістики, теоретичних засад і принципів організації логістичних формувань, особливостей логістичної діяльності учасників ланцюгів постачання продукції (товарів) і практичні навички організації, реалізації та управління логістичними потоками за участі суб'єктів господарювання сфер виробництва та обігу.

Мета навчальної дисципліни є формування системних знань і розуміння концептуальних основ логістики як інструменту ринкової економіки, теорії і практики розвитку цього напрямку та набуття вмінь і навичок ефективного управління матеріальними та іншими потоками у сучасних умовах.

Програма дисципліни спрямована на розробку, впровадження заходів, спрямованих на розв'язання проблем логістичної діяльності у підприємницькій діяльності, менеджменті, маркетингу, торгівлі та клієнтському сервісі. Програма навчальної дисципліни передбачає вивчення логістики як інструменту, що дозволяє здійснювати розробку і проведення стратегії підприємця та відповідає вимогам комплексу управлінських та ринкових процесів. Управління поточними процесами, їх перетворення й інтеграція є новою формою управління, що перевершує традиційні як за рівнем творчого потенціалу, так і за ефективністю кінцевого результату.

Завдання логістики можна виокремити у три групи: глобальні – досягнення максимального прибутку з мінімальними витратами в умовах нестабільної кон'юнктури на ринку, моделювання торговельної логістичної системи; загальні – створення комплексних інтегрованих систем товарних, інформаційних та інших потоків, стратегічне узгодження, планування і контроль за використанням потужностей сфери обігу, здійснення наскрізного контролю за поточними процесами, раціональне формування господарських зв'язків; часткові (локальні) – оптимізація запасів усіх видів і на всіх етапах товароруку, максимальне скорочення часу зберігання продукції, скорочення часу перевезень, швидка реакція на вимогу споживачів, зниження витрат на всіх ланках логістичного ланцюга, раціональний розподіл транспортних засобів, гарантування якісного післяпродажного обслуговування, постійна підготовка до прийому, обробки та передачі інформації.

Теми лекцій:

1. Сутність і значення логістики у системі менеджменту організації.
2. Логістичні системи та види ланок.
3. Логістичний менеджмент – інструмент оптимізації логістичних витрат.
4. Виробнича логістика.
5. Закупівельна логістика.
6. Транспортна логістика.
7. Логістика запасів.
8. Розподільча логістика.

Теми занять:
(семінарських, практичних)

1. Аналіз логістичного забезпечення підприємства.
2. Поняття матеріального потоку та логістичної операції.
3. Ефективність логістичної системи.
4. Особливості логістики в аграрному секторі.
5. Роль і місце складу у логістичній системі.
6. Клієнтський сервіс у логістиці.
7. Управління ланцюгами постачань.

ГРАНТОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Кафедра адміністративного менеджменту та
зовнішньоекономічної діяльності

Факультет аграрного менеджменту

Лектор	доц. Ралко Олександра Сергіївна
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Грантовий менеджмент» є навчити як знайти конкурс для свого проекту, подати заявку так, щоб відповідати умовам донорських організацій, а потім реалізувати все відповідно до проектної пропозиції.

Завданням дисципліни є: показати процес від пошуку проектної ідеї до отримання фінансування проектної пропозиції.

Теми лекцій:

1. Огляд ринку грантів. Генерація проектної ідеї.
2. Особливості проектів для комерційної та некомерційної сфери.
3. Огляд національних грантових програм.
4. Огляд міжнародних грантових програм.
5. Планування проекту: організаційні, матеріальні, людські ресурси, час.
6. Складання бюджету проекту в умовах невизначеності.
7. Процес подання проектної пропозиції на отримання гранту.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Розгляд портфелю грантових проектів: історії успіху та провалу.
2. Пошук своєї проектної ідеї.
3. Вибір грантової програми під проектну ідею.
4. Вивчення вимог до проектної пропозиції відповідно до програми.
5. Заповнення аплікаційної форми на отримання гранту.
6. Типові помилки при поданні проектної пропозиції та як їх уникнути.
7. Грантовий менеджмент або що робити після отримання гранту.

ЄВРОПЕЙСЬКА ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ

Кафедра адміністративного менеджменту та
зовнішньоекономічної діяльності

Факультет аграрного менеджменту

Лектор	доц. Файчук Олександр Михайлович
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Європейська економічна інтеграція» є надати студентам сучасні знання про міжнародні інтеграційні процеси, зокрема про європейську інтеграцію, що дасть змогу сформувати фахівців нової генерації, які зможуть приймати науково обґрунтовані рішення в умовах активізації процесу інтеграції економіки України до Європейського Союзу.

Завданнями дисципліни є: навчити студентів визначати економічні ефекти від міжнародної економічної інтеграції, ознайомити їх з етапами становлення та розвитку Європейського Союзу, надати поглиблені знання щодо особливостей реалізації спільної економічної (зокрема, аграрної, регіональної, екологічної та ін.) політики ЄС та навчити студентів визначати загрози та можливості від процесу інтеграції економіки України до ЄС.

Теми лекцій:

1. Теоретичні основи міжнародної інтеграції.
2. Становлення та принципи розширення Європейського Союзу (ЄС).
3. Інституційна система ЄС.
4. Бюджет ЄС.
5. Спільна аграрна політика ЄС.
6. Регіональна політика ЄС.
7. Екологічна політика ЄС.
8. Економічна інтеграція України до ЄС.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Оцінка статичних і динамічних економічних ефектів внаслідок міжнародної інтеграції.
2. Визначення етапу інтеграції і рівня готовності країни на вступ до ЄС.
3. Ефективна взаємодія інститутів ЄС.
4. Виявлення країн-донорів і країн-реципієнтів в ЄС.
5. Аналіз структури та динаміки фінансової підтримки аграрного сектору в ЄС.
6. Фонди реалізації регіональної політики ЄС.
7. Європейська Зелена Угода та її значення для економіки України.
8. Оцінка і прогноз економічних наслідків від інтеграції України до ЄС.

БІОЕКОНОМІКА ЗДОРОВ'Я

Кафедра економічної теорії

Факультет аграрного менеджменту

Лектор	Талавиря М.П., д.е.н., проф.
Семестр	7
Освітній ступінь	бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних занять)

Загальний опис дисципліни

Лабораторія Біоекономіки покликана сприяти інтеграції наукових досліджень і розробок з технологічним проектуванням та кластерною інтеграцією мікро-, малих і середніх інноваційних підприємств України та ЄС. Основні результати асоціації вже частково отримані від співробітництва по лінії Японія + ГУАМ, а також в напрямку розбудови механізмів асоційованого членства нашої країни в ЄС. Основні напрями діяльності лабораторії розгорнуті та будуть спрямовані на формування транскордонних і транснаціональних ланцюжків високої доданої вартості (ЛВДВ).

Заходи, які проводить лабораторія присвячені залученню інвестиційних партнерів задля реалізації в ЄС спільних інноваційних проєктів. Ланцюжки, орієнтовані, головним чином, на індустріалізацію вітчизняних технологічних інновацій, а не тільки на їх комерціалізацію. В останній період, після набуття Україною статусу кандидата в члени ЄС досягнуті домовленості щодо створення міжнародного партнерства для підготовки, інвестування та реалізації як в європейському, так і світовому просторі спільних інноваційних проєктів з міжнародним інноваційним консорціумом.

В рамках держави створювати власні цілісні інноваційні виробничо-сервісні ланцюжки та нові «емерджентні» сектори економіки, орієнтовані на більш високі технологічні уклади з потенційним масовим ринком в Україні і світі.. 6-й біотехнологічний - у сфері наукової та інноваційної діяльності, де Україна вже має перспективні об'єкти інтелектуальної власності (ОІВ) та глобальний пріоритет.

17 глобальних цілей сталого розвитку (ЦСР), визначених ООН у 2015 році.

Мета вивчення дисципліни «Біоекономіка здоров'я» – формування теоретичних знань та практичних навичок аналізу альтернативних варіантів проектування, інвестування, конфігурації та координації транскордонними інноваційними кластерами в сфері Біоекономіки здоров'я. Поряд з цим потрібно інтегрувати необхідні для цього інноваційно-інституційні можливості і засоби на національному рівні, в рамках формування Національного кластеру «БІОЕКОНОМІКА ЗДОРОВ'Я».

Предметом вивчення дисципліни є система відносин, що охоплюють реалізацію кластерного підходу з ключовою роллю транскордонного інноваційного інтерфейсу на Українсько-Словацькому кордоні фактично носитиме модельний характер для створення аналогічних Центрив як інноваційно-проектних хабів також і на інших кордонах України з ЄС. Водночас, ці хаби стали би модельною інституційною інфраструктурою для інтернаціоналізації інвестиційних проектів в рамках формування також і інших галузево-орієнтованих Національних кластерів.

У курсі розглядаються сучасні підходи індустріально розвинутих країн щодо інтегрованого вирішення економічних, соціальних та екологічних проблем у стратегіях переходу до «зеленого» зростання та біоекономіки. Основне завдання такого Центру - відпрацювання технологічного оснащення, верифікація інноваційних технологій, базових методик і компетенцій, а також доказові наукові дослідження та інтенсивна підготовка спеціалістів, необхідних для забезпечення функціональності таких типових центрів і розбудови, за фінансової підтримки Євросоюзу, на їх основі Європейської мережі по обидва боки від кордону з Україною.

Теми лекцій:

1. «Біоекономіка здоров'я» як основа переходу до нового способу життя.
2. Сценарії розвитку Міжнародного центру інновацій та трансферу технологій.
3. Передумови формування національної політики «Біоекономіки здоров'я» в Україні.
4. Сегменти та інструментарій «Біоекономіки здоров'я».
5. «Біоекономіка здоров'я» як запорука розвитку біоекономіки.
6. Оптимізація цілісних інноваційних виробничо-сервісних ланцюжків концепції біоекономіки.
7. 6-й біотехнологічний – у сфері наукової та інноваційної діяльності як інструмент фінансування держави.
8. Формування територіальних систем Громадського здоров'я.

Теми практичних занять:

1. Практичні розробки «Біоекономіка здоров'я» для переходу до нового способу життя.
2. Міжнародні сценарії інновацій та трансферу технологій.
3. Національна політика Біоекономіки здоров'я в Україні.
4. Практичний досвід впровадження сегментів та інструментарю «Біоекономіки здоров'я».
5. «Біоекономіка здоров'я» як похідна розвитку біоекономіки.
6. Оптимізація ланцюжків доданої вартості.
7. Шостий біотехнологічний як інструмент фінансування агросектору.
8. Перспективи розвитку систем Громадського здоров'я.

АГРОБІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

1. Базове рослинництво.
2. Технологія виробництва та експертиза вин.
3. Органічне землеробство.
4. Ринок насіння сортів і гібридів.
5. Субстрати для розсади овочів, квітів і плодових культур.
6. Присадибне садівництво та городництво.
7. Технологічні ризики використання добрив.
8. Ризики кліматичних змін.

БАЗОВЕ РОСЛИННИЦТВО

Кафедра рослинництва

Факультет агробіологічний

Лектор	Каленська Світлана Михайлівна
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЕКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних або лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Рослинництво є визначальною галуззю в сільськогосподарських підприємствах. Базові знання щодо росту та розвитку рослин, технологічного забезпечення запланованого рівня урожайності, діагностування стану посівів та прийняття управлінських рішень, якість продукції та її цілеспрямоване формування через технологію вирощування – базові знання, якими мають володіти і фахівці непрофільних спеціальностей і агрономи. Конкурентоспроможність цих господарств ґрунтується на всебічній обізнаності та вмінні організувати виробництво з врахуванням технологічних та маркетингових засад вирощування польових культур.

Теми лекцій:

1. Рослинництво у вирішенні проблем людства. Стан та перспективи виробництва продукції рослинництва в світі та в Україні. Зони спеціалізації рослинництва в Україні.
2. Еколого-біологічні особливості польових культур. Екологічні чинники росту та розвитку рослин. Міжнародні шкали росту та розвитку рослин , фази, етапи органогенезу.
3. Поняття та зміст технологій вирощування сільськогосподарських культур. Роль технологічних інновацій у підвищенні ефективності рослинництва.
4. Значення сорту в виробництві польових культур. Міжнародна та вітчизняна сертифікація насіння. Підготовка насіння до сівби, сівба.
5. Роль сівозміни за вирощування польових культур.
6. Управління ростом та розвитком рослин : регулятори росту рослин , антистресові препарати, живлення та система удобрення, захист та десикація посівів.
7. Ризики в рослинництві , контролювання стану посівів.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Класифікація польових культур. Шкали росту та розвитку рослин.
2. Міжнародні та вітчизняні стандарти якості насіння. Лабораторне визначення основних показників якості насіння.
3. Реєстри сортів – міжнародні та вітчизняні. Підбір сорту, гібриду залежно від умов господарства та цільового використання продукції.
4. Розрахунок норми висіву насіння та передпосівна підготовка насіння польових культур.
5. Розробка системи удобрення та захисту посівів польових культур.
6. Розробка технологічної карти вирощування польових культур (агрономічна складова)
7. Розробка технологічної карти вирощування польових культур (технічна та економічна складова).

ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ТА ЕКСПЕРТИЗА ВИН

Кафедра технології зберігання, переробки та стандартизації
продукції рослинництва ім. проф. Б.В.Лесика

Агробіологічний факультет

Лектор	Войцехівський Іванович, кандидат доцент	Володимир с.-г. наук,
Семестр	7	
Освітній ступінь	Бакалавр	
Кількість кредитів ЄКТС	4	
Форма контролю	Залік	
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних чи лабораторних)	

Загальний опис дисципліни

Дана дисципліна покликана ознайомити студентів з загальними, теоретичними і практичними основами бродильних виробництв, основними технологічними процесами виробництва, основами застосування вискоєфективних винних дріжджів, навчити спеціалістів складати технологічні схеми перероблення, купажування виноматеріалів, ефективного зберігання вина, оцінювати якість сировини і готової продукції. Освоїти вміння з виявлення вад та хвороб виноматеріалів та заходи щодо уникнення і запобігання розвитку таких недоліків. Набути уміння розраховувати необхідну кількість матеріалів для доведення виноматеріалів до необхідних кондицій. Завданням дисципліни є практична підготовка до виробничої діяльності пов'язаної з оцінкою якості винопродукції на виробничих підприємствах різних форм власності.

Теми лекцій:

1. Історія та перспектива розвитку виноробства в Україні.
2. Хімічний склад і біологічна цінність сировини для виноробства.
3. Технологія виробництва натуральних виноградних вин підвищеної біологічної цінності.
4. Технологія виробництва десертних, ароматизованих та іскристих вин.
5. Класифікація, біохімія, смак, аромат та біологічна цінність вин.
6. Особливості зберігання вин (вади та хвороби вин).
7. Освітлення, стабілізація, купажування, витримка колекційних вин.
8. Експертиза вин. Правила еногастрономії.

Теми лабораторних занять:

1. Оцінка якості сировини і приготування сусла (розробка рецептури).
2. Нагляд і контроль за процесом бродіння.
3. Визначення вмісту сухих розчинних речовин та цукрів у соках і виноматеріалах.
4. Визначення вмісту титрованих кислот у соках і виноматеріалах.
5. Визначення летких кислот та спирту у виноматеріалах.
6. Визначення вад та хвороб виноматеріалів.
7. Дегустаційний аналіз дослідних зразків.

ОРГАНІЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО

Кафедра землеробства та гербології

Агробіологічний факультет

Лектор	Танчик Семен Петрович
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Історія розвитку землеробства йде далеко в глибину століть, відображає хід розвитку культури, продуктивних сил і виробничих відносин людства. Науково-технічний прогрес у сучасному землеробстві досяг небувалого розвитку. Впровадження досягнень хімії, фізики, генної інженерії, мікробіології, біології, агрономії тривало до різкого підвищення продуктивності ріллі. Ріст населення планети вимагає виробництва додаткових продуктів харчування. Втручання людства у закони природи, біології, агрономії, землеробства привело до негативних наслідків – зміни клімату, дефіциту енергоносіїв, зменшення ресурсного забезпечення галузі землеробства.

Очевидно, що шлях подальшого втручання в закони природи, подальшої інтенсивної хімізації землеробства економічно необґрунтований і екологічно небезпечний. За нашими розрахунками і дослідженнями зарубіжних вчених у найближче десятиліття настане настільки масштабна втрата ґрунтів, що за своїми наслідками перевершить проблему глобальної зміни клімату. Настала нагальна необхідність екологізації і біологізації землеробства. Це передбачає комплекс

еколого-економічних, біологічних, агротехнічних, меліоративних та ґрунтозахисних заходів спрямованих на отримання стабільної, адекватної біокліматичному потенціалу зони, якісної і екологічно безпечної продукції землеробства з відтворенням родючості ґрантів. Цим критеріям відповідає органічна система землеробства.

У результаті вивчення даної дисципліни студент отримає знання та вміння щодо: загальних принципів та теоретичних основ органічного землеробства; особливостей ґрунтозахисного обробітку ґрунту; системи удобрення та добрив дозволених в органічному землеробстві; проектування біологізованих сівозміни та використання проміжних посівів; використання біологічних препаратів у системі захисту культур від шкідливих організмів, оцінювання екологічної безпечності технологій вирощування сільськогосподарських культур.

Теми лекцій:

1. Значення, завдання та складові органічного землеробства (виробництва) (2 год).
2. Пріоритети на яких базується органічна система землеробства (4 год).
3. Переваги органічного землеробства (4 год).
4. Застереження (недоліки) органічного землеробства (4 год).

Теми практичних робіт:

1. Проектування сівозмін за органічного землеробства (4 год).
2. Розроблення системи обробітку ґрунту за органічного землеробства (4 год).
3. Удобрення ґрунту за органічного землеробства (4 год).
4. Засоби захисту с.-г. культур та мікробіологічні препарати в біологічному землеробстві (4 год).

РИНОК НАСІННЯ СОРТІВ І ГІБРИДІВ

Кафедра генетики, селекції і насінництва
ім. проф. М.О. Зеленського

Агробіологічний факультет

<i>Лектор</i>	Жемойда Віталій Леонідович
<i>Семестр</i>	7
<i>Освітній ступінь</i>	Бакалавр
<i>Кількість кредитів ЄКТС</i>	4
<i>Форма контролю</i>	Залік
<i>Аудиторні години</i>	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Загальна ефективність виробництва продукції рослинництва значною мірою обумовлена якістю насіння у комплексі із високою часткою вартості в структурі витрат на вирощування сільськогосподарських культур.

Експорт посівного матеріалу становить близько 10 % від світових внутрішніх ринків. Налічується 71 країна-експортер та 111 країн-імпортерів насіння, грошові надходження та видатки на насіннєвий матеріал яких становлять понад 1 млн. доларів. Нині Щорічний Перелік сортів, що видається під егідою Організації економічної співпраці та розвитку (ОЕСР), включає близько 45 000 сортів та гібридів, які представляють 197 видів.

На сьогодні Україна взяла курс на євроінтеграцію, що потребує цілеспрямованої перебудови і розвитку насінницької галузі. З цією метою проводиться робота з удосконалення законодавчої та нормативної бази насінництва, розробляються нові національні стандарти на насіння сільськогосподарських культур, гармонізовані з кращими закордонними аналогами. У зв'язку з цим існує попит на висококваліфікований кадровий склад аудиторів із сертифікації насіння.

Теми лекцій:

1. Система селекційно-насінницької роботи в Україні.
2. Міжнародна конвенція по охороноздатності та поширенню сорту (WOS-тест).
3. Законодавча база сучасного насінництва в Україні.
4. Основні засади виробництва і обігу насіння.
5. Введення в обіг насіння, сертифікація насіння.
6. Державний нагляд і відповідальність у сфері насінництва.
7. Пакування та маркування насіння.
8. Організація насінництва за кордоном.

Теми занять:

(семінарських, практичних)

1. Науково дослідні заклади та насінницькі компанії, які працюють на ринку насіння України.
2. Державний реєстр сортів рослин придатних для поширення. Порядок включення сортів до Реєстру сортів рослин.
3. Реєстр суб'єктів насінництва та розсадництва.
4. Атестаційні вимоги до суб'єктів насінництва.
5. Методика і техніка інспектування сортових посівів.
6. Сертифікація насіння за посівними якістьми.
7. Процедура визначення посівних якостей насіння та видача сертифіката.

СУБСТРАТИ ДЛЯ РОЗСАДИ ОВОЧІВ, КВІТІВ І ПЛОДОВИХ КУЛЬТУР

Кафедра Ґрунтознавства та охорони Ґрунтів
ім. проф. М.К. Шикули

Агробіологічний факультет

Лектор	Шеметун К.І.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

В результаті вивчення дисципліни студент ознайомиться з вимогами до субстратів для вирощування розсади овочів, квітів і плодкових культур; проведе їх аналіз, навчиться контролювати зміни властивостей субстратів при тривалому використанні. Узнає як проводити відбір зразків субстратів, рослин, поживних розчинів, поливної води. Особливості проведення агрохімічних аналізів зразків субстратів та рослин, що відібрані у захищеному ґрунті. Оптимальний вміст елементів живлення у субстратах для безпечного вирощування овочевих культур; електропровідність та кислотність, як головні показники контролю властивостей субстрату та розчинів; поживні розчини при вирощуванні рослин на гідропоніці. Стабільні та диференційовані розчини; особливості використання добрив при крапельному зрошенні; фертигація як спосіб оптимізації умов живлення; комплексний метод корегування оптимального рівня живлення рослин. Навчиться розрахувати дози добрив для основного застосування і підживлення, скорегувати вміст елементів живлення в субстраті та поживному розчині.

Теми лекцій:

1. Вимоги до субстратів для вирощування розсади овочів, квітів і плодових культур (4 години).
2. Оптимальний вміст елементів живлення у субстратах для безпечного вирощування овочевих культур, його балансування.
3. Відбір зразків ґрунту і аналіз.
4. Електропровідність та кислотність, як головні показники контролю властивостей субстрату та розчинів.
5. Поживні розчини при вирощуванні рослин на гідропоніці.
6. Стабільні та диференційовані розчини; особливості використання добрив при крапельному зрошенні.

Теми лабораторних занять:

1. Методи визначення основних показників субстратів. Одиниці виміру результатів аналізу. Оптимальні параметри.
2. Відбір зразків субстратів.
3. Аналіз фізико-хімічних і агрохімічних показників ґрунту.
4. Методи аналізу розчинів, які використовуються у гідропоніці. Корегування поживних розчинів за результатами аналізу.
5. Фертигація. Розробка рецептів поживних розчинів. Правила приготування маточних і робочих розчинів. Зміна складу розчинів в залежності від біологічних вимог культур та факторів мікроклімату в культиваційній споруді.
6. Екологічні вимоги застосування добрив в умовах захищеного ґрунту та методи визначення екологічно небезпечних сполук.

ПРИСАДИБНЕ САДІВНИЦТВО ТА ГОРОДНИЦТВО

Кафедра овочівництва і закритого ґрунту

Кафедра садівництва ім. проф. В.Л. Симиренка

Агробіологічний факультет

Лектор	Андрусик Юрій Юрійович Бобось Ірина Макарівна
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Метою викладання дисципліни «Присадибне садівництво та городництво» є надання студентам теоретичних знань і формування професійних умінь стосовно вирощування високого та якісного врожаю овочів, фруктів, ягід, горіхів, винограду на присадибній ділянці.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**: роль овочів та фруктів у харчуванні людини, особливості ведення плідівництва, виноградарства і городництва на присадибній ділянці. Знати основні правила розміщення культур, їхнього догляду та збирання врожаю. Знати секрети отримання високого і якісного врожаю овочів, плодів і ягід, винограду.

Вміти: розробляти заходи щодо закладання саду і вирощування овочів на присадибній ділянці. Вміти вибрати і підготувати ділянку під сад і город, підтримуючи родючість ґрунту. Вміти підібрати перспективні культури і сорти для ведення садівництва і городництва та правильно організувати їхнє чергування, враховуючи біологічні особливості культур та вимоги до умов навколишнього середовища. Вміти розробляти основні прийоми догляду та збирання врожаю овочевих, плодових, ягідних культур і винограду на присадибній ділянці.

Теми лекцій:

1. Підбір культур та сортів для присадибної ділянки.
2. Способи розмноження садових рослин в домашніх умовах.
3. Підготовка ґрунту та розміщення садових рослин на присадибній ділянці.
4. Захист саду, збирання врожаю та підготовка його до зберігання.
5. Раціональний підбір та розміщення овочів на присадибній ділянці.
6. Способи вирощування овочів на присадибній ділянці.
7. Особливості захисту овочевих рослин від бур'янів, хвороб і шкідників.
8. Догляд та збирання овочів на присадибній ділянці.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Будова надземної частини та особливості плодоношення садових культур.
2. Формування крони та щорічне обрізування дерев й кущів.
3. Техніка проведення щеплення.
4. Овочеve різноманіття для продуктивного городництва.
5. Вимоги овочевих культур до умов вирощування.
6. Вибір насіння і вирощування розсади.

ТЕХНОЛОГІЧНІ РИЗИКИ ВИКОРИСТАННЯ ДОБРИВ

Кафедра агрохімії та якості продукції рослинництва
ім. О.І. Душечкіна

Агробіологічний факультет

Лектор	Бикіна Ніна Миколаївна
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Навчальна дисципліна формує знання та навички, щодо прогнозування можливих технологічних наслідків та ризиків, які можуть виникати при застосуванні добрив пошуку і реалізації шляхів їх уникнення. Формування навичок виконання технологічних рішень пов'язаних з розрахунком, підготовкою та внесенням твердих (тукосумішей) рідких (фертигація) мінеральних добрив з врахуванням біологічних особливостей сільськогосподарських культур, ґрунтових та погодньо-кліматичних умов, технічного забезпечення з метою зменшення технологічних ризиків та забезпечення високої економічної ефективності

Теми лекцій:

1. Технологічні ризики пов'язані із якістю твердих мінеральних добрив.
2. Особливості використання твердих мінеральних добрив.
3. Технологічні ризики пов'язані із якістю рідких мінеральних добрив.

4. Технологічні ризики при використанні комплексних мінеральних добрив.

5. Технологічні ризики пов'язані із особливостями експлуатації техніки.

6. Технологічні ризики обумовлені трансформацією сполук добрив у ґрунті.

7. Технологічні ризики використання добрив, що пов'язані з біологічними особливостями росту та розвитку сільськогосподарських культур та технологіями їх вирощування.

8. Технологічні ризики пов'язані із застосуванням добрив за різних систем обробітку ґрунту.

Теми лабораторних занять:

1. Визначення якісних показників мінеральних добрив, що впливають на рівномірність їх внесення.

2. Приготування тукосуміші мінеральних добрив та визначення стійкості, міцності і рівномірності внесення.

3. Приготування бакових сумішей. Визначення концентрації розчину.

4. Визначення вмісту основних елементів живлення рідких мінеральних добрив.

5. Приготування та визначення азоту, в розчинах фертигації.

6. Приготування та визначення фосфору в розчинах фертигації.

7. Приготування та визначення калію в розчинах фертигації.

РИЗИКИ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН

Кафедра кормовиробництва, меліорації і метеорології

Агробіологічний факультет

Лектор	Ярош Анна В'ячеславівна
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	3
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Кліматичні зміни та процеси глобального потепління – одні з найголовніших викликів сьогодення. Людська діяльність вже нагріла планету на один градус Цельсія порівняно з допромисловим періодом. Практично щоденно ми відчуваємо наслідки цих змін у вигляді екстремальних температур, посух, пожеж та повеней. За умови сучасних темпів спалювання викопного палива наша планета досягне потепління у 2⁰С вже у 2050 році. Цей температурний поріг більшість вчених вважають небезпечним для стабільності кліматичної системи.

Приєднавшись до курсу «Ризики кліматичних змін» ви зможете дізнатися про основні наукові дослідження, які пояснюють причини кліматичних змін та глобального потепління, а також дозволяють змодельювати ймовірні екологічні, суспільні та економічні наслідки кліматичних трансформацій.

Теми лекцій:

1. Вступ до дисципліни. Що таке клімат?
2. Формування клімату: роль сонячного випромінювання.
3. Формування клімату: що на споді (ґрунт, вода, рослинність, сніговий покрив, тощо).
4. Формування клімату: атмосферна циркуляція.

5. Теплообмін та кругообіг води в атмосфері.
6. Класифікація кліматів.
7. Сучасні зміни клімату та роль антропогенного впливу на них.
8. Шляхи адаптації екосистем, біоресурсів та процесів життєдіяльності людини до змін клімату.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Основні прилади для вимірювання стану атмосфери.
2. Аналіз річного ходу та географічного розподілу температури ґрунту.
3. Побудова та опис кліматограми.
4. Спостереження за станом неба, хмарами (атлас хмар).
5. Оцінка континентальності клімату.
6. Розшифрування та опис приземних синоптичних карт.
7. Оцінка сценаріїв розвитку кліматичних змін.

ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

1. Виробництво органічної продукції.
2. Кінологія і філінологія з основами першої долікарської ветеринарної допомоги.
3. Дієтологія та утримання дрібних домашніх тварин.
4. Міжнародні вимоги до харчових продуктів.

ВИРОБНИЦТВО ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

**Кафедра ветеринарної гігієни
імені професора А.К. Скороходька**

Факультет ветеринарної медицини

<i>Лектори</i>	Кучерук М.Д. д.вет.н., доцент
<i>Семестр</i>	7
<i>Освітній ступінь</i>	Бакалавр
<i>Кількість кредитів ЄКТС</i>	4
<i>Форма контролю</i>	Залік
<i>Аудиторні години</i>	30 (15 год лекцій, 15 год лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Дисципліна сприяє розумінню сталого природокористування, збереження довкілля та біорізноманіття організмів, необхідності харчування якісними і безпечними продуктами, впровадження новітніх технологій вирощування та виробництва продукції.

Сучасне індустріальне сільське господарство (хімізація, масштаб, монокультури, промислове тваринництво, логістика тощо) причетні до глобальних кліматичних змін. Альтернативна модель ведення сільського господарства – органічне виробництво, що є перспективним напрямком, оскільки має на меті забезпечити споживачів високоякісними та безпечними продуктами харчування (без ГМО, пестицидів, антибіотиків, стимуляторів росту тощо) й зберегти довкілля для нащадків.

Органічне сільське господарство - система виробництва, що покращує біологічне різноманіття екосистеми, зберігає родючість ґрунту, захищає здоров'я людини, і, беручи до уваги місцеві умови і спираючись на екологічні цикли, не використовує компоненти, здатні принести шкоду навколишньому середовищу.

Виробництво органічної продукції все більше привертає увагу споживачів, що піклуються про своє здоров'я, оскільки таке виробництво допомагає розв'язувати одразу кілька екологічних та соціальних проблем:

- 1) Охорона довкілля від забруднення хімічними речовинами, що застосовуються у процесі сільськогосподарської діяльності людини;
- 2) Попередження деградаційних процесів у ґрунтах;
- 3) Гуманне ставлення до тварин;
- 4) Поліпшення стану здоров'я населення в результаті вживання органічної продукції.

Органічне сільське господарство також спрямоване на роботу з екосистемами, біогеохімічними циклами речовин і елементів, підтримує їх і отримує ефект від їх оптимізації. Органічне сільське господарство повинне в довгостроковій перспективі підтримувати здоров'я як конкретних об'єктів, з якими має справу (ґрунт, рослина, тварина, людина), так і всієї планети [IFOAM].

Україна в найближчому майбутньому може стати європейським лідером в цій сфері, оскільки має значну за масштабами Європи площу високородючих земель. Однак для належної економічної ефективності та рентабельності такого виробництва, профілактики хвороб та уникнення ризиків – необхідні специфічні підходи, що є максимально природними, без застосування синтетичних засобів захисту та лікування рослин і тварин.

Виробництво органічної продукції – це не просто підсобне господарювання, це – поєднання новітніх технологій і високої культури в господарстві, для отримання органічної продукції найвищої якості. Вже при теперішньому розвитку економіки з'являється досить широке коло споживачів, які готові платити більше за впевненість у тому, що вони споживають дійсно безпечний та якісний продукт.

Теми лекцій:

1. Органічне виробництво продуктів харчування. Відмінності, переваги і недоліки органічної технології.
2. Ринок органічної продукції в Україні та світі. Міжнародний вплив та стурбованість світової спільноти.
3. Стале природокористування, збереження біорізноманіття, альтернативні інтенсивним ресурсозберігаючі технології.
4. Маркування, контроль і сертифікація органічної продукції в Україні.
5. Органічне землеробство і рослинництво.
6. Органічне тваринництво.
7. Органічне ягідництво, аквакультура.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Історія органічного руху.
2. Європейський Союз та його постанови щодо органічного виробництва: Регламент Ради (ЄС) №834/2007 (колишня Постанова ЄС №2092/91) та додаткові постанови: Регламент Комісії (ЄС) №889/2008; Регламент Комісії (ЄС) №1235/2008).
3. Закони України "Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції", Постанова Кабінету Міністрів України № 241 «Про затвердження Детальних правил виробництва органічної продукції (сировини) тваринного походження», Постанова Кабінету Міністрів України № 970 Про затвердження Порядку (детальних правил) органічного виробництва та обігу органічної продукції.
4. Псевдоорганічна продукція. Неправомірне маркування. Приватні органічні маркування.
5. Гуманне й дбайливе ставлення до тварин, забезпечення благополуччя тварин відповідно до їх етологічних потреб.
6. Органічне землеробство. Безвідвальна технологія обробітку ґрунту С.С. Антонця.
7. Загальні вимоги до зберігання, перевезення та реалізації органічної продукції та сировини.

КІНОЛОГІЯ І ФІЛІНОЛОГІЯ З ОСНОВАМИ ПЕРШОЇ ДОЛІКАРСЬКОЇ ВЕТЕРИНАРНОЇ ДОПОМОГИ

Кафедра епізоотології, мікробіології і вірусології

Факультет ветеринарної медицини

Лектор	Радзиховський М.Л.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр (Магістр ветеринарного спрямування)
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Однією з перших одомашнених людиною тварин, більше 10 тисяч років тому, були собаки, і на сьогодні налічується більше 700 порід собак. Коти почали розповсюджуватися світом майже одночасно із собаками на території сучасної Туреччини. Коти – одні з найпопулярніших домашніх тварин компаньйонів з півмільярдною чисельністю у світі. Дрібні тварини, а саме собаки і коти у більшості країн світу є лідерами серед домашніх улюбленців, кількість яких постійно зростає і за останні 10 років має приріст на 1,4 %. Встановлено, що більше 60% європейських родин мають домашніх тварин і більшість з яких є собаки і коти. Багато досліджень підтвердили вагому і незамінну роль домашніх тварин у житті людини їх позитивний вплив на психосоціальне та психічне здоров'я своїх власників. Адже володіння домашніми тваринами може підвищити активність власників зменшити ризик депресії та психічного стресу і підвищити самооцінку.

Згідно з соціологічним опитуванням 57 % українців мають домашніх тварин і входить у топ-10 країн щодо найбільшої кількості домашніх котів. У той самий час, за даними Washington Post, Україна має значну кількість безпритульних тварин. Збільшення популяції тварин, а особливо безпритульних неминуче

призводить до напруження епізоотологічної ситуації, щодо захворювань різної етіології, які переважно не несуть економічних витрат, але мають значну моральну складову для власників, адже, безумовно, втрата внаслідок загибелі через хворобу їхнього улюбленця може бути непоправною.

Курс передбачає розгляд санітарно-гігієнічних особливостей контакту людини з тваринами компаньйонами та законодавчої бази щодо жорстокого поводження з тваринами. *Імплементувати* основи зоопсихології для розуміння поведінки тварини. Вивчений курс допоможе проводити першу долікарську допомогу собакам і котам і визначитись з вектором особливостей профілактики.

Теми лекцій:

1. Тварини компаньйони і їх роль у житті людини.
2. Фізіологічні особливості собак і котів.
3. Концепція прав тварин і відповідальність за жорстоке поводження.
4. Акушерсько-гінекологічні особливості тварин компаньйонів з основами першої долікарської допомоги.
5. Незаразні хвороби тварин компаньйонів з основами першої долікарської допомоги.
6. Екскурс у світ інфекційних хвороб тварин компаньйонів з основами першої долікарської допомоги.
7. Екскурс у світ інвазійних хвороб тварин компаньйонів з основами першої долікарської допомоги.
8. Хвороби спільні для людей та тварин компаньйонів і їх профілактика.

Теми практичних занять:

1. Тварини компаньйони і їх різноманіття.
2. Основні напрямки використання собак і котів.
3. Правила утримання та транспортування тварин компаньйонів.
4. Правила особистої гігієни та заходи безпеки при утриманні і спілкуванні з тваринами компаньйонами.
5. Особливості зоопсихології собак і котів і їх місце у родині.
6. Особливості надання долікарської ветеринарної допомоги собакам і котам.
7. Евтаназія.

ДІЄТОЛОГІЯ ТА УТРИМАННЯ ДРІБНИХ ДОМАШНІХ ТВАРИН

Кафедра терапії і клінічної діагностики;
кафедра гігієни тварин та санітарії
ім. проф. проф. А.К. Скороходька

Факультет ветеринарної медицини

Лектор	доц. Бойко Н.І., доц. Поляковський В.М.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Вивчення цієї дисципліни передбачає опанування основ раціонального харчування тварини в залежності від їх фізіологічних особливостей, віку, фізіологічного стану. Головним завданням дієтичного харчування є підбір ефективної, збалансованої дієтотерапії, яке дозволить покращити загальний стан тварини в період інтенсивних навантажень, сприятиме попередженню захворювань травної та інших систем організму. Також розглядаються основи кінології, фелінології, орнітології, сучасні способи утримання, догляду, годівлі, напування, розведення та використання собак, котів, птахів, гризунів, плазунів, які утримуються в домашніх умовах, питання гуманного відношення до домашніх тварин, основи етології і дресування собак, догляд за шкірою та її похідним контроль здоров'я тварин.

Теми лекцій:

1. Дієтичне харчування домашніх тварин залежно від фізіологічних особливостей їх травної системи і фізіологічного стану.
2. Дієтичне харчування домашніх тварин із використанням промислових кормів сучасних торгових марок.
3. Дієтичне харчування службових та спортивних порід домашніх тварин.
4. Дієтичне харчування домашніх тварин за найбільш поширених внутрішніх хвороб.
5. Утримання собак. Основи кінології. Дресура.
6. Утримання котів. Основи фелінології.
7. Утримання птахів. Основи орнітології.
8. Утримання гризунів та плазунів.

Теми лабораторних занять:

1. Вибір натурального корму, його обробка та кратність згодовування у домашніх тварин різних видів.
2. Дієтотерапія у тварин із порушенням діяльності сечовивідної системи.
3. Дієтотерапія у тварин із порушенням діяльності печінки і підшлункової залози та у тварин із ознаками кахексії та ожиріння.
4. Визначення показників якості кормів для домашніх тварин.
5. Визначення показників якості води для домашніх тварин.
6. Догляд за шкірою та її похідними у домашніх тварин.

МІЖНАРОДНІ ВИМОГИ ДО ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ

Кафедра ветеринарно-санітарної експертизи

Факультет ветеринарної медицини

Лектор	Якубчак О.М., д.вет.н., професор, Галабурда М.А., к.б.н., доцент
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год семінарських)

Загальний опис дисципліни

Курс охоплює правові основи європейської системи контролю за безпечністю харчових продуктів від початку донині та проблеми, що виникають внаслідок розширення міжнародної торгівлі. У курсі розглядаються основні елементи системи санітарного та фітосанітарного нагляду ЄС, європейської системи контролю харчової безпечності. Серед тем – законодавство про харчові продукти та корми, належна гігієнічна практика, аналіз ризиків, аудит органічного сільського господарства.

Теми лекцій:

1. Загальний Харчовий Закон як основа формування європейської системи гарантування безпечності харчових продуктів. Теоретичні основи підходів до контролю безпечності харчових продуктів та кормів.
2. Еволюція урядових програм та проектів регулювання контролю за безпечністю харчових продуктів в ЄС.
3. Основні принципи забезпечення безпечності харчових продуктів в ЄС та небезпеки, пов'язані з харчовими продуктами (викладені в Регламенті (ЄС) № 178/2002: прогностичність, наукове обґрунтування, що базується на оцінці ризиків, прозорість).

4. Цілі, методи та інструменти сучасного європейського контролю за безпечністю харчових продуктів (FVO, EFSA, RASFF, мікробіологічні критерії, класифікація ризиків тощо).

5. Міжнародний вплив на законодавство про харчові продукти в ЄС. Рівні та обмеження потенціалу щодо безпечності харчових продуктів та початкові етапи у процесі зміцнення національної системи контролю харчових продуктів (системні, організаційні та індивідуального рівня).

6. Аналіз ризиків у харчовому ланцюзі. (мікробіологічні та хімічні небезпеки).

7. Організація офіційного контролю в ЄС. Основні компоненти для організації системи офіційного контролю.

8. Відкрита лекція запрошеного лектора із сертифікаційного органу. Органічне виробництво продуктів харчування (загальні вимоги, принципи, сертифікація та аудит).

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Загальні положення законодавства ЄС про харчові продукти (Регланмент (ЄС) № 178/2002, Регланмент (ЄС) № 882/2004, Рішення Комісії 2006/677/ЄС).

2. Процедури офіційного контролю. Системи забезпечення безпечності як засіб контролю за безпечністю харчових продуктів в агропродовольчому ланцюзі ЄС (принципи HACCP, впровадження та аудит HACCP).

3. Основні етапи аудиту. Аудиторська діяльність на потужності.

4. Контроль сторонніх речовин у кормах та забруднювачів у харчових продуктах.

5. Застосування принципів офіційного аудиту до конкретних видів виробництва (виробництво та переробка молока, м'яса, яєць, кормів).

6. Проблеми системи офіційного контролю в Україні.

7. Презентація тем досліджень студентів.

ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

1. Англійська мова (бізнес курс).
2. Іміджелогія.
3. Лідерологія.
4. Психологія успіху.
5. Формула щастя.
6. Критичне мислення.
7. Міжкультурні виміри комунікації.
8. Спортивний практикум.
9. Філософія психології.
10. Ефективна соціальна комунікація.
11. Психологія масової свідомості.
12. Еколінгвістичні модуси.
13. Стратегії успішної комунікації.
14. Релігійні та культурні традиції народів світу.
15. Ораторське мистецтво.
16. Гендерна психологія: теорія і практика.
17. Історія світового мистецтва.
18. Культура спілкування та етикет.

АНГЛІЙСЬКА МОВА (БІЗНЕС КУРС)

Кафедра англійської філології

Гуманітарно-педагогічний факультет

Лектор	д.пед.н. Дьоміна В.В.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Мета: основними цілями навчання англійської мови (бізнес курс) студентів є розвиток у набутті ними умінь та навичок мовленнєвої діяльності всіх видів, опанування навичками ділового та бізнес спілкування англійською мовою, розширення словникового запасу за рахунок опрацювання матеріалів юридичного, економічного, агро та фахового спрямування, а також розвиток навичок перекладу спеціальної бізнес літератури з англійської мови на рідну і навпаки.

Предмет: обсяг лексики та граматики мови, що дає можливість здійснювати професійне спілкування та одержувати необхідну бізнес інформацію.

У результаті вивчення дисципліни “Англійська мова (бізнес курс)” студент повинен

знати:

- обсяг з лексики та граматики мови, що дає можливість здійснювати

професійне спілкування та одержувати необхідну бізнес інформацію.

уміти:

- читати та повністю розуміти текст юридичної, економічної, агро та фахової тематики;

- сприймати іноземне мовлення бізнес партнерів;

- реферувати та анотувати суспільно-політичні та юридичні, економічні, агро тексти як рідною, так і іноземною мовою;

- вільно користуватися усним монологічним та діалогічним мовленням у межах ділової, побутової, суспільно-політичної, правової, економічної та фахової тематики;

- перекладати з іноземної мови на рідну і навпаки тексти за відповідною тематикою;

- складати документи, необхідні для працевлаштування;

- володіти навичками написання ділової кореспонденції;

- володіти навичками комунікації для спілкування із партнерами з інших країн.

Теми лекцій:

Змістовий модуль 1 Організаційно-правове забезпечення професійної діяльності

1. Legal Service Market / *Ринок правових послуг.*
2. Forms of Doing Business / *Форми організації бізнесу.*

Змістовий модуль 2 Особливості прийняття на роботу та ведення документів

3. Job Hunting / *Пошук роботи.*
4. Excellent Résumé. Curriculum Vitae / *Бездоганне резюме. Життєпис.*

Змістовий модуль 3 Практика сучасної бізнес діяльності та ділового співробітництва

5. Modern Means of Delivering Information / *Сучасні засоби передачі інформації.*
6. Presentation / *Презентація.*

Змістовий модуль 4 Практика ділового спілкування та наукової роботи.

7. Business Etiquette / *Діловий етикет.*
8. Scientific Conference / *Наукова конференція.*

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

Змістовий модуль 1 Організаційно-правове забезпечення професійної діяльності

1. Visit of a Foreign Partner / *Візит зарубіжного партнера.*
2. Business Trip / *У відрядженні.*

Змістовий модуль 2 Особливості прийняття на роботу та ведення документів

3. Business Interview / *Співбесіда при прийнятті на роботу.*
4. Business Correspondence / *Ділова кореспонденція.*

Змістовий модуль 3 Практика сучасної бізнес діяльності та ділового співробітництва

5. Negotiations / *Переговори.*
6. Nature and Classification of Contracts. Agreements. Minutes / *Зміст та класифікація контрактів. Угоди. Протокол.*

Змістовий модуль 4 Практика ділового спілкування та наукової роботи

7. Business Ethics / *Ділова етика.*

ІМІДЖЕЛОГІЯ

Кафедра культурології

Гуманітарно-педагогічний факультет

Лектори	Сидоренко І.Г., Майданюк І.З.
Семестр	7
Освітній ступінь	бакалавр
Кількість кредитів	4
ЄКТС	
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Слово «імідж» міцно увійшло до нашого побуту, воно вживається в розмовній мові, часто з'являється у пресі. У громадській свідомості все більше закріплюється уявлення про імідж як про певну цінність, від якої залежить успішність діяльності будь-якої організації чи особи. Це поняття активно використовують у засобах масової інформації, у системі маркетингу, реклами і зв'язків із громадськістю. Імідж належить до такої соціальної реальності, як людина, група людей або організація (наприклад, імідж керівника, членів уряду, країни) і результатам їхньої діяльності (поглядам, теоріям тощо). Поняття іміджу має ряд близьких за значеннями слів: думка, рейтинг, репутація, образ, популярність, слава, престиж, авторитет тощо. У побутовій свідомості імідж — це певна цінність, яка репрезентує життєвий успіх, тому часто імідж сприймається як форма соціального замовлення. Про це свідчить спектр пропозицій, що постійно розширюється, починаючи з консультування в галузі іміджу, надання різноманітних послуг у формуванні іміджу (іміджмейкінг), і закінчуючи продажем продуктів, позиційованих як засоби створення відповідного іміджу. Отже, зважаючи на масштаби та специфіку цього ринку, сьогодні можна з повним правом говорити про індустрію іміджу, яка успішно розвивається.

Існує безліч визначень іміджу. Більшість із них засвідчує, що імідж (від лат. *imago, imag* — образ) — це образ особи або речі, який створюється засобами масової інформації, літературою, уявою або самим індивідом, тобто імідж — об'єктивний фактор, який відіграє значну роль в представленні і оцінці будь-якого соціального явища чи процесу.

Курс «Іміджелогія» допоможе студентам ознайомитися з феноменом іміджу, розібратись у сутності, типології, функціональному апараті цього явища, дасть змогу отримати знання про імідж як явище, іміджмейкерство та його особливості, психологічні властивості іміджу, технології управління особистісним іміджем, методи створення ефективного імідж – образу.

Мабутній фахівець буде знати, історію та основні етапи розвитку іміджу, типологію іміджу. основні функції іміджу. особливості імідж-технологій, принципи корпоративної культури в організації, методи формування, реалізації, корегування іміджу, інструментарій іміджелогії, основи іміджмейкінгу, особливості ділового іміджу. Результатом отриманих знань буде вміння створювати особистий імідж, володіння механізмами впливу імідж-образу на масову свідомість, володіння навичками колористики та стилістики, володіння навичками сучасного іміджмейкера зі створення іміджу фірми, корпорації, вміння створити власний імідж.

Теми лекцій:

1. Імідж як феномен сучасного світу.
2. Іміджмейкерство та його особливості.
3. Корпоративна культура та її вплив на розвиток організації.
4. Особистий імідж та основи його формування.
5. Технології управління особистим іміджем.
6. Індивідуальний стиль та собистий імідж. Іміджева символіка.
7. Іміджелогія сфер суспільства
8. Іміджелогія суспільних та громадських структур.

Теми практичних занять:

1. Імідж та його природа. Іміджелогія в комплексі наук.
2. Іміджмейкинг. Керування іміджем. Аспекти створення іміджу в іміджмейкерстві.
3. Методи формування, реалізації та коригування іміджу організації.
4. Основні складові частини особистого іміджу як головного чинника у створенні відносин.
5. Технології управління особистим іміджем.
6. Техніки створення ефективного імідж-образу.
7. Іміджелогія сфер суспільства , громадських та суспільних структур.

ЛІДЕРОЛОГІЯ

Кафедра педагогіки

Гуманітарно-педагогічний факультет

Лектор	Сопівник Руслан Васильович
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Дисципліна «Лідерологія» (від лат. «лідер» – провідний, перший, той хто веде за собою; і «логос» – вчення, наука) – це наука про сутність, теорії походження лідерства, його типи, стилі лідерської поведінки, способи реалізації лідерського потенціалу особистості, секрети досягнення людиною успіху, прилади лідерства у політиці, військовій справі, бізнесі, агропромисловому комплексі, науковому житті, мистецтві, спорті, ІТ-сфері.

Дисципліна включає прикладний компонент, який дозволить: оволодіти методиками самовиховання лідерських якостей, способами впливу на свідомість і поведінку людини, уміннями і навичками управління групою, використання конструктивної маніпуляції та блокування деструктивних маніпулятивних прийомів, побудови гармонійних міжособистісних взаємин у колективі; сформувати готовність до виконання ролей у системі відносин «лідер-послідовники», здатність будувати продуктивні соціальні стосунки в рамках моделей «ціннісного обміну» гуманістичного, трансакційного, дистрибутивного, сервант-лідерства та інше.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Лідерологія» є поглиблення, розширення, інтегрування знань про явища, закономірності, теорії, факти, поняття що визначають сутність, походження, типи, приклади влади і лідерства у суспільстві, шляхи досягнення успіху, реалізації лідерського потенціалу, характерні особливості процесу адміністрування і управління.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: сутність понять «лідер» і «лідерство», типи лідерів та лідерства, теорії походження лідерства, стилі лідерської поведінки та управління; методики розвитку і самовиховання лідерських якостей; еволюцію ідей відбору лідерських якостей; способи конструювання кластеру лідерських якостей відповідно до вимог майбутньої професійної діяльності; приклади лідерства у світовій та національній історії; шляхи виховання лідерських здатностей в Національному університеті біоресурсів і природокористування України

вміти: завойовувати симпатії і довіру людей, адекватно ситуації застосовувати стилі лідерської поведінки (адаптивне лідерство), здійснювати управлінський вплив у системі «лідер-послідовники», будувати продуктивні та гармонійні стосунки із соціальним оточенням, планувати, організовувати, контролювати роботу групи з позиції лідера, а також забезпечувати мотивацію і координацію діяльності послідовників; визначати стилі лідерської поведінки та типи лідерства; блокувати деструктивну маніпуляцію та використовувати прийоми прихованого впливу; добирати, застосовувати методики самодіагностики та розвитку лідерського потенціалу, методи управлінського впливу; правильно використовувати вербальну і невербальну комунікацію для стимулювання активності та побудови продуктивних стосунків з послідовниками.

Теми лекцій:

1. Предмет і завдання курсу «Лідерологія».
2. Еволюція ідей відбору лідерських якостей.
3. Сутність і структура понять «лідер», «лідерство».
4. Теорії походження лідерства.

5. Типологія лідерів і лідерства.
6. Лідер і група (колектив).
7. Адміністрування і лідерство: характерні особливості і специфіка.
8. Технології прихованого впливу.
9. Моделювання кластеру лідерських якостей.
10. Самовиховання лідерських якостей.
11. Лідерство великих полководців світової та національної історичної сцени.
12. Лідери-господарники України.
13. Приклади політичного лідерства.
14. Прояви лідерства в освіті, науці, винахідники та Нобеліати України.
15. Особливості прояву спортивного лідерства.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Аналіз теорій походження лідерства.
2. Визначення типів лідерів і лідерства.
3. Блокування маніпулятивних впливів.
4. Критерії і показники лідерства. Методики діагностики лідерських якостей.
5. Поради успішних людей з саморозвитку лідерства.
6. Поради успішних людей з саморозвитку лідерства.
7. Способи добору якостей лідера з урахуванням професійних вимог.
8. Тренінгові вправи з розвитку лідерського потенціалу.
9. Шляхи розвитку лідерського потенціалу особистості в НУБіП України.
10. Прийоми самовиховання лідерських якостей.
11. Приклади лідерства відомих полководців.
12. Лідерство в агропромисловому комплексі.
13. Лідерство в освіті і науці. Загадки відкриттів і винаходів.
14. Здоровий спосіб життя. Лідерство у спорті.
15. Зустрічі із відомими людьми. Секрети досягнення успіху.

ПСИХОЛОГІЯ УСПІХУ

Кафедра психології

Гуманітарно-педагогічний факультет

Лектор	Шмаргун В.М.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Успіх є однією з важливих життєвих цінностей. **Мета** курсу: розглянути прикладні аспекти цієї проблеми, що хвилювала людину завжди і пов'язана з соціальною природою особистості. Майбутні спеціалісти мають сформувані позитивне відношення до особистого життєвого успіху, який надзвичайно потрібен як для суспільства (створення робочих місць, підвищення рівня життя, надання важливих послуг населенню) так і для самої особистості, тому що забезпечує гідне та комфортне життя. Спрямованість на успіх – це усвідомлена поведінка, орієнтована на реалізацію суспільних норм та цінностей.

Теми лекцій:

1. Психологічні загрози особистості.
2. Інформаційна агресія.
3. Свідоме самопрограмування.
4. Практичні рекомендації для зниження стресу.
5. Конструктивні прийоми вирішення конфліктів.
6. Підсвідомий потенціал особистості.
7. Нереалізовані здібності.
8. Проблеми психіки – основа життєвих труднощів людини.

Теми практичних занять:

1. Методи оцінки ризику.
2. Поняття лотереї, визначення схильності до ризику.
3. Свідоме самопрограмування.
4. Практичні заняття для зниження стресу.
5. Суб'єктивне та об'єктивне відношення до ризику.

Прийняття рішень на конкретному рівні значимості.

6. Тренінг ефективного вирішення конфліктів.
7. Тренінг креативності.

ФОРМУЛА ЩАСТЯ

Кафедра соціальної роботи та реабілітації

Гуманітарно-педагогічний факультет

Лектор	Сопівник І.В.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів	4
ЄКТС	
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Метою курсу є допомогти молодим людям стати щасливішими через усвідомлення себе і оточуючого світу, розвиток потреби в любові, повазі та самореалізації у різних сферах, формування здатності переживати відчуття насолоди від життя.

Лекційні заняття передбачають обмін думок щодо сутності та складових щастя, як основного призначення Людини на Землі.

Практичні заняття – це авторська 7-крокова програма, покликана виробити у здобувачів вищої освіти навички гармонійного співжиття із навколишнім Світом та орієнтована на формування відчуття щастя. Практичні заняття проводяться у формі тренінгів.

Теми лекцій:

1. Цінності сучасної молоді.
2. Сенс життя.
3. Здоров'я.
4. Сім'я.
5. Робота.
6. Хоббі.
7. Любов.
8. Щастя.

Теми практичних занять

1. Хто Я?
2. Інвентаризація себе.
3. Визнання і виправлення помилок.
4. Досягнення емоційної рівноваги.
5. Розвиток стресостійкості.
6. Тренінг асертивності і впевненості.
7. Бути щасливішим.

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ

Кафедра філософії та міжнародної комунікації

Гуманітарно-педагогічний факультет

Лектор	Матвієнко Ірина Сергіївна
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (14 год лекцій, 16 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Сучасна освіта, орієнтована на перспективу, має розвиватися відповідно до двох принципів: розвиток у студентів уміння орієнтуватися в умовах швидко змінюваного світу та уміння осмислювати й застосовувати отриману інформацію. Головним завданням освіти є необхідність навчити людину мислити критично.

Критичне мислення – один з модних трендів і не лише в освіті. В реальному повсякденному житті ми не рідко буваємо свідками коли в ході політичної дискусії, бізнесових переговорів, судових засідань, наукових суперечок, або просто в звичайних ситуаціях опонент навмисно чи не навмисно припускається логічних помилок, які відразу важко розпізнати, а тим більше вказати на шляхи їх усунення. І яким радикальним кроком є заява одного з учасників дискусії про те яка саме логічна помилка має місце і як її усунути, що наприклад, на судовому засіданні має місце помилка «аргументація до людини» і її можна усунути шляхом акцентування уваги не на характеристиці звинувачуваного, а на оцінці скоєного звинувачуванням тощо. Або в інші сфері соціального життя, коли спонукати особистість,

людські маси до певних дій можна шляхом обіцянок, наказів, нагород, погроз, вмовлянь, заохочень, лестоців, але результативнішим і надійнішим способом спонукання є *переконання*. В основі цього всього лежать навички критичного мислення.

Критичне мислення постає як складне, багатовимірне і багаторівневе явище. Цей тип мислення передбачає опанування і вільне використання людиною розумових стратегій і операцій високого рівня, що застосовуються для формулювання обґрунтованих висновків і оцінок та прийняття рішень. Це науковий тип мислення, направлений на розв'язання неординарних практичних завдань. Таке мислення можна і навіть необхідно постійно вдосконалювати/тренувати. І саме ЗВО є ідеальним середовищем для розвитку критичного мислення у студентів, опанування ними інтелектуальними інструментами для організації власної розумової діяльності й умінь застосувати ці інструменти в реальному житті.

Мета викладання дисципліни «Критичне мислення» – тренування та удосконалення критичного мислення, формування мисленнєвих операцій високого рівня і відповідних ціннісних орієнтацій, залучення до обговорення і відстоювання своїх думок в інтерактивному спілкуванні.

Теми лекцій:

1. Критичне мислення та його характерні особливості (2 год).
2. Критичне мислення та логічні операції над поняттями (2 год).
3. Критичне мислення і логічні характеристики судження (2 год).
4. Критичне мислення і теорія умовиводу(2 год).
5. Логічне обґрунтування знання (2 год).
6. Еристика (2 год).
7. Риторика (2 год).

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Критичне мислення: визначення, особливості та формально-логічні закони (2 год).
2. Поняття як форма критичного мислення (2 год).
3. Судження як форма критичного мислення (2 год).
4. Критичне мислення і умовиводи (2 год).
5. Логічне обґрунтування знання. Поняття «істина», «достовірність», «аподиктичність», «ймовірність» (2 год).
6. Суперечка: її види, прийоми та засоби (2 год).
7. Риторика у критичному мисленні (2 год).

МІЖКУЛЬТУРНІ ВИМІРИ КОМУНІКАЦІЇ

Кафедра романо-германських мов і перекладу

Гуманітарно-педагогічний факультет

<i>Лектор</i>	проф. Личук М.І.
<i>Семестр</i>	7
<i>Освітній ступінь</i>	Бакалавр
<i>Кількість кредитів ЄКТС</i>	4
<i>Форма контролю</i>	Залік
<i>Аудиторні години</i>	30 (16 год лекцій, 14 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Мета. Курс «Міжкультурні виміри комунікації» передбачає засвоєння студентами ефективних моделей міжкультурної комунікації в умовах постійного оновлення в світі. У процесі засвоєння лекційного курсу студенти знайомляться з історією виникнення та теоретичними засадами міжкультурної комунікації; розвивають культурну сприйнятливість, здатність до правильної інтерпретації різноманітних видів комунікативної поведінки; формують вміння й навички застосування на практиці отриманих знань у конкретній ситуації міжкультурного контакту; знайомляться з методами дослідження міжкультурної комунікації. У процесі практичного навчання студенти застосовують сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішної та ефективної крос-культурної комунікації, формують уміння обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного матеріалу, оперувати основними поняттями та базовими категоріями інтеркультурної комунікації.

Теми лекцій

1. Міжкультурна комунікація: історичні анонси.
2. Міжкультурна компетенція.
3. Моделювання комунікативного процесу.
4. Трансформація мовної картини світу в міжкультурному спілкуванні.
5. Соціальна та психологічна ідентичність.
6. Асиметрія в міжкультурному спілкуванні.
7. Стереотипи у процесі комунікації.
8. Національно-специфічні особливості невербальної комунікації у європейській та азійській культурах.

Теми занять

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Механізми міжкультурної комунікації.
2. Міжкультурне взаєморозуміння.
3. Моделі міжкультурної комунікації.
4. Культурно-мовна особистість. Менталітет.
5. Соціалізація особистості.
6. Автостереотипи та гетеростереотипи в крос-культурній комунікації.
7. Міжкультурна трансформація мовної особистості.

СПОРТИВНИЙ ПРАКТИКУМ

Кафедра фізичного виховання

Гуманітарно-педагогічний факультет

Лектори	зав. каф. Костенко М.П., ст. в. Хотенцева О.В., ст. в. Дубовик Р.Г., ст. в. Андріяш В.В., ст. в. Вербицький С.О., ст. в. Вишневський М.О., ст. в. Крупко Н.В., ст. в. Пархоменко В.К., викл. Мирошніченко В.О.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (14 год лекцій, 16 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Мета засвоєння курсу полягає у формуванні освіченої, гармонічно розвиненої особистості, а також здобутті студентами теоретичних знань і практичних вмінь та навичок з різних видів спорту, які повинні забезпечити теоретичну і практичну підготовку фахівців необхідну для самостійної роботи у професійній сфері, а також використання набутих умінь у повсякденному житті, для збереження здоров'я та покращення фізичних кондицій.

Програма курсу спрямована на розвиток пізнавальних здібностей та фізичної підготовки, а також прикладних навичок з різних видів спорту. В основі програми лежить ознайомлення, вивчення основних елементів технічної, тактичної, психологічної та морально-вольової підготовки з різних видів спорту. Значне місце у програмі відводиться спеціальній фізичній підготовці студентів, методиці організації занять з різних видів спорту. Важлива роль відводиться ознайомленню, засвоєнню, набуттю практичних навичок користування спортивним обладнанням, тренажерами та інвентарем з різних видів спорту.

В результаті вивчення дисципліни «Спортивний практикум» студенти повинні:

- **знати:** мету, завдання та зміст запропонованих видів спорту; основи техніки та такти в запропонованих видах спорту; особливості організації і методики проведення занять з видів спорту; особливості організації змагань з використанням елементів спортивного орієнтування; правила змагань зі спортивного туризму та спортивного орієнтування;

- **вміти:** володіти основними техніко-тактичними прийомами в запропонованих видах спорту; застосовувати у практичній діяльності одержані знання; використовувати сучасні засоби і методи підготовки в проведенні оздоровчих занять з видів спорту з особами різного віку; організовувати змагання з видів спорту.

Компетентності, якими мають оволодіти студенти: здатність забезпечувати формування фізичної культури особистості; здатність зміцнювати здоров'я людини шляхом використання рухової активності, раціонального харчування та інших чинників здорового способу життя; здатність до організації оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення.

Теми лекцій:

1. Основи теорії та методики легкої атлетики.
2. Основи теорії та методики спортивного орієнтування.
3. Основи теорії та методики спортивних ігор (футбол, баскетбол, волейбол).
4. Основи теорії та методики карате «Кіокушин».
5. Основи теорії та методики гирьового спорту.
6. Основи теорії та методики настільного тенісу.
7. Методика організації та проведення змагань з видів спорту.

Теми практичних занять:

1. Навчання основ техніко-тактичних дій в легкій атлетиці.
2. Навчання основ техніко-тактичних дій у спортивному орієнтуванні.
3. Навчання основ техніко-тактичних дій у міні-футболі.
4. Навчання основ техніко-тактичних дій в баскетболі.
5. Навчання основ техніко-тактичних дій у волейболі.
6. Навчання основ техніко-тактичних дій в карате «Кіокушин».
7. Навчання основ техніко-тактичних дій в гирьовому спорті.
8. Навчання основ техніко-тактичних дій в настільному тенісі.

ФІЛОСОФІЯ ПСИХОЛОГІЇ

Кафедра філософії та міжнародної комунікації

Гуманітарно-педагогічний факультет

Лектор	Гейко Світлана Миколаївна,
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів	4
ЄКТС	
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (14 год лекцій, 16 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Актуальність дисципліни зумовлена тими соціокультурними трансформаціями в українському суспільстві, що прискорюють осмислення світу людиною, яка самовизначається у змінному середовищі, де відбувається, зокрема, піднесення психологічної думки до філософсько-світоглядного рівня. Засвоєння курсу «Філософія психології» потребує розуміння та усвідомлення теоретичного і практичного значення філософсько-психологічних концепцій. Адже філософія психології охоплює такі структурні рівні філософського знання, як психоаналіз, неофрейдизм, феноменологія, включає дослідження теорій свідомості, що розроблялися у межах філософії прагматизму. Відповідно, філософія психології – це міждисциплінарна галузь знання, що зорієнтована на поєднання теоретичного потенціалу психологічної науки із досягненнями сучасної філософії. Завдяки цьому її вивчення дозволяє сформулювати перелік загальних компетентностей, які лежать в основі вищої професійної освіти незалежно від сфери спеціалізації. Вивчення філософії психології сприяє також світоглядно-методологічній підготовці студентів, формуванню філософської культури мислення, актуалізації національної свідомості майбутньої суспільної еліти, а тому є необхідною складовою теоретичного рівня університетського підготовки.

Дисципліна складається з двох змістових модулів: «Філософія психології як філософія науки» та «Філософський аналіз основних парадигм психології». Вони передбачають розгорнутий розгляд таких проблем, як, філософські основи психологічного дослідження, філософський аналіз базових понять психології та основних парадигм психології, в тому числі: психоаналіз, екзистенційна та гуманістична психологія, діяльнісний підхід у психології, соціальна психологія тощо.

Мета вивчення дисципліни: відтворення філософсько-світоглядного змісту найактуальніших соціально-психологічних проблем, опрацювання та засвоєння понятійно-категоріального апарату філософсько-психологічного знання, її методологічного базису, а також змісту основних його теорій.

Теми лекцій:

1. Предмет, завдання і місце філософії психології в комплексі наук про свідомість (2 год).
2. Філософські основи психологічного дослідження (2 год).
3. Філософський аналіз базових понять психології (2 год).
4. Інтроекспекціонізм. Біхевіоризм. Гештальт-психологія (2 год).
5. Психоаналіз. Екзистенційна й гуманістична психологія. Діяльнісний підхід у філософії психології (2 год).
6. Психофізіологія. Патопсихологія. Когнітивна психологія (2 год).
7. Соціальна психологія. Педагогічна та вікова психологія (1 год).

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Предмет, завдання і місце філософії психології в комплексі наук про свідомість (4 год).
2. Філософські основи психологічного дослідження (4 год).
3. Філософський аналіз базових понять психології (4 год).
4. Інтроекспекціонізм. Біхевіоризм. Гештальт-психологія (4 год).
5. Психоаналіз. Екзистенційна й гуманістична психологія. Діяльнісний підхід у філософії психології (4 год).
6. Психофізіологія. Патопсихологія. Когнітивна психологія (4 год).
7. Соціальна психологія. Педагогічна та вікова психологія (2 год).

ЕФЕКТИВНА СОЦІАЛЬНА КОМУНІКАЦІЯ

Кафедра філософії і міжнародної комунікації

Гуманітарно-педагогічний факультет

Лектор	Кравченко Алла Григорівна
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів	4
ЄКТС	
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Мета вивчення дисципліни – сприяти фаховій інтелектуальній підготовці фахівців в умовах інформаційного суспільства із швидкою зміною засобів і форм комунікації та глобального ведення виробничих і бізнес процесів. Завдання дисципліни: оволодіти основними поняттями теорії соціальних комунікацій; визначити роль соціальних комунікацій у різних сферах життєдіяльності суспільства, формуванні індивіда та суспільної думки; усвідомити загальні закономірності функціонування інформаційно-комунікаційних та документних систем соціальних комунікацій; засвоїти техніку різних засобів, форм та технологій соціальної комунікації; сформувати уміння позиціонування власних і корпоративних цілей та вирішення кризових ситуацій шляхом ефективної комунікації; шляхом розвитку критичного мислення сформувати базові практичні навички критичного ставлення до соціальної інформації під час її пошуку, створення, збереження та розповсюдження.

Студенти оволодіють різними формами ділової комунікації, практичними навичками організації ділових зустрічей, ведення перемовин, безпосереднього та опосередкованого службового спілкування для досягнення позитивного результату та забезпечення розвитку комунікативної компетентності фахівця шляхом зваженого аналізу ділових ситуацій, їх моделювання в умовах інформаційного суспільства та віртуалізації життєдіяльності суспільства.

Теми лекцій:

1. Зміст понять комунікація та комунікаційний ефект.
2. Умови та критерії ефективної комунікації.
3. Основні комунікаційні канали. Рівні комунікації.
4. Технології створення комунікативних ефектів у соціальній комунікації.
5. Публічна комунікація.
6. PR та SMM: основні техніки.
7. Комунікація в організації.
8. Ефективна кризова комунікація і лідерство.
9. Комунікація в умовах глобалізації.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Соціальна комунікація та її роль у суспільній сфері.
2. Комунікаційна діяльність: форми, види, рівні.
3. Співпраця та конфлікт в діловій комунікації.
4. Гра та псевдогра як комунікаційні дії.
5. Правда та брехня в комунікаційній діяльності.
6. Технології кризових комунікацій.
7. Комунікація в глобалізаційних умовах.

ПСИХОЛОГІЯ МАСОВОЇ СВІДОМОСТІ

Кафедра соціальної роботи та реабілітації

Гуманітарно-педагогічний факультет

Лектор	Осадченко І. І.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів	4
ЄКТС	
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Метою курсу є ознайомлення здобувачів освіти із основними положеннями психології масової свідомості як сфери соціальної психології; показати можливості використання відповідних знань у практиці соціальної роботи; ознайомити із психологічними закономірностями та механізмами формування сучасної масової свідомості під час і після війни.

Лекційні заняття передбачають обмін думок щодо сутності та специфіки психології масової свідомості під час і після війни.

Практичні заняття – це програма з авторським змістом, покликана виробити у здобувачів вищої освіти навички розуміння механізмів формування масової свідомості під час і після війни; здатності характеризувати інноваційні технології і методи управління масовою свідомістю і поведінкою; причин поширення та способів усунення антигуманних ідей у масовій свідомості; способів планування та здійснення соціально-психологічних досліджень масової свідомості. Практичні заняття проводяться з елементами тренінгу.

Теми лекцій:

1. Актуальність психології масової свідомості у контексті війни.
2. Ретроспектива досліджень масової свідомості: що нам треба розуміти, щоб уникати воєн?
3. Механізми формування масової свідомості у контексті переходу від групової згуртованості під час і після війни.
4. Поведінка натовпу під час і після війни: поняття, види та механізми регуляції поведінки.
5. Масова паніка під час і після війни: причини виникнення та усунення.
6. Причини поширення та усунення антигуманних ідей у масовій свідомості.
7. Інноваційні технології управління масовою свідомістю під час і після війни.

Теми практичних занять

1. Чим характеризується «маса», «натовп», «масова свідомість» у контексті війни?
2. Що нам треба розуміти, щоб уникати воєн: ретроспектива досліджень масової свідомості?
3. Які механізми формування масової свідомості у контексті переходу від групової згуртованості під час і після війни?
4. Як передбачити та безпечно себе поводити у натовпі під час і після війни?
5. Які причини виникнення та способи усунення масової паніки під час і після війни?
6. Які причини поширення та способи усунення антигуманних ідей у масовій свідомості?
7. Які є інноваційні технології управління масовою свідомістю під час і після війни?

ЕКОЛІНГВІСТИЧНІ МОДУСИ

Кафедра романо-германських мов і перекладу

Факультет гуманітарно-педагогічний

Лектор	проф. Личук М.І.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЕКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Курс «Еколінгвістичні модули» вивчає взаємозв'язок мови та її соціального середовища, тобто суспільства, що використовує мову в цілях комунікації. Важливим є природне середовище функціонування природних мов, екологічний аспект дослідження мови, тобто взаємовідношення мови та її соціального середовища. Стан мови як складної семіотичної системи зумовлений якістю середовища її функціонування і, відповідно, акцент потрібно робити на способах і засобах захисту мови від негативних впливів, а також – шляхах її збагачення і розвитку.

Курс «Еколінгвістичні модули» інкорпорує наявні мовні знання у динамічну системну модель прикладного спрямування, що дозволяє зрозуміти природу мови як екосистеми, а також демонструє міждисциплінарні зв'язки мовознавства з усіма сферами наукового пошуку.

Метою курсу є формування у бакалаврів розуміння цінності мови як засобу повсякденної комунікації, наукової комунікації, ділової комунікації; в ознайомленні студентів з теоретико-методологічними засадами еколінгвістики як одного з найактуальніших наукових напрямів, з'ясуванні соціальної, психологічної і філософської значущості мови як основного засобу спілкування для соціокультурної здатності й діяльності людини.

Основні **завдання**: сформувати у студентів вміння користуватися основними поняттями, що уможливають розширити філософські та лінгвістичні знання для розуміння загальної лінгвістичної теорії; навчити студентів аналізувати часові і територіальні чинники порушення норм екологічності; навчити дотримуватися і використовувати ті нові мовні явища, що не дисонують із правилами; навчити студентів аналізувати й самостійно контролювати проблеми еколінгвального балансу; практично застосовувати набуті знання у практичній діяльності та наукових дослідженнях.

Теми лекцій

1. Екологічна лінгвістика як наука. Її сучасні модуси.
2. Екологічний баланс у сфері мови.
3. Норми мови і екологія.
4. Мовна політика і гендерний стереотип.
5. Арготичний мовний код.
6. Молодіжний сленг.
7. Гендерні вияви жаргону.

Теми практичних занять

1. Екологічність мовних явищ.
2. Російська мова, русизми у зеркалі російсько-української війни.
3. Закони спілкування.
4. Чоловіче мовне існування.
5. Інвектива та чоловічий дискурс.
6. Мотиви вживання вульгарної лексики.
7. Суржик у науковому мовленні.
8. Мовний образ студента: Україна, Польща, Німеччина.

СТРАТЕГІЇ УСПІШНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Кафедра іноземної філології і перекладу

Гуманітарно-педагогічний факультет

Лектор	Амеліна С.М.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Стратегії успішної комунікації» – сформувати здатність до ефективної комунікації у процесі професійної діяльності, уміння долати мовні й психологічні бар'єри у процесі спілкування, уникати невдач під час реалізації комунікативних намірів. Навчальна програма спрямована на розвиток у студентів умінь застосовувати комунікаційні стратегії у процесі професійної співпраці на різних рівнях комунікації, формуванню навичок міжособистісної взаємодії і здатності працювати в команді. Здатність до успішної комунікації сприяє підвищенню конкурентоздатності фахівців різного профілю й ефективності їхньої професійної діяльності.

Теми лекцій:

1. Комунікативний аспект спілкування. Моделі й форми комунікації.
2. Стилі спілкування. Реалізація комунікативного наміру.
3. Ділова комунікація й організація ділових зустрічей.
4. Комунікативні бар'єри та шляхи їх подолання.
5. Коректні й некоректні тактичні прийоми комунікації.
6. Особливості вербальної й невербальної комунікації.
7. Види конфліктів й способи їх вирішення.
8. Етика ділового спілкування. Типи неетичної поведінки.

Теми практичних занять:

1. Комунікативний аспект спілкування. Моделі й форми комунікації.
2. Стили спілкування. Реалізація комунікативного наміру.
3. Ділова комунікація й організація ділових зустрічей.
4. Комунікативні бар'єри та шляхи їх подолання.
5. Коректні й некоректні тактичні прийоми комунікації.
6. Особливості вербальної й невербальної комунікації.
7. Види конфліктів й способи їх вирішення.
8. Етика ділового спілкування. Типи неетичної поведінки.

РЕЛІГІЙНІ ТА КУЛЬТУРНІ ТРАДИЦІЇ НАРОДІВ СВІТУ

Кафедра філософії та міжнародної комунікації

Гуманітарно-педагогічний факультет

Лектор	Гейко Світлана Миколаївна
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Релігійні та культурні традиції народів світу» належить до вибіркових дисциплін при підготовці здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня.

Знання релігійних та культурних традицій народів світу є невід'ємною умовою становлення кожної людини як особистості і особливо студентської молоді – майбутньої еліти держави; вивчення сприяє розвитку духовної культури, формуванню світоглядних орієнтирів, моральних принципів, інтересів, системи цінностей молоді. Викладання і засвоєння курсу «Релігійні та культурні традиції народів світу» є важливим внеском у гуманітаризацію освіти. Воно сприяє оволодінню досягненнями світової та вітчизняної культури, допомагає студентській молоді не лише самовизначитись у світоглядних питаннях на основі знань сутності релігії та культури, їх елементів, типології в історичній ґенезі, а й глибоко зрозуміти особливості філософії католицизму, протестантизму, православ'я, які найбільше поширені на теренах України. Курс «Релігійні та культурні традиції народів світу» дає можливість студенту змінити стихійне ставлення до релігії свідомим, сприяє оволодінню досягненнями світової та вітчизняної культури і толерантного ставлення до релігійних переконань інших людей.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Релігійні та культурні традиції народів світу» є оволодіння теоретичними знаннями щодо культури та релігії народів світу, а також практичними вміннями та навичками аналізувати культурне та релігійне середовище, сталість культурних та релігійних традицій, їхній вплив на суспільне життя. У результаті вивчення курсу студентам потрібно на достатньо високому рівні оволодіти знаннями та вміннями з такої тематики: культура та релігія в житті суспільства; релігія взагалі та окремі релігії, які особливо впливають на цивілізаційну еволюцію людства; місце та роль релігії в системі культурних цінностей, в становленні державності та суспільних форм; релігійна ситуація в минулому та сучасному з означенням тенденцій і перспектив її розвитку; зв'язок релігії з іншими сферами життя суспільства; релігійних та культурних традицій народів світу

Мета викладання дисципліни «Релігійні та культурні традиції народів світу» полягає у формуванні в здобувачів вищої освіти наукових знань щодо виникнення і розвитку культури та релігійних вірувань народів, сучасних культурних та релігійних народів світу; формуванні вмінь та навичок студентів аналізувати культурні та релігійні традиції народів світу, їхній вплив на сучасні процеси.

Основні завдання:

- засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних основ формування та розвитку культури та релігії народів світу;
- розуміння студентами особливостей виникнення і трансформації культурних та релігійних традицій народів світу;
- формування вмінь та навичок аналізувати особливості культурного та релігійного життя в країнах світу;

У результаті вивчення курсу студент повинен **знати:**

- закономірності виникнення, розвитку й функціонування релігійних традицій народів світу;
- історичні аспекти формування та трансформацій культурних та релігійних традицій народів світу;
- основні компоненти, історичні різновиди релігій та їх специфічні особливості;
- взаємозв'язок і взаємодію релігії з міфологією, філософією, наукою;

- особливості впливу традицій на сучасні культурні процеси в регіонах та країнах світу;
  - значення релігійних традицій у суспільному житті народів світу;
  - особливості релігійної культури України, сучасне становище релігійного життя в Україні;
  - актуальні проблеми, що виникають внаслідок взаємодій між традиційними релігійними цінностями, і сучасними процесами суспільного життя народів світу;
- У результаті вивчення курсу студент повинен **вміти**:
- формувати власну позицію щодо сакральної духовності, світової та національної духовної культури, їх цінностей;
  - аналізувати традиційні культурні та релігійні структури в суспільному житті народів світу;
  - розрізняти особливості конфесійної діяльності релігійних організацій;
  - виявляти особливості впливу традицій на сучасні культурне життя в країнах світу;
  - підтримувати заходи, спрямовані на відродження української духовної культури; сприяти діалогу й співробітництву віруючих і невіруючих в інтересах зміцнення української державності, розвитку національної культури.

Теми лекцій:

1. Релігія та культура як предмет наукового дослідження.
2. Первісні форми релігій та народні релігії: вплив на культурні цінності народів світу.
3. Світові релігії (буддизм, християнство та іслам) та їх вплив на культурні цінності народів світу.
4. Новітні релігійні рухи та їх вплив на формування духовних цінностей народів світу.
5. Релігійні та культурні традиції населення країн Європи та Америки.
6. Релігійні та культурні традиції в країнах Сходу.
7. Релігія та культура населення країн Східної Азії.
8. Релігійні та культурні традиції в Україні.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Релігія та культура як предмет наукового дослідження.
2. Первісні форми релігій та народні релігії: вплив на культурні цінності народів світу.
3. Світові релігії (буддизм, християнство та іслам) та їх вплив на культурні цінності народів світу.
4. Новітні релігійні рухи та їх вплив на формування духовних цінностей народів світу.
5. Релігійні та культурні традиції населення країн Європи та Америки.
6. Релігійні та культурні традиції в країнах Сходу та Азії.
7. Релігійні та культурні традиції в Україні.

ОРАТОРСЬКЕ МИСТЕЦТВО

Кафедра філософії та міжнародної комунікації

Гуманітарно-педагогічний факультет

Лектор	Лаута О.Д., Шеховцова-Бурянова В.А.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Метою курсу є загальний розвиток нормативних мовленнєвих умінь і комунікативних навичок студентів. Формування навичок підготовки та аналізу (самоаналізу) публічних виступів. Використання прийомів вербальної та невербальної комунікації.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- ознайомити із основними законами, жанрами риторики як науки, найкращими надбаннями ораторського мистецтва минулого та сучасності;
- розвивати мисленнєво-мовленнєву діяльність майбутніх ораторів;
- формувати полемічну майстерність студента-оратора.

Теми лекцій:

1. Ораторське мистецтво як навчальна дисципліна (2 год).
2. Історія ораторського мистецтва (2 год).
3. Оратор і аудиторія: мистецтво публічної взаємодії. Специфіка невербальної комунікації (2 год).

4. Основні закони риторики. Основні жанри (роди, види) красномовства і сфери його застосування (2 год.).
5. Техніка мовлення оратора. Складники техніки мовлення: дикція, орфоепія інтонація. Фразовий наголос (4 год).
6. Основні етапи підготовки публічного виступу та виголошення промови. Форми спілкування (2 год).
7. Мистецтво суперечки та мистецтво переконання (2 год).

Теми семінарських занять:

1. Сутність та специфіка ораторського мистецтва (2 год).
2. Історія ораторського мистецтва (2 год).
3. Оратор і аудиторія: мистецтво публічної взаємодії. Специфіка невербальної комунікації (2 год).
4. Основні закони риторики. Основні жанри (роди, види) красномовства і сфери його застосування (2 год).
5. Техніка мовлення оратора. Складники техніки мовлення: дикція, орфоепія інтонація. Фразовий наголос (2 год).
6. Написання публічної промови. Підготовка та проведення усної публічної промови (2 год).
7. Полемічна майстерність. Аргументація в публічному виступі (2 год).

ГЕНДЕРНА ПСИХОЛОГІЯ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Кафедра психології

Гуманітарно-педагогічний факультет

Лектор	Яшник С.В.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Аналіз освітніх наліз практик показує, що найбільш розробленими та апробованими є курси гендерного спрямування, орієнтовані на майбутніх психологів, соціальних працівників, педагогів. Гендерні знання потрібні фахівцям будь-якого профілю, і в першу чергу, тим, хто працюватиме з людьми, прийматиме важливі рішення, пов'язані з людськими ресурсами.

Мета курсу: розгляд прикладних аспектів гендерної проблематики.

Програмний результат:

- врахування гендерного чинника при прийнятті рішень незалежно від сфери діяльності сприятиме підвищенню ефективності вкладених фінансових та людських ресурсів, як і якості надаваних послуг, що дозволить створити більш сприятливі умови для всіх учасників ринку праці;

- розвиток гендерно-чутливої свідомості майбутніх фахівців, формування системного знання з питань гендерної психології, освіти і виховання, особливостей гендерної соціалізації, специфіки гендерних проблем та шляхів їх розв'язання.

Теми лекцій:

1. Особливості розвитку гендерної теорії та гендерних досліджень в умовах соціальних трансформацій та мультикультурного середовища.
2. Психологічний аналіз прояву гендерної дискримінації та механізми її подолання.
3. Характеристика особливостей трансформації гендерних ідентичностей та розвиток гендерних студій як інтеграційних процесів у міжнародному науковому просторі.
4. Гендерні дослідження в психолінгвістиці.
5. Гендерний мейнстрімінг.
6. Гендерний підхід: тренди сучасної гендерної освіти та інтеграції результатів досліджень у процеси викладання та навчання.
7. Гендерна інтеграція у ЗСУ.
8. Гендерно зумовлене насильство як вияв гендерної нерівності та порушення прав людини.

Теми практичних занять:

1. Методика гендерних досліджень.
2. Інтеграція гендерних досліджень в освітній процес.
3. Квір-теорія та методологія квір-досліджень: пост-колоніальний вимір.
4. Гендерна нерівність та дискримінація за статтю (на ринку праці, в освіті).
5. Впровадження комплексного гендерного підходу в управлінні персоналом організації.
6. Гендерне насильство під час збройних конфліктів.
7. Психосоціальна допомога при гендерно-обумовленому насильстві.

ІСТОРИЯ СВІТОВОГО МИСТЕЦТВА

Кафедра культурології

Гуманітарно-педагогічний факультет

<i>Лектор</i>	Пузиренко Я.В.
<i>Семестр</i>	7
<i>Освітній ступінь</i>	Бакалавр
<i>Кількість кредитів ЄКТС</i>	4
<i>Форма контролю</i>	Залік
<i>Аудиторні години</i>	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Обізнаність у сфері мистецтва у всі часи була необхідним атрибутом культурної освіченої людини. Без знання історії мистецтва важко зрозуміти підвалини європейської та української культури.

Лекційний курс ознайомить із історичним розвитком світового мистецтва, його видами та жанрами, еволюцією художніх стилів у взаємозв'язку з культурно-історичним процесом. Студентство навчиться виявляти соціокультурні доміанти конкретних історичних епох і реалізацію їх у відповідних художніх творах, ідеях образах (живописні та стилістичні особливості, творча манера).

Це сприятиме розвитку естетичного смаку та поглибить інтерес до сучасного світового і українського мистецтва, що є важливою складовою гармонійно розвиненої особистості, здатної до творчої інноваційної діяльності.

Теми лекцій:

1. Мистецтво у системі культури. Огляд історії світового мистецтва. Види та жанри мистецтва.
2. Мистецтво Стародавнього Сходу. Мистецтво Месопотамії та Стародавнього Єгипту.
3. Античне мистецтво (Стародавня Греція та Рим).
4. Мистецтво Відродження.
5. Художньо-естетичні напрями європейського мистецтва в епоху промислового перевороту та соціальних зрушень.
6. Реалізм і імпресіонізм у мистецтві.
7. Основні тенденції розвитку мистецтва у ХХ ст.
8. Етнічне мистецтво у сучасному світі. Мистецтво корінних народів світу.

Теми практичних занять:

1. Мистецтво первісного суспільства.
2. Мистецтво Стародавнього Сходу. Мистецтво Ірану, Індії та Китаю.
3. Мистецтво Середньовіччя.
4. Бароко в європейському мистецтві.
5. Романтизм і сентименталізм в європейському мистецтві.
6. Провідні стилі у мистецько-культурному житті кінця ХХ – ХХІ ст.
7. Українське мистецтво у світовому контексті.

КУЛЬТУРА СПІЛКУВАННЯ ТА ЕТИКЕТ

Кафедра культурології

Гуманітарно-педагогічний факультет

<i>Лектор</i>	Пузиренко Я.В., Майданюк І.З.
<i>Семестр</i>	7
<i>Освітній ступінь</i>	Бакалавр
<i>Кількість кредитів ЄКТС</i>	4
<i>Форма контролю</i>	Залік
<i>Аудиторні години</i>	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Культура спілкування є неодмінною складовою підготовки сучасного фахівця і належить до так званих «soft-skills». Адже для досягнення успіху у діловій сфері та щастя у приватному житті дуже важливим є оволодіння навичками та прийомами ефективного спілкування та етикету. Навчальним курсом передбачено вивчення як теоретичних питань, так і практичних порад щодо розвитку навичок спілкування та дотримання етикетних норм і правил у різних сферах життя сучасної людини.

Теми лекцій:

1. Спілкування та етикет у системі людських відносин.
2. Історичний розвиток етикету. Етикет та культура спілкування. Роль етикету у сучасному житті.
3. Етикет та невербальні засоби спілкування.
4. Культура спілкування та мовний етикет.
5. Гендерні аспекти культури спілкування та етикету.
6. Психологічні аспекти спілкування у приватній сфері комунікації.
7. Психологічні аспекти спілкування у діловій сфері комунікації.
8. Міжкультурні особливості культури спілкування та етикету.

Теми практичних занять:

1. Спілкування – мистецтво чи технологія? Функції спілкування. Види етикету.
2. Історичний розвиток етикету. Етикет та культура спілкування. Роль етикету у сучасному житті.
3. Культура спілкування та політична коректність.
4. Класифікація невербальних засобів спілкування. Міміка та жести у процесі спілкування.
5. Закони спілкування.
6. Стили спілкування.
7. Правила спілкування.

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

1. Бухгалтерське діловодство в управлінні бізнесом.
2. Соціальний пакет сучасного українця.
3. Лідерство та управління кар'єрою.
4. Фінансування бізнесу.
5. Управління приватними фінансами.
6. Організація бізнесу.
7. Аналіз ринку.
8. Сучасні гроші, банківські послуги в цифровій економіці.
9. Основи фінансової грамотності та приватних інвестицій.
10. Економічна діагностика.
11. Інтернет-банкінг для бізнесу.
12. Аналітика в MS Excel.
13. Креативна економіка.
14. Сталий розвиток аграрної сфери.
15. «Машина часу» в економіці.
16. Європейські студії.
17. ФОП – сам собі бухгалтер.
18. Онлайн-бізнес: облік і оподаткування.
19. Оподаткування суб'єктів господарювання і фізичних осіб.

БУХГАЛТЕРСЬКЕ ДІЛОВОДСТВО В УПРАВЛІННІ БІЗНЕСОМ

Кафедра обліку та оподаткування

Факультет економічний

Лектор	к.е.н., ст. викладач Миськів Л.П.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Метою вивчення дисципліни є набуття студентами навиків практичної роботи з бухгалтерського діловодства, необхідного для звичайних користувачів інформації (працівників підприємства) та керівників різних структурних підрозділів суб'єкта господарювання.

Завдання: ознайомити студентів із класифікацією типових бухгалтерських документів згідно чинного законодавства, особливостями документального відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання, організації паперового та електронного документообігу за різними об'єктами, архівації документів; розкриття вмінь та застосування навичок щодо написання, оформлення бухгалтерських документів різних типів (в тому числі електронних документів), їх систематизації, узагальнення та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

Теми лекцій:

1. Первинні документи в системі бухгалтерського обліку (паперові та електронні документи, вимоги до їх оформлення, реквізити, право на підпис).

2. Документування господарських операцій з основними засобами та виробничими запасами підприємства.

3. Документування операцій з руху грошових коштів, за розрахунками з покупцями, постачальниками.

4. Первинні документи з обліку праці і заробітної плати. Кадрове діловодство.

5. Формування паперових та електронних первинних документів підприємствами різних галузей (рослинництва, тваринництва, будівництва, автотранспортних підприємств і т.д. – відповідно до запитів та професійних інтересів студентів групи).

6. виправлення помилок у первинних документах. Зберігання паперових та електронних первинних документів.

7. Фінансова звітність як джерело інформації для прийняття управлінських рішень.

Теми практичних занять:

1. Первинні документи в системі бухгалтерського обліку (паперові та електронні документи, вимоги до їх оформлення, реквізити, право на підпис).

2. Первинні документи за операціями із основними засобами та виробничими запасами підприємства.

3. Документування готівкових та безготівкових розрахунків; розрахунками з покупцями і замовниками, постачальниками та підрядниками. Формування паперових та електронних первинних документів підприємствами різних галузей (рослинництва, тваринництва та ін. – відповідно до запитів та професійних інтересів студентів групи).

4. Первинні документи з обліку праці і заробітної плати. Кадрове діловодство.

5. Формування паперових та електронних первинних документів підприємствами різних галузей (рослинництва, тваринництва, будівництва, автотранспортних підприємств і т.д. – відповідно до запитів та професійних інтересів студентів групи).

6. Документальне оформлення інвентаризації активів, зобов'язань і розрахунків

7. виправлення помилок у первинних документах

СОЦІАЛЬНИЙ ПАКЕТ СУЧАСНОГО УКРАЇНЦЯ

Кафедра банківської справи та страхування

Економічний факультет

Лектор	Мамчур Руслана Миколаївна, к.е.н., доцент
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Система соціального захисту населення є важливим елементом соціально-економічних відносин сучасної України. Вона являє собою механізм реалізації соціальної політики держави і дозволяє забезпечувати допомогу населенню у випадку настання відповідних соціальних ризиків, таких як хвороба, інвалідність, старість, втрата годувальника, безробіття, нещасний випадок на виробництві тощо.

Заробітна плата є основним джерелом доходу для 55% українців. Людина завжди повинна мати можливість існувати своєю працею і її заробітна плата повинна щонайменше бути достатньою для її існування. У більшості випадків заробітна плата повинна перевищувати мінімально достатній для існування рівень. У протилежному випадку питання утримання родини стає можливим лише за рахунок соціального захисту з боку держави.

Фінансові цілі кожної окремої людини індивідуальні, вони мотивуються життєвою ситуацією і соціально-економічним статусом людини. Високий рівень фінансових знань потрібен кожному громадянину не лише для досягнення його особистих фінансових цілей, але й для забезпечення власного життєвого циклу. Знання у сфері соціального забезпечення населення дозволяють не залежати від складних життєвих обставин та створювати достатню матеріальну основу для свого подальшого життя та розвитку.

Як наслідок, для фінансово стабільного майбутнього держави та високого рівня життя її громадян доцільно знати свої права та обов'язки у сфері оплати і належних умов праці; соціальної та професійної адаптації; підтримки молодого сім'ї та попередження насильства в сім'ї; забезпечення рівності прав чоловіків та жінок; оздоровлення та відпочинку дітей; надання субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг; поліпшення становища соціально вразливих верств населення, сімей та громадян, які перебувають у складних життєвих обставинах тощо.

Теми лекцій:

1. Основи соціального захисту населення.
2. Зарплата та матеріальний добробут населення.
3. Основні соціальні ризики українців.
4. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії.
5. Трудовий стаж та Пенсійне забезпечення.
6. Сутність та види соціальної допомоги в Україні.
7. Соціальні пільги та соціальне обслуговування населення.
8. Соціальних захист окремих категорій громадян.

Теми практичних занять:

1. Соціальний захист – пріоритетний напрям соціальної політики держави.
2. Якість життя населення України. Підвищення рівня добробуту населення України.
3. Малозабезпеченість, непрацездатність, каліцтво та безробіття як умова соціального забезпечення. Причини та порядок підтвердження.
4. Прожитковий мінімум. Основні державні соціальні нормативи та гарантії. Оцінка життєвого рівня громадян різних вікових груп.
5. Пенсійне забезпечення. Розрахунок страхового стажу, розміру пенсії в державному та недержавному пенсійному страхуванні.
6. Державні допомоги сім'ям з дітьми та малозабезпеченим сім'ям. Розрахунок розміру допомоги.
7. Медико-реабілітаційні пільги та соціально-культурне обслуговування громадян. Покращення соціальної захищеності населення.

ЛІДЕРСТВО ТА УПРАВЛІННЯ КАР'ЄРОЮ

Кафедра економіки

Економічний факультет

Лектор	к.е.н., доцент Нагорний Віталій Володимирович
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (14 год лекцій, 16 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Під час вивчення дисципліни ми опрацьовуємо питання професійних та соціальних компетенцій необхідних для ефективної побудови кар'єри, розвитку лідерства та способи саморозвитку, питання мотивації праці та управління міні-групами, побудова власної кар'єри та організації ефективного розвитку колективу, позиціонування молодого спеціаліста на ринку праці, аналізуємо сучасні тенденції професійного розвитку

Теми лекцій:

1. Побудова трудової кар'єри.
2. Самопрезентація на ринку праці.
3. Професійний відбір та трудова адаптація на робочому місці.
4. Лідерство та ефективне управління.
5. Інструменти лідера.
6. Персональне лідерство.
7. Лідерство в колективі.

Теми практичних занять:

1. Дослідження власних цінностей та місії.
2. Досліджуємо можливості розвитку власної трудової кар'єри.
3. Резюме, як метод професійного відбору.
4. Самопрезентація на ринку праці.
5. Ментороловля.
6. Групова динаміка та робота в команді.
7. Коучингові інструменти лідера.
8. Енергоаудит.

ФІНАНСУВАННЯ БІЗНЕСУ

Кафедра фінансів

Економічний факультет

Лектор	Буряк А.В.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Дисципліна надає студентам теоретичні та практичні знання з організації та функціонування фінансових відносин підприємницької діяльності, підприємств та міжгалузевих фінансових відносин, техніки фінансових розрахунків; фінансування, кредитування та оподаткування бізнесової діяльності; здійснення капітальних вкладень; складання фінансової звітності підприємства. Важливим при цьому є вивчення сутності фінансових відносин і характеру їх впливу на суспільство, розкриття діючих законів функціонування суб'єктів ведення бізнесу та їх фінансової діяльності, теоретичних засад фінансового регулювання ринкової економіки, регулювання корпоративного сектору економіки, управління ризиковістю фінансування бізнесу.

Теми лекцій:

1. Фінансування організації та реорганізації бізнесу.
2. Особливості регулювання фінансування суб'єктів корпоративного сектору.

3. Формування власного капіталу та внутрішні джерела фінансування бізнесу.

4. Системи оподаткування підприємницької діяльності фізичних осіб (спрощена, загальна).

5. Фінансування підприємств за рахунок позичкового капіталу. Франчайзинг, лізинг.

6. Фінансування бізнесу за рахунок банківського кредитування.

7. Краудфандинг, венчурне та грантове фінансування бізнесу.

8. Фінансові аспекти управління ризиками бізнесу.

Теми практичних занять:

1. Фінансування організації та реорганізації бізнесу.

2. Особливості регулювання фінансування суб'єктів корпоративного сектору.

3. Формування власного капіталу та внутрішні джерела фінансування бізнесу.

4. Системи оподаткування підприємницької діяльності фізичних осіб (спрощена, загальна).

5. Фінансування підприємств за рахунок позичкового капіталу – банківське кредитування, франчайзинг, лізинг.

6. Краудфандинг, венчурне та грантове фінансування бізнесу.

7. Фінансові аспекти управління ризиками бізнесу.

УПРАВЛІННЯ ПРИВАТНИМИ ФІНАНСАМИ

Кафедра фінансів

Економічний факультет

Лектор	к.е.н., доцент, Скрипник Галина Олексіївна
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Дисципліна «Управління приватними фінансами» спрямована на вивчення особливостей джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів домогосподарств, які утворюються у вхідних і вихідних фінансових потоках; дослідження фінансової поведінки домогосподарств та її впливу на прийняття фінансових рішень, визначення напрямів раціоналізації фінансової поведінки вітчизняних домогосподарств на сучасному етапі.

Курс допоможе опанувати студентам проведення досліджень і надавати наукове обґрунтування здійснювати аналіз стану домашніх господарств і давати оцінку рівня їх фінансової безпеки; формувати бюджет домогосподарства; оптимізувати різні види доходів домогосподарств та їх витрат; управляти інвестиційним портфелем домогосподарств; визначати шляхи збільшення фінансових ресурсів домогосподарств.

Теми лекцій:

1. Фінанси домогосподарств як складова фінансової системи держави.
2. Доходи домогосподарств.
3. Оподаткування доходів домогосподарств та його оптимізація.
4. Витрати домогосподарств.
5. Заощадження домогосподарств. Формування і використання інвестиційного потенціалу грошових доходів домогосподарств.
6. Фінансова поведінка домогосподарств та управління особистими фінансами в умовах ринку.
7. Фінансова безпека домогосподарств у ринковій економіці.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Фінанси домогосподарств у фінансовій системі України: теоретична концептуалізація та проблеми ідентифікації.
2. Джерела надходжень грошових засобів у бюджет домашнього господарства: власні, не власні; з ризиком, без ризику.
3. Внутрішні та зовнішні чинники, що впливають на економічні ризики домашніх господарств.
4. Вкладення заощаджень домогосподарств у фінансові інструменти залежно від рівня ризику та прибутковості інвестицій.
5. Людський капітал як важливий чинник формування фінансового капіталу домашніх господарств.
6. Основні елементи оподаткування домогосподарств в Україні.
7. Аналіз стану фінансів домогосподарств

ОРГАНІЗАЦІЯ БІЗНЕСУ

Кафедра організації підприємництва та біржової діяльності

Економічний факультет

Лектор	Фурса А.В., Любар Р.П.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год <u>практичних</u> чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Мета: формування у студентів аналітичного мислення шляхом вивчення теоретичних основ організації й управління бізнесом (власною справою), визначення проблем та висвітлення перспектив його розвитку і набуття навичок, необхідних у практичній роботі.

Предмет: “Організація бізнесу” у зрізі теоретико-методологічних і прикладних аспектів його формування та функціонування.

Завдання дисципліни: ознайомлення з витоками та основами українського підприємництва, з особливостями специфіки становлення та розвитку підприємницької діяльності, засадами власної справи, основами організації та планування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

методи процесу організації, функціонування, обслуговування та управління в сфері бізнесу; історію розвитку бізнесу, умови створення, функціонування підприємницьких структур, систему управління державного регулювання та інфраструктурного обслуговування бізнесу, його правову основу.

вміти:

визначити суб'єкти та об'єкти бізнесу, економічну базу, рушійні сили бізнесу; як започаткувати власну справу; складати бізнес-план.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність приймати обґрунтовані рішення.

фахові (спеціальні) компетентності:

- освоєння сутності підприємництва як економічної категорії;
- вивчення видів та організаційно правових форм підприємницької діяльності;
- освоєння технології створення власної справи;
- формування цілісного бачення проблематики підприємницької діяльності та навички підприємницького мислення;
- здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів підприємництва;
- здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

Теми лекцій:

1. Основи підприємницької діяльності та бізнесу.
2. Класифікація підприємництва.
3. Взаємодія суб'єктів підприємництва.
4. Інфраструктура підприємництва.
5. Державне регулювання підприємницької діяльності.
6. Технологія створення бізнесу.
7. Бізнес-планування.
8. Реорганізація та ліквідація власної справи.

Теми практичних занять:

1. Основи підприємницької діяльності та бізнесу.
2. Класифікація підприємництва.
3. Взаємодія суб'єктів підприємництва.
4. Інфраструктура підприємництва.
5. Державне регулювання підприємницької діяльності.
6. Технологія створення бізнесу.
7. Бізнес-планування.
8. Реорганізація та ліквідація власної справи.

АНАЛІЗ РИНКІВ

Кафедра глобальної економіки
Кафедра статистики та економічного аналізу

Факультет економічний

Лектор	Кваша С.М., Макарчук О.Г.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Аналіз ринків» є набуття студентами теоретичних знань та отримання практичних аналітичних навичок для аналізу ринків, зокрема ринків агропродовольчої продукції, з їх класифікацією за ознаками кон'юнктури попиту і пропозиції та вивчення інструментів впливу на ринкову рівновагу.

Аналіз ринку включає комплекс дій, які спрямовані на вивчення усіх чинників, умов та ситуацій, які впливають на стан і розвиток ринку, на зміни його обсягів, структури, масштабів. Проведення аналізу ринку необхідне з метою одержання об'єктивної інформації про реальну ситуацію на ринку, виявлення та оцінки сили впливу основних чинників. Під час аналізу виявляють обсяги, структуру, попит, пропозицію за певний час та визначають основні тенденції розвитку ринку.

Вивчення курсу побудовано таким чином, щоб надати студентам теоретичні знання із аналізу ринку, його складових, методів вивчення, а також розвинути практичні навички застосування отриманих знань для аналізу конкретних ринків.

Завдання – надати студентам знання з ринкової економіки, розуміння принципів формування ринків окремих видів продукції, вміння досліджувати їх функціонування, а також розглянути методи їх регулювання. У процесі вивчення курсу студенти отримують знання щодо підходів структурування ринків за ознаками формування попиту і пропозиції, а також особливостей, що залежні від внутрішнього виробництва та імпорту.

Студенти за термін час вивчення дисципліни будуть:

Знати: теоретичні та практичні основи процесу формування попиту і пропозиції на ринках товарів, зокрема сільськогосподарської продукції, методи вивчення ринкової рівноваги та її вплив на економічні ефекти для трьох груп економічних інтересів: виробників, споживачів і держави.

Уміти: будувати криві попиту і пропозиції ринків сільськогосподарської продукції, визначати точку рівноваги ринків та дохідність (збитковість) виробництва продукції на певних станах ринку – з домінуванням попиту чи пропозиції, аналізувати використання інструментів державного регулювання ринків для досягнення добробуту суспільства.

Теми лекцій:

1. Теоретичні засади аналізу ринків.
2. Аналіз впливу на ринки аграрної продукції членства України у СОТ та співробітництва у рамках ПВЗВТ з ЄС.
3. Основи попиту та пропозиції.
4. Процес дослідження ринку.
5. Дослідження динаміки і стійкості розвитку ринку.
6. Структура, інфраструктура й аналіз аграрних ринків ресурсів, товарів і послуг.

Теми практичних занять:

1. Методологічні засади аналізу ринку.
2. Дослідження та аналіз окремого сільськогосподарського ринку в умовах членства України в СОТ та співробітництва в рамках ПВЗВТ.
3. Аналіз дії законів попиту та пропозиції на окремий аграрний ринок, еластичність попиту та пропозиції, державне регулювання.
4. Дослідження окремого аграрного ринку за Д. Акером.
5. Вивчення взаємозв'язків та взаємозалежностей на певному ринку аграрної продукції з використання регресійного аналізу.
6. Застосування методів часових рядів для прогнозування на певному ринку аграрної продукції.
7. Презентація вивченого та проаналізованого конкретного аграрного ринку.

СУЧАСНІ ГРОШІ, БАНКІВСЬКІ ПОСЛУГИ В ЦИФРОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Кафедра банківської справи та страхування

Економічний факультет

Лектор	Муравський Олексій Андрійович, к.е.н., доц.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Еволюційна трансформація форм грошей та сучасний розвиток банківської системи України характеризується значною кількістю фінансово-кредитних установ, зростаючою появою іноземних гравців на вітчизняному банківському ринку, а отже, посиленням конкуренції. Такі тенденції змушують українські банки переходити до інноваційного шляху розвитку, успіх якого залежить від рівня використання ними свого інноваційного потенціалу. Впровадження наукових досягнень і винаходів в організацію банківського обслуговування забезпечує постійне поліпшення банківських продуктів та застосовуваних цифрових технологій обслуговування споживачів, адже цифрова економіка непомітно, але впевнено увійшла не лише у банківську систему, а й у наше повсякденне життя.

Особливої актуальності вивчення даної дисципліни набуває в умовах кризи банківської системи України та світової фінансової кризи, коли провідні фінансові установи зазнають кризи ліквідності й відпливу фінансових ресурсів, відбуваються скорочення фінансування інноваційних та інвестиційних проектів

і звуження інноваційно-інвестиційної діяльності. І саме цифрова економіка дає можливість виробництва, продажів та постачання продуктів через комп'ютерні мережі, а використання інформаційно-комунікаційних технологій стало сьогодні обов'язковою умовою ведення ефективного бізнесу.

Метою вивчення дисципліни є: вивчення функцій сучасних грошей, існуючих грошових систем у світовій економіці; визначення особливостей новітніх банківських продуктів і цифрових технологій та аналіз проблем і перспектив їх розвитку в Україні.

Головним **завданням** вивчення дисципліни «Сучасні гроші, банківські послуги в цифровій економіці» є: вивчення теоретичних та методичних питань щодо трансформації форм грошей, розвитку новітніх банківських операцій та послуг, пов'язаних із використанням сучасних технічних засобів у цифровій економіці.

Теми лекцій:

1. Сутність і функції грошей, трансформація розуміння економічної категорії «гроші».
2. Грошовий обіг і грошова маса, грошовий ринок в цифровій економіці.
3. Сучасні грошові системи у світовій економіці.
4. Суть, характеристика та вплив новітніх банківських продуктів і технологій на динаміку розвитку сучасного банківського сектору.
5. Аналіз продуктових банківських інновацій та їх вплив на результати діяльності банку.
6. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у банківській діяльності.
7. Розвиток новітніх банківських продуктів і технологій: перспективи та проблеми безпеки.
8. Характеристика новітніх продуктів і технологій провідних банків України та Національного банку України.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Походження та економічна сутність грошей. Еволюція форм грошей, роль держави у трансформації грошей.
2. Розрахунок показників оцінки стану грошового обороту. Аналіз впливу економічних факторів на швидкість обігу грошей в економіці.
3. Графічне моделювання грошового ринку. Рівновага попиту і пропозиції.
4. Оцінка новітніх банківських продуктів і технологій сучасного банківського сектору.
5. Аналіз продуктивних банківських інновацій та їх вплив на результати діяльності банку.
6. Дослідження новітніх продуктів і технологій у провідних банках України та Національному банку України.
7. Комплексне практичне індивідуальне завдання.

ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ ТА ПРИВАТНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Кафедра банківської справи та страхування

Економічний факультет

<i>Лектор</i>	Файчук Ольга Валеріївна, к.е.н, доц.
<i>Семестр</i>	7
<i>Освітній ступінь</i>	Бакалавр
<i>Кількість кредитів</i>	4
<i>ЄКТС</i>	
<i>Форма контролю</i>	Залік
<i>Аудиторні години</i>	30 (15год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Фінансова культура в сучасному світі, що динамічно та швидко розвивається, стала одним із важливих елементів в системі набуття навичок та вмінь кожної людини, бо фінансова грамотність – вірний ключ до фінансового благополуччя. Фінансова освіта студентів неекономічних спеціальностей необхідна для управління особистими фінансами і прийняття ефективних рішень щодо інвестування заощаджень у бізнес, для використання сучасних банківських продуктів, а також для планування свого пенсійного забезпечення чи страхування життя і майна. Навчальна дисципліна «Основи фінансової грамотності та приватних інвестицій» є фундаментальною для формування знань щодо основних інструментів управління особистими фінансами та оволодіння студентом навиків правильно розпоряджатися власними фінансами, планувати особистий бюджет та мінімізувати ризики, приймати зважені та розумні фінансові рішення можливостей розширення джерел власних доходів; планування і коригування власних видатків; формування подушки безпеки та особистих фінансових резервів, здійснення заощаджень. Крім того доцільність використання кредитних ресурсів, здійснення безпрограшного інвестування власних заощаджень при грамотному підході.

Теми лекцій:

1. Сутність та значення фінансової грамотності. Введення до власних фінансів.
2. Фінансова система та фінансові послуги.
3. Кредит та його особливості.
4. Податки та податкова культура.
5. Страхування та пенсійне забезпечення.
6. Заощадження та приватні інвестиції.
7. Власний бюджет та фінансове планування життя.
8. Фінансове шахрайство і особиста фінансова безпека населення.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Сутність та значення фінансової грамотності і власних фінансів.
2. Фінансова система та фінансові послуги.
3. Кредит та його особливості.
4. Податки та податкова культура.
5. Страхування та пенсійне забезпечення.
6. Заощадження та приватні інвестиції.
7. Власний бюджет та фінансове планування життя.
8. Фінансове шахрайство і особиста фінансова безпека населення.

ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА

Кафедра статистики та економічного аналізу

Економічний факультет

Лектор	Собченко Т.С.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Метою дисципліни «Економічна діагностика» є надання знань про методичний апарат та інструментарій економічної діагностики стану підприємства з урахуванням впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища. В результаті вивчення дисципліни студенти повинні: знати сучасні методичні підходи до економічної діагностики підприємства з метою забезпечення ефективного управління підприємством. вміти давати кількісну характеристику та робити якісну ідентифікацію стану підприємства.

Теми лекцій:

1. Предмет і завдання дисципліни.
2. Діагностика конкурентного середовища підприємства.
3. Оцінювання стратегічного протистояння підприємств-конкурентів.
4. Діагностика конкурентоспроможності підприємства.
5. Діагностика конкурентоспроможності продукції.
6. Діагностика майна і ринкова ціна підприємства.
7. Управлінська діагностика.
8. Діагностика виробничого потенціалу підприємства.
9. Фінансова діагностика.
10. Діагностика економічної безпеки підприємства.
11. Діагностика економічної культури підприємства.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Визначення та аналіз показників ефективності діяльності підприємств на основі даних їх фінансової звітності.
2. Оцінювання та аналіз конкурентного середовища підприємств різними методами діагностики.
3. Оцінювання та аналіз конкурентоспроможності підприємства різними методами діагностики.
4. Оцінювання та аналіз конкурентоспроможності продукції підприємств різними методами діагностики.
5. Оцінювання майна та ринкової ціни підприємства затратним, дохідним (капіталізації доходу) і ринковими методами.
6. Оцінювання та аналіз основних показників фінансової діяльності підприємств.
7. Діагностика організаційної структури підприємств.
8. Визначення та аналіз економічної безпеки підприємств за допомогою різних методів діагностики.
9. Дослідження соціально-психологічного клімату в колективі.

ІНТЕРНЕТ-БАНКІНГ ДЛЯ БІЗНЕСУ

Кафедра банківської справи та страхування

Економічний факультет

Лектор	Аврамчук Л.А., к.п.н.,доц.
Семестр	4
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Сучасні підходи до ведення бізнесу в конкурентному середовищі потребують підготовки фахівців, які мають глибоку теоретичну й методологічну підготовку, здатні мислити інноваційно та креативно, діяти та розв'язувати нестандартні завдання, приймати оптимальні рішення, генерувати оригінальні й інноваційні ідеї.

Ключовим при цьому є набуття поглиблених знань у сфері функціонування і використання інноваційних форм інтернет банкінгу. Використання інноваційних форм дистанційного банківського обслуговування в професійній діяльності є невід'ємним елементом сучасного життя. Для ведення бізнесу також важливим є оцінювати якість дистанційного банкінгу банківських установ та ідентифікувати ризики різних форми дистанційного банкінгу, вживати заходи щодо їх зниження.

Метою навчальної дисципліни «ІНТЕРНЕТ-БАНКІНГ ДЛЯ БІЗНЕСУ» є оволодіння студентами теоретичних знань практичних навичок про сучасний стан, особливості процесу створення й напрямки розвитку інтернет банкінгу, функціонування і використання інноваційних форм інтернет банкінгу, оскільки в умовах діджиталізації дистанційний банкінг став невід'ємною складовою ведення бізнесу в будь якій сфері.

Завдання вивчення дисципліни «ІНТЕРНЕТ- БАНКІНГ ДЛЯ БІЗНЕСУ» полягає у набутті студентами теоретичних і практичних навичок щодо сутності інтернет банкінгу, карткових платежі в інтернет-банкінгу та мобільному банкінгу.

Відповідно до поставленого завдання студент має:

знати:

- роль інтернет- банкінгу в банківському бізнесі;
- особливості здійснення дистанційного банківського обслуговування клієнтів через його основні форми: Інтернет-банкінг та мобільний банкінг;
- принципи функціонування електронних систем дистанційної ідентифікації клієнтів та безконтактних платіжних сервісів;
- законодавчі аспекти регулювання банківського обслуговування у дистанційній формі;
- види банківських ризиків в умовах дистанційного банкінгу
- бачити перспективу розвитку дистанційного банкінгу та участь в ньому України;

вміти:

- використовувати інноваційні форми дистанційного банківського обслуговування в професійній діяльності;
- оцінювати якість дистанційного банкінгу банківських установ;
- ідентифікувати ризики різних форми дистанційного банкінгу та вживати заходи щодо їх зниження;
- визначати перспективи запровадження нових форм інтернет-банкінгу в бізнесі.

Теми лекцій:

1. Інтернет- банкінг та його основні форми.
2. Карткові платежі в дистанційному банкінгу.
3. Мобільний банкінг.
4. Електронна дистанційна ідентифікація фізичних осіб.
5. Безконтактні платіжні сервіси (Apple Pay, Google Pay тощо).
6. Фінтех-рішення для дистанційного банкінгу.
7. Законодавче регулювання у сфері дистанційного банкінгу.
8. Ризики дистанційного банкінгу та методи управління ними.

Теми занять:
(семінарських, практичних)

1. Особливості процесу становлення інтернет-банкінгу.
2. Суть та специфіка карткових платежів в дистанційному банкінгу
3. Використання мобільного банкінгу.
4. Безконтактні платіжні сервіси.
5. Сучасні підходи Фінтех-рішення для дистанційного банкінгу.
6. Вивчення ризиків дистанційного банкінгу.
7. Законодавче регулювання у сфері дистанційного банкінгу.

АНАЛІТИКА В MS EXCEL

Кафедра статистики та економічного аналізу

Економічний факультет

Лектор	Собченко Т.С.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

У межах вивчення курсу студенти зможуть дізнатися особливості використання інструментарію Excel з метою збору та перетворення даних на важливу інформацію, на основі якої можна приймати обґрунтовані рішення. Опрацьовуються функції і можливості для виконання завдань бізнес-аналітики, завдяки яким зручніше збирати та редагувати дані, використовувати їх у реальному часі для створення інтерактивних звітів та доповідей, систем аналітичних показників, діаграм та покращення візуалізації даних. Метою викладання навчальної дисципліни є предметне вивчення та практичне освоєння аналітичного інструментарію прикладної програми Excel.

Теми лекцій:

1. Уведення, редагування та форматування даних в MS Excel.
2. Робота з формулами в MS Excel.
3. Використання текстових та математичних функцій в MS Excel.
4. Логічні та фінансові функції в MS Excel.

5. Функції для роботи з зведеними таблицями.
6. Побудова діаграм в MS Excel.
7. Прогнозування даних в MS Excel: лінії тренду, функції ПРiДСКАЗ, ТЕНДЕНЦIЯ, РОСТ.
8. Аналіз даних в MS Excel: підбір параметру, таблиця даних, диспетчер сценаріїв.
9. Сортування та фільтрування даних в MS Excel.
10. Функції для роботи з базою даних в MS Excel. Проміжні підсумки.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Уведення, редагування та форматування даних в MS Excel.
2. Робота з формулами в MS Excel.
3. Використання текстових та математичних функцій в MS Excel.
4. Логічні та фінансові функції в MS Excel.
5. Функції для роботи з зведеними таблицями.
6. Побудова діаграм в MS Excel.
7. Прогнозування даних в MS Excel: лінії тренду, функції ПРiДСКАЗ, ТЕНДЕНЦIЯ, РОСТ.
8. Аналіз даних в MS Excel: підбір параметру, таблиця даних, диспетчер сценаріїв.
9. Сортування та фільтрування даних в MS Excel.
10. Функції для роботи з базою даних в MS Excel. Проміжні підсумки.

КРЕАТИВНА ЕКОНОМІКА

Кафедра економіки

Економічний факультет

Лектор	Степасюк Л.М.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Ми живемо в «інформаційній» економіці, або в «економіці знання». Однак більш суттєва істина полягає в тому, що сучасна економіка приводиться в дію людською креативністю. Саме нові ідеї, а не гроші або технології, приносять сьогодні успіх, а головне - особисте задоволення. Креативна економіка дає нове життя виробництву, послугам, торгівлі та сфері розваг. Вона змінює середовище, в якому люди хочуть жити, працювати та вчитися, де вони думають, винаходять і творять.

Креативна економіка – галузь світової економіки, що швидко розвивається. Вона динамічна в частині генерування доходів, створення робочих місць і розвитку експорту, оскільки менше прив'язана до матеріальних ресурсів.

Економіка – це не стільки точна наука, скільки сфера закономірностей, які щодня виникають у нашому житті у вигляді ціни, курсу валют, ситуацій на роботі, рішень про покупки і безлічі інших подій. Ми можемо точно вирахувати траєкторію руху небесних тіл, проте нерідко своє наступне економічне рішення передбачити не в змозі. Адже у центрі економічних знань стоїть людина.

Курс дає знання про еволюцію економічних поглядів і найсучасніші підходи XXI століття, розглядатиме питання економічної успішності на різних рівнях – країни, підприємства та людини. Курс побудований так, щоб було цікаво економісту і зрозуміло нееконومیсту.

Теми лекцій:

1. Особливості формування та розвитку креативної економіки.
2. Природа економічних криз.
3. Креативні індустрії та їх роль.
4. Цифрова економіка як складова креативної економіки.
5. Інвестиції в креативній економіці
6. Інновації в креативній економіці
7. Бізнес – модель як особливий структурований погляд на діяльність підприємства.
8. Поведінкова та ірраціональна моделі прийняття рішень.

Теми занять:

(практичних, семінарських)

1. Креативна економіка: основні складові її формування.
2. Розвиток креативних індустрій в Україні.
3. Цифрові компетенції як умова формування якості людського капіталу.
4. Стартап в креативній економіці.
5. Інвестиційна привабливість галузей креативної економіки.
6. Ірраціональне прийняття рішень.
7. Базові правила успішного нетворкінгу.

СТАЛИЙ РОЗВИТОК АГРАРНОЇ СФЕРИ

Кафедра економіка

Економічний факультет

Лектор	Рубан Ольга Олександрівна
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Сталий розвиток – це концепція, що динамічно розвивається та має різні аспекти й тлумачення, відображає бачення світу, відповідне місцевим і культурним умовам, у якому процес розвитку «служує задоволенню потреб нинішнього покоління без шкоди для можливості майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби».

Впровадження ідей сталого розвитку аграрної сфери неможливе без популяризації цієї ідеї в суспільстві. Для забезпечення освіти в інтересах сталого розвитку необхідно мати чітку уяву про те, що означає сталий розвиток й які цілі він переслідує. Відповідно до рекомендацій Конференції ООН зі сталого розвитку (Ріо-деЖанейро, 2012 р.) вивчення проблем сталого розвитку повинне входити складовою частиною в програми підготовки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Сталий розвиток аграрної сфери» студент повинен знати: поняття сталого розвитку та економічні, соціальні та екологічні передумови його забезпечення. Вміти: виявляти проблеми економічної, екологічної і соціальної складової сталого розвитку аграрної сфери та пропонувати шляхи їх вирішення шляхом прийняття відповідних управлінських рішень.

Теми лекцій:

1. Виникнення, передісторія та основні поняття сталого розвитку.
2. Структура аграрної сфери (АС) та тенденції її розвитку.
3. Концептуальні засади сталого розвитку аграрної сфери.
4. Роль ООН у визначенні засад сталого розвитку.
5. Економічне зростання і сталий розвиток аграрної сфери.
6. Екологічні проблеми у контексті сталого розвитку аграрної сфери.
7. Діагностика соціальної складової сталого розвитку.
8. Україна в контексті переходу на засади сталого розвитку аграрної сфери.

Теми практичних занять:

1. Виникнення, передісторія та основні поняття сталого розвитку.
2. Структура аграрної сфери (АС) та тенденції її розвитку.
3. Концептуальні засади сталого розвитку аграрної сфери.
4. Роль ООН у визначенні засад сталого розвитку.
5. Економічне зростання і сталий розвиток аграрної сфери.
6. Екологічні проблеми у контексті сталого розвитку аграрної сфери.
7. Діагностика соціальної складової сталого розвитку. Україна в контексті переходу на засади сталого розвитку аграрної сфери.

«МАШИНА ЧАСУ» В ЕКОНОМІЦІ

Кафедра економіки

Економічний факультет

Лектор	Чередніченко О.О.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Машина часу» в економіці» направлена на вивчення господарської діяльності народів різних країн у різні епохи, розвитку економічних відносин, закономірностей зміни економічних укладів, структурних зрушень у національних і світових економіках. Вивчення дисципліни дає реальне бачення довгострокових тенденцій економічного розвитку, формує світогляд і методологічну культуру.

Оволодіння історико-економічними знаннями дозволяє краще відчувати прояв абстрактних закономірностей економічного життя. Це особливо важливо при підготовці підприємця, вся діяльність якого буде проходити у сфері господарської практики. Знання здобутого віками досвіду господарської діяльності народів дозволить йому знаходити певні аналогії і швидко приймати оптимальні рішення у власній проблемній ситуації.

Курс дисципліни охоплює економічний розвиток країн Західної Європи, Америки, Азії та України, починаючи із стародавніх часів і закінчуючи сучасністю. Запропонована програма, плани лекцій та семінарських занять складались таким чином, щоб вивчення курсу дозволило поряд із

загальними тенденціями економічного розвитку країни в ту чи іншу епоху приділити увагу й особливостям розвитку національних економік.

Розвиток економіки за умов ринкових відносин передбачає обов'язкове оволодіння глибокими теоретичними і практичними знаннями законів ринку, підготовки спеціалістів - професіоналів з організації сучасного виробництва за інтенсивними ресурсозберігаючими технологіями, засвоєння ними основ і суті маркетингової діяльності, менеджменту, бізнесу, ринкової кон'юнктури, її динаміки тощо, набуття досвіду створення ринкових соціально орієнтованих організаційно-виробничих структур, ринкової культури господарювання.

Вивчення дисципліни допоможе молодим фахівцям освоїти історію кон'юнктури ринку збуту та обсягів виробництва, шляхи поліпшення якості та конкурентоспроможності продукції, прискорення науково-технічного прогресу; кращого використання виробничих фондів, робочої сили, підвищення продуктивності праці, зниження собівартості; дасть змогу швидше адаптуватися до конкретних умов ринку і господарської діяльності, забезпечить успіх підприємницької діяльності, зростання добробуту українського народу.

Мета: системно розглянути питання світового економічного процесу на різних етапах історії, сприяти розвитку творчого мислення студентів, надати оцінку різним соціально-економічним явищам і процесам, що відбуваються в історії. Сформувати здатність студентів використовувати знання про історичний розвиток економіки різних країн для розуміння генезису та закономірностей функціонування й розвитку економічних систем.

Завдання: на методологічних засадах цивілізаційної парадигми розвитку суспільства сформувати сучасне економічне мислення та світогляд студентів, забезпечити оволодіння ними знаннями та методами історичного аналізу економічних процесів

Предмет: економічний розвиток суспільства на всіх його етапах у різних країнах світу.

Теми лекцій:

1. «Машина часу» в економіці та її рух.
2. Господарство первісного суспільства, ранні цивілізації. А чи була економіка?
3. Особливості господарського розвитку періоду формування світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. – V ст. н.е.).
4. Господарство суспільств Європейської цивілізації в період середньовіччя (V – XV ст.).
5. Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації (XVI – перша половина XVII ст.).
6. Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII - перша половина XIX ст.). Історія грошей.
7. Ринкове господарство країн Європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX – початок XX ст.). Капіталізм, недалекоглядність, населення.
8. Особливості розвитку ринкового господарства в Україні (друга половина XIX – початок XX ст.).
9. Господарство в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина XX ст.).
10. Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина XX ст.).
11. Світове господарство на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець XX – початок XXI ст.). Передові країни. В очікуванні нового "економічного дива".
12. Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи.
13. Формування основ ринкового господарства в Україні (90-ті роки XX ст.).
14. Дієва економіка для важких часів.
15. Економіка пончика. Економіка 21.

Теми семінарських занять:

1. Як побудована економіка?
2. Господарство первісного суспільства, ранні цивілізації. А чи була економіка?
3. Особливості господарського розвитку періоду формування світових цивілізацій.
4. Господарство суспільств Європейської цивілізації в період середньовіччя.
5. Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації (XVI – перша половина XVII ст.).
6. Коротка історія грошей.
7. Come On! Капіталізм, недалекоглядність, населення.
8. Особливості розвитку ринкового господарства в Україні (друга половина XIX – початок XX ст.).
9. Господарство в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина XX ст.).
10. Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина XX ст.).
11. Історія економіки в 50 винаходах.
12. Передові країни. В очікуванні нового «економічного дива».
13. Людина цифрова.
14. Дієва економіка для важких часів.
15. Економіка пончика. Економіка 21.

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТУДІЇ

Кафедра глобальної економіки

Економічний факультет

Лектор	доцент Кірейцева Олена Василівна
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Мета вивчення дисципліни Європейські студії - є набуття студентами знань, умінь, навичок та компетентностей, у сфері діяльності Європейського Союзу та співпраці з Україною.

Курс Європейські студії навчить студентів орієнтуватися в історичних та сучасних тенденціях ЄС, в основних етапах створення ЄС; ознайомить студентів з специфікою діяльності інститутів Європейського Союзу та основних правових засад діяльності Організації; зорієнтує студентів в основних політиках Європейського Союзу; ознайомить з національними системами державного управління в євроінтеграційних процесах; визначить основні євроінтеграційні перспективи України у контексті викликів XXI століття.

Теми лекцій:

1. Передумови створення і функціонування Європейського Союзу.
2. Статус Європейського парламенту.
3. Європейська комісія. Рада Європейського союзу.
4. Статус Європейської ради та інших органів ЄС.

5. Статус людини і громадянина в Європейському Союзі.
6. Правоохоронне та безпекове співробітництво в Європейському Союзі.
7. Регламентація зовнішніх відносин Європейського Союзу.
8. Взаємовідносини України та Європейського Союзу.
9. Бюджетна система Європейського Союзу.
10. Податкова система Європейського Союзу.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Сутність та форми міжнародної інтеграції.
2. Етапи розвитку ЄС: дати і події.
3. Функціонування Європейського парламенту.
4. Статус Європейської комісії ЄС.
5. Склад та порядок формування Ради Європейського Союзу.
6. Основні права, свободи та обов'язки людини та громадянина у ЄС.
7. Гарантії прав та свобод людини і громадянина у Європейському Союзі.
8. Європейський поліцейський офіс (Європол).
9. Правові засади свободи, безпеки та юстиції Європейського Союзу.
10. Регламентація зовнішніх відносин Європейського Союзу.
11. Спільна зовнішня політика і політика безпеки ЄС.
12. Історія відносин Україна – Європейський Союз.
13. Угода про асоціацію між Україною та ЄС.
14. Бюджетна система Європейського Союзу.
15. Податкова система Європейського Союзу.

ФОП – САМ СОБІ БУХГАЛТЕР

Кафедра обліку та оподаткування

Економічний факультет

Лектор	к.е.н., доц. Ганяйло О.М.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Метою дисципліни є вивчення особливостей обліку і оподаткування діяльності фізичної особи – підприємця. Зокрема, формування у студентів вмій та навичок ведення обліку та складання звітності ФОПа, розуміння особливостей їх діяльності на загальній і спрощеній системі оподаткування, електронного документообігу, використання програмованих реєстраторів розрахункових операцій як сучасного інструменту для легального ведення бізнесу.

Курс практичний і передбачає вивчення особливостей подання податкової звітності до контролюючих органів з використанням державних електронних сервісів "Електронний кабінет платника", "Електронний портал послуг Пенсійного фонду України", використання для електронного документообігу веб-сервісу "Сота" та хмарних програмованих реєстраторів розрахункових операцій СОТА Каса.

Теми лекцій:

1. Вибір системи оподаткування для фізичної особи – підприємця. Податкові платежі ФОП.
2. Єдиний соціальний внесок фізичної особи – підприємця.

3. Електронний документообіг у фізичної особи – підприємця.
4. Облік і звітність фізичної особи – підприємця на спрощеній системі оподаткування.
5. Облік і звітність фізичної особи – підприємця на загальній системі оподаткування.
6. Методика складання податкової звітності фізичної особи – підприємця.
7. Програмовані реєстратори розрахункових операцій (ПРРО) в діяльності фізичної особи – підприємця.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Вибір системи оподаткування для фізичної особи – підприємця. Податкові платежі ФОП.
2. Єдиний соціальний внесок у фізичної особи – підприємця.
3. Електронний документообіг у фізичної особи – підприємця
4. Облік і звітність фізичної особи – підприємця на спрощеній системі оподаткування.
5. Облік і звітність фізичної особи – підприємця на загальній системі оподаткування.
6. Методика складання податкової звітності фізичної особи – підприємця.
7. РРО/ПРРО в діяльності фізичної особи – підприємця

ОНЛАЙН-БІЗНЕС: ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

Кафедра обліку та оподаткування

Факультет економічний

Лектор	Шевчук К.В.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЕКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування системи знань з теорії та практики ведення бухгалтерського обліку бізнесу у стилі web, а саме: дистанційної інтернет-торгівлі, організації он-лайн розрахунків, оподаткування діяльності суб'єктів господарювання.

Дисципліна спрямована на вивчення аспектів діяльності інтернет-торгівлі, вимоги до суб'єктів господарювання, які займаються інтернет-торгівлею, особливостей організації системи бухгалтерського обліку та оподаткування відповідно до законодавчих вимог та з врахуванням потреб управління такого типу підприємств.

Увагу студентів буде зосереджено на специфічних особливостях обліку та оподаткування, податкових ризиків різних моделей он-лайн продажів. Переважно, це стосуватиметься особливостей укладання електронних договорів, комунікації з клієнтами, рекламування товару, варіантів документального оформлення операцій із продажу товару через інтернет-магазин, облік операцій продажу товару з урахуванням його доставки.

Курс буде цікавим як для тих здобувачів вищої освіти, хто планує надавати послуги з ведення обліку, формування звітності та оподаткування в торгівельних підприємствах, так і тих, хто має бажання займатися електронною комерцією.

Теми лекцій:

1. Організаційно-правове забезпечення інтернет-торгівлі та особливості укладення договорів в електронній комерції.
2. Облік витрат на створення та забезпечення роботи інтернет-сайту та рекламування.
3. Документування оформлення надходження та вибуття товарів інтернет-магазином.
4. Облік товарних операцій з роздрібного та оптового продажу товарів.
5. Оформлення розрахунків за товари та послуги в інтернет-торгівлі.
6. Облік доходів і витрат та формування фінансових результатів.
7. Оподаткування інтернет-торгівлі у юридичної особи та підприємця.
8. Узагальнення облікової інформації у бухгалтерському обліку підприємств дистанційної торгівлі та вимоги до неї.

Теми практичних занять:

1. Особливості створення інтернет-магазину, укладання електронного договору та комунікація з клієнтами.
2. Облік витрат на отримання інтернет-сайту та витрат на його обслуговування (реєстрація доменного імені, хостинг, супроводження тощо).
3. Документальне оформлення надходження і вибуття товарів інтернет-магазином.
4. Облік товарних операцій з роздрібного та оптового продажу товарів (облік повернення товарів, облік забезпечення гарантійних зобов'язань, облік реалізації товарів зі знижками).
5. Платежі та розрахунки за товари та послуги в інтернет-торгівлі (інтернет-еквайринг, післяплата), особливості застосування РРО (реєстраторів розрахункових операцій).
6. Формування та облік фінансових результатів діяльності інтернет-магазину.
7. Особливості обліку і оподаткування суб'єктів господарювання, які здійснюють торгівлю через інтернет-магазини.

ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ І ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Кафедра фінансів

Економічний факультет

Лектор	Тітенко Зоя Миколаївна
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Дисципліна формує у студентів теоретичні знання і практичні навички оподаткування суб'єктів господарювання і фізичних осіб. **Завданням** дисципліни є вивчення механізмів і особливостей оподаткування суб'єктів господарювання фізичних та юридичних осіб, нерезидентів, фізичних осіб, пільгового оподаткування окремих видів діяльності та оптимізації податкових зобов'язань платників податків.

Предмет дисципліни: теоретичні та практичні особливості оподаткування суб'єктів господарювання за галузевим підходом та фізичних осіб.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**: особливості справляння податків і зборів; основні проблеми оподаткування суб'єктів господарювання; особливості податкового законодавства щодо оподаткування окремих сфер підприємницької діяльності. А також **вміти** використовувати методологію справляння податків і зборів та виконувати розрахунки сум податкових зобов'язань суб'єктів господарювання і фізичних осіб.

Теми лекцій:

1. Сутність суб'єктів господарювання юридичних та фізичних осіб та особливості їх механізму оподаткування.
2. Особливості оподаткування виробників сільськогосподарської продукції.
3. Особливості оподаткування транспортно-експедиторської діяльності.
4. Особливості оподаткування торгівельних підприємств.
5. Особливості оподаткування підприємств будівельної галузі.
6. Особливості оподаткування туристичної діяльності.
7. Особливості оподаткування фінансових установ.
8. Особливості оподаткування неприбуткових організацій.
9. Особливості оподаткування нерезидентів.
10. Особливості оподаткування ІТ-галузі.
11. Особливості оподаткування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Теми практичних занять:

1. Сутність суб'єктів господарювання юридичних та фізичних осіб та особливості їх механізму оподаткування.
2. Особливості оподаткування транспортно-експедиторської діяльності.
3. Особливості оподаткування торгівельних підприємств.
4. Особливості оподаткування виробників сільськогосподарської продукції.
5. Особливості оподаткування підприємств будівельної галузі.
6. Особливості оподаткування туристичної діяльності.
7. Особливості оподаткування фінансових установ.
8. Особливості оподаткування неприбуткових організацій.
9. Особливості оподаткування нерезидентів.
10. Особливості оподаткування ІТ-галузі.
11. Особливості оподаткування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

ФАКУЛЬТЕТ ЗАХИСТУ РОСЛИН, БІОТЕХНОЛОГІЙ ТА ЕКОЛОГІЇ

1. Хімічний захист рослин.
2. Радіобіологія.
3. Захист рослин за органічного виробництва.
4. Антагоністичні мікроорганізми в захисті рослин.
5. Безпека харчування.
6. Фітосанітарна безпека.
7. Генетично модифіковані рослини.

ХІМІЧНИЙ ЗАХИСТ РОСЛИН

Кафедра ентомології, інтегрованого захисту та карантину
рослин

Факультет захисту рослин, біотехнологій та екології

Лектор	Дмитрієва О.Є.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Хімічний захист рослин» є однією з основних (профілюючих) дисциплін у підготовці фахівців з галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство». Необхідність її вивчення обумовлена зростаючими масштабами застосування засобів захисту рослин у сільському і лісовому господарстві від шкідливих організмів. Значення хімічного

методу захисту рослин суттєво зростає у зв'язку з широким впровадженням інтенсивних технологій вирощування сільськогосподарських культур та інтегрованих систем захисту лісових, лісомеліоративних і паркових насаджень. **Метою** дисципліни хімічний захист рослин є формування теоретичних знань і практичних навичок і умінь щодо використання хімічних засобів захисту рослин, а також формування загальнокультурних і професійних компетенцій фахівця.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати:** основи фітотоксикології, властивості хімічних засобів захисту рослин, їх переваги та недоліки, особливості та регламенти застосування, методи контролю якості препаратів та різних способів їх застосування; **вміти:** планувати ефективно і безпечно використання хімічних засобів захисту рослин; орієнтуватися в сучасному асортименті хімічних засобів захисту рослин, розраховувати потреби господарства з урахуванням оброблюваних культур і розвитку і розмноження шкідливих організмів. Дотримуватися вимог особистої, громадської і екологічної безпеки при використанні хімічних засобів захисту рослин. Регламентувати витрату робочої рідини при обробках, настроювати оброблювальну техніку на задану норму робочої рідини, вміти правильно розрахувати необхідну кількість препарату при заправках оброблювальної техніки. Складати системи використання і раціонально застосовувати хімічні засоби захисту рослин з урахуванням новітніх технологій.

Теми лекцій:

1. Предмет хімічного захисту рослин і його завдання. Поняття ДСТУ, ТУ. Класифікація пестицидів за об'єктами застосування, характером надходження в організм і хімічним складом.
2. Основи фітотоксикології. Токсичність пестицидів для шкідливих організмів та фактори, що її обумовлюють.
3. Препаративні форми пестицидів. Загальна характеристика способів застосування хімічних засобів захисту рослин.
4. Санітарно-гігієнічні основи застосування пестицидів. Пестициди та їх вплив на довкілля.
5. Загальна характеристика інсектицидів та акарицидів різних хімічних груп. Характеристика і застосування родентицидів, нематицидів, фумігантів і бар.

6. Фунгіциди. Загальна характеристика, Класифікація. Токсичність. Вплив на довкілля. Фунгіциди для використання у період вегетації рослин. Фунгіциди для обробки насінневого і садивного матеріалу. Характеристика і особливості застосування.

7. Засоби захисту рослин від бур'янів (гербіциди). Загальна характеристика гербіцидів різних хімічних груп.

8. Комплекс методів по захисту рослин від шкідливих організмів і місце хімічного методу в цьому комплексі.

Теми лабораторних занять:

1. Препаративні і робочі форми пестицидів.
2. Визначення змочувальних властивостей робочих сумішей пестицидів.
3. Якісне визначення пестицидів групи міді та збірної групи.
4. Способи застосування пестицидів. Визначення якості протруєння насіння.
5. Приготування бордоської рідини. Вивчення її складу і фізико-хімічних властивостей.
6. Визначення норми витрати робочих розчинів пестициду. Розрахунок потреби пестицидів.
7. Складання технологічної карти із захисту рослин.

РАДІОБІОЛОГІЯ

Кафедра загальної екології, радіобіології та БЖД

Факультет захисту рослин, біотехнологій та екології

Лектори	к.б.н. Клепко А.В.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Радіобіологія, або радіаційна біологія – це наука про дію іонізуючого та неіонізуючого випромінювань на живі системи всіх рівнів організації (біомолекули, клітини, тканини, організм, популяції). Сучасна радіобіологія – це комплексна галузь знань, яка складається з окремих напрямів – медичної, сільськогосподарської, ветеринарної радіобіології, радіаційної екології, радіоекологічного моніторингу та інших. Основними завданнями радіобіології є вивчення механізмів взаємодії випромінювань з речовинами клітин і тканин, чутливості живих організмів до іонізуючих та неіонізуючих випромінювань, розробки засобів їх захисту від радіаційного ураження і шляхів післярадіаційного відновлення, закономірностей міграції радіонуклідів біологічними ланцюгами та прогнозування їх накопичення в продукції сільськогосподарського виробництва, радіоактивного забруднення об'єктів навколишнього середовища, методів дозиметрії та вимірювання активності в об'єктах навколишнього середовища, сучасний радіаційний стан в Україні. Крім цього, радіобіологія вивчає принципи створення і функціонування системи радіаційного контролю і радіоекологічного моніторингу, нормування радіаційного впливу на організм людини і допустимі рівні вмісту радіонуклідів у продуктах харчування, сільськогосподарській сировині, питній воді та повітрі, як в Україні, так і у світі.

Теми лекцій:

1. Радіоактивність, типи іонізуючих випромінювань та їх дозиметрія.
2. Закономірності дії іонізуючих та неіонізуючих випромінювань на живі організми.
3. Міграція радіонуклідів у природних і штучних біогеоценозах.
4. Методи і засоби захисту від радіаційних уражень. Радіопротектори.
5. Радіаційний моніторинг ґрунтів, сільськогосподарських рослин і тварин, а також продуктів із них.
6. Організація радіаційного контролю на підприємствах АПК.
7. Використання іонізуючих та неіонізуючих випромінювань у сільському господарстві, харчопереробній промисловості та наукових дослідженнях.
8. Очищення продукції рослинництва і тваринництва від радіонуклідів шляхом первинних технологічних переробок.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Норми радіаційної безпеки і санітарні правила роботи з джерелами іонізуючих випромінювань.
2. Класифікація і призначення приладів дозиметричного контролю, їх складові частини. Підготовка до роботи приладів загального дозиметричного контролю - рентгенометрів і радіометрів.
3. Розрахунки поглинутої та еквівалентної доз зовнішнього та внутрішнього опромінення організму людини та тварин за різних ступенів забруднення території радіонуклідами.
4. Вимірювання питомої та об'ємної активності β -випромінюючих радіонуклідів за допомогою радіометра "Бета".
5. Експресне визначення за γ -випромінюванням радіонуклідів цезію у воді, ґрунті, продуктах харчування та сільськогосподарській продукції за допомогою радіометра РУБ-01-П6.
6. Вимірювання γ -фону в приміщеннях та на території за допомогою радіометра СРП-68-01.
7. Прижиттєве визначення вмісту ^{137}Cs в організмі тварини та людини.

ЗАХИСТ РОСЛИН ЗА ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА

Кафедра ентомології ім. проф. М.П. Дядечка

Кафедра інтегрованого захисту та карантину рослин

Факультет захисту рослин, біотехнологій та екології

Лектор	Стефановська Т.Р.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЕКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Захист рослин за органічного виробництва вивчає біолого-екологічні підходи щодо регулювання комплексу шкідливих організмів при вирощуванні екологічної продукції.

Агрофітоценоз за умов органічного землеробства є складною, штучно створеною формою організації, до якої повинні застосовуватись відповідні регуляторні компоненти. Основою отримання екологічно чистої продукції за таких умов у першу чергу є розуміння регуляторних зв'язків між біологічними агентами. Захист рослин є інструментом який повинен штучно корегувати процеси взаємодії, за одночасного отримання максимальних показників врожайності.

У процесі вивчення дисципліни студенти вивчають регуляторні механізми, які базуються на використанні біологічного методу, агротехнічних і організаційно-господарських заходів.

Теми лекцій

1. Завдання, мета, об'єкти дисципліни «Захист рослин за органічного виробництва», її значення у виробництві сільськогосподарської продукції.
2. Збереження, використання та стимуляція природних і штучних біологічних агентів.
3. Критерії ефективності природних і штучно створених популяцій корисних агентів.
4. Захист картоплі за органічного виробництва.
5. Захист томату та інших пасльонових культур за органічного виробництва.
6. Захист капустяних культур за органічного виробництва.
7. Захист зерняткових і кісточкових плодкових культур за органічного виробництва.
8. Захист ягідних культур за органічного виробництва.

Теми лабораторних занять.

1. Технологія вирощування та збереження корисних агентів.
2. Біологічна, технічна, економічна ефективність використання корисних агентів.
3. Фітофаги та хвороби картоплі за органічного виробництва.
4. Фітофаги та хвороби та інших пасльонових за органічного виробництва.
5. Фітофаги та хвороби капустяних за органічного виробництва.
6. Фітофаги та хвороби гарбузових за органічного виробництва.
7. Фітофаги та хвороби кісточкових і зерняткових плодкових культур за органічного виробництва.

АНТАГОНІСТИЧНІ МІКРООРГАНІЗМИ В ЗАХИСТІ РОСЛИН

Кафедра фітопатології ім. акад. В.Ф. Пересипкіна

Факультет захисту рослин, біотехнологій та екології

Лектор	Доцент Башта О.В., доцент Волощук Н.М.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Дисципліна «Антагоністичні мікроорганізми у захисті рослин» передбачає ознайомити студентів з одним із напрямків біологічного захисту рослин, а саме використання антагоністичних властивостей мікроорганізмів проти збудників хвороб. Вивчення морфологічних та фізіологічних особливостей бактерій, грибів, актиноміцетів – антагоністів шкідливих організмів

Теми лекцій:

1. Поняття про мікробний антагонізм.
2. Основні види антагонізму.
3. Антагоністи та їх практичне використання в боротьбі зі збудниками хвороб.
4. Застосування культури грибів-антагоністів.
5. Застосування культури бактерій-антагоністів.
6. Гіперпаразити фітопатогенів.
7. Застосування антибіотиків у захисті рослин від хвороб.
8. Застосування антагоністичних мікроорганізмів проти шкідників.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Приготування живильних середовищ для вирощування антагоністів.
2. Вилучення грибів-антагоністів з ґрунту.
3. Вилучення грибів-антагоністів з рослин та кормів.
4. Вилучення бактерій-антагоністів шкідливих організмів.
5. Методи якісного вивчення антибіотичних властивостей грибів-антагоністів.
6. Методи кількісного визначення антибіотичної активності грибів-антагоністів і препаратів антибіотиків.
7. Методи первинної ідентифікації антибіотиків.

БЕЗПЕКА ХАРЧУВАННЯ

Кафедра фізіології, біохімії рослин та біоенергетики

Факультет захисту рослин, біотехнологій та екології

<i>Лектор</i>	Д.б.н., ст.н.с. Прилуцька С.В.
<i>Семестр</i>	7
<i>Освітній ступінь</i>	Бакалавр
<i>Кількість кредитів ЄКТС</i>	4
<i>Форма контролю</i>	Залік
<i>Аудиторні години</i>	30 (16 год лекцій, 14 год лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Дана дисципліна охоплює та вивчає хімічну природу, структуру, властивості і функції харчових продуктів та їх основних компонентів (білків, жирів, вуглеводів тощо), основи фізіології харчування людини залежно від умов її життя, віку та стану здоров'я, питання безпеки продовольчої сировини і харчових продуктів.

В Україні наразі формується державна політика в галузі харчової промисловості, зокрема, біотехнологія і безпека та якість харчових продуктів рослинного і тваринного походження. Послідовність етапів харчової промисловості наступна – це вирощування продукції, виробництво сировини, транспортування, зберігання, переробка, пакування, реалізація, приготування, споживання, а також утилізація харчових відходів. З огляду на це фахівцям різних галузей сільськогосподарського виробництва необхідно вирішити низку важливих завдань у сфері виробництва харчових продуктів та пропагування основ раціонального та безпечного харчування серед населення. На виконання цих завдань пропонується вивчення дисципліни Безпека харчування, яка узагальнює наукові та практичні досягнення в галузі фізіології, біохімії, молекулярної біології, мікробіології, харчової хімії та медицини.

Теми лекцій:

1. Класичні і альтернативні теорії харчування. Теоретико-концептуальні аспекти раціонального харчування.
2. Основи фізіології харчування. Санітарно-епідеміологічне значення їжі. Харчові отруєння та інфекції.
3. Якісний склад харчового раціону. Харчові та біологічні добавки.
4. Енергетична та харчова цінність продуктів. Основи складання харчових раціонів.
5. Біотехнологічні процеси харчових продуктів. Способи оптимізації харчування людей.
6. Екологічна чистота харчових продуктів та довкілля. Токсичні речовини у харчових продуктах.
7. Безпека харчових продуктів і продовольчої сировини.
8. Фальсифікація харчової продукції тваринного і рослинного походження.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Калорійність щоденного харчування. Принципи складання меню для різних верств населення.
2. Аналіз індивідуального харчового раціону за добу та відповідність його нормам.
3. Первинна екологічна експертиза продуктів харчування за упаковкою.
4. Аналіз етикетки улюбленого снеку.
5. Хімічний склад харчових продуктів. Якісне і кількісне визначення білків та вуглеводів у харчових продуктах.
6. Спектрометричне визначення вмісту нітритів у харчових продуктах методом.
7. Кількісне визначення вітаміну С (аскорбінової кислоти) у фруктах.

ФІТОСАНІТАРНА БЕЗПЕКА

Кафедра ентомології, інтегрованого захисту
та карантину рослин

Факультет захисту рослин, біотехнологій та екології

Лектор	Сикало Оксана Олексіївна
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Основи карантину рослин. В аграрному виробництві, торгівлі, транспортуванні та зберіганні продукції рослинного походження постійно виникають питання щодо її безперешкодного переміщення через державний кордон України. Розповсюдження шкідливих організмів у різних географічних регіонах земної кулі зумовлене кліматичними та антропічними факторами. Саме фітосанітарний контроль на державному кордоні та всередині країни спрямований на охорону території країни від проникнення з-за кордону карантинних та інших небезпечних шкідників, збудників хвороб рослин і насіння бур'янів, що можуть завдавати значних збитків народному господарству України.

Сучасні знання з фітосанітарного законодавства, порядку та методів проведення фітосанітарної експертизи, біології карантинних та інших шкідливих організмів, відсутніх на території країни.

Теми лекцій:

1. Поняття про карантин рослин, карантинний шкідливий організм.
2. Фітосанітарні заходи на державному кордоні.
3. Зовнішній карантин рослин.
4. Внутрішній карантин рослин.
5. Фітосанітарна експертиза об'єктів регулювання.
6. Знезараження продукції, що перетинає державний кордон України.
7. Карантин рослин для лісових порід дерев, лісоматеріалів, виробів з дерева.
8. небезпечні карантинні шкідники, збудники хвороб рослин, бур'яни.

Теми лабораторних занять:

1. Карантинні шкідливі організми плодових, цитрусових культур, винограду.
2. Карантинні шкідливі організми овочевих, квітково-декоративних культур, картоплі.
3. Карантинні шкідливі організми зернових культур, кукурудзи та зернопродукції.
4. Ентомологічна експертиза об'єктів регулювання.
5. Фітопатологічна експертиза об'єктів регулювання.
6. Накладання особливого карантинного режиму у вогнищах.
7. Вільні зони та вільні ділянки виробництва в Україні.

ГЕНЕТИЧНО МОДИФІКОВАНІ РОСЛИНИ

Кафедра екобіотехнології та біорізноманіття

Факультет захисту рослин, біотехнології та екології

Лектор	к.б.н., Кваско О.Ю.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Генетично модифіковані рослини» є вивчення основних методів створення нових ліній та форм рослин з використанням технології рекомбінантних ДНК. Під час вивчення дисципліни студенти ознайомляться із базовими методами генетичної інженерії рослин, клонування генів, типами векторних конструкцій для генетичної трансформації рослин; способами отримання рослин із зміненим геномом, методами детекції трансгенів у рослинному матеріалі; напрямками створення та застосування генетично-модифікованих рослин в АПК. Вивчення дисципліни забезпечує формування навичок та умінь виконувати експериментальні дослідження з модифікації геному рослин та формує уявлення про переваги та ризики використання продуктів генетичної інженерії в біотехнологічному виробництві, а також шляхи уникнення можливих шкідливих наслідків застосування ГМ продукції.

Теми лекцій:

1. Поняття «Генетично модифіковані організми». Законодавче врегулювання дослідження, створення та використання генетично модифікованих рослин в Україні та світі. Генетична інженерія рослин.
2. Технологія рекомбінантних ДНК. Ферменти, що використовуються в технології рекомбінантних ДНК.
3. Векторні конструкції в генетичній інженерії рослин. Типи векторів для генетичної трансформації рослин.
4. Селективні та маркерні гени в генетичній інженерії рослин.
5. Прямі методи введення чужорідної ДНК в клітини рослин.
6. *Agrobacterium*-опосередкована трансформація рослинних клітин. Ti- та Ri-плазмідні. Механізми переносу T-ДНК в клітини рослин.
7. Методи детекції трансгенів в геномі рослин.
8. Генетично модифіковані рослини для АПК, можливі переваги та ризики використання.

Теми практичних занять:

1. Принципи конструювання векторів для генетичної трансформації рослин.
2. Виділення плазмідної ДНК з бактеріальних клітин.
3. Спектрофотометричне визначення концентрації ДНК.
4. Електрофорез нуклеїнових кислот для оцінки якості виділеної ДНК.
5. *Agrobacterium*-опосередкована трансформація рослин.
6. Виділення ДНК з рослинних клітин.
7. Конструювання праймерів для полімеразно-ланцюгової реакції.
8. Полімеразно-ланцюгова реакція та електрофорез нуклеїнових кислот з метою ідентифікації трансгенів у ДНК рослинних клітин.

ФАКУЛЬТЕТ ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ

1. Земельні ресурси і земельний кадастр.
2. Комп'ютерний дизайн карт у ГІС.
3. Основи економіки землекористування.
4. Рейдерство у агробізнесі.
5. Ризики ХХІ століття.
6. Управління ризиками у землекористуванні.
7. Видатні туристичні пам'ятки природи.

ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ І ЗЕМЕЛЬНИЙ КАДАСТР

Кафедра геодезії та картографії

Факультет землевпорядкування

<i>Лектор</i>	д.е.н., проф. Євсюков Тарас Олексійович
<i>Семестр</i>	7
<i>Освітній ступінь</i>	Бакалавр
<i>Кількість кредитів ЄКТС</i>	4
<i>Форма контролю</i>	Залік
<i>Аудиторні години</i>	30 (15 год лекцій, 15 год практичних, лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Земельні ресурси і земельний кадастр – це дисципліна, яка націлена на отримання знань, що характеризують масштаби й темпи використання людиною світових земельних ресурсів. У ній ґрунтовно аналізується сучасний стан, структура і характеристика використання земельних ресурсів світу, у т.ч. України, потенціал їхнього використання. Докладно вивчаються основи земельного кадастру. Розглядаються існуючі підходи до оцінки земель, зокрема прийняті в Україні (економічної, грошової, експертної, масової, бонітетної, агроекологічної). Вивчення дисципліни передбачає формування ключових і предметних компетентностей з інтегрованого управління

земельними та водними ресурсами у контексті забезпечення сталого розвитку, детального ознайомлення із 3D і 4D кадастрами у зарубіжних країнах, діджиталізацією в земельних відносинах. Ці знання стануть в нагоді у подальшому житті та для планування й розвитку професійної кар'єри.

Теми лекцій:

1. Еволюція, тренди й використання світових земельних ресурсів.
2. Потенціальні можливості використання земельних ресурсів світу. Land grabbing.
3. Земельні ресурси України, їхній сучасний стан і використання.
4. Основи земельного кадастру.
5. Оцінка земель. Девелопмент нерухомості.
6. Інтегроване управління земельними та водними ресурсами.
7. 3D і 4D кадастри. Земельний кадастр у зарубіжних країнах.
8. Діджиталізація земельних відносин і земельного кадастру.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Земельні і ґрунтові ресурси світу та України: стан, використання, охорона.
2. Мейнстрими і тренди сучасних земельних відносин. Ризики землекористування. Аграрне рейдерство.
3. Земельна ділянка як об'єкт оцінки. Плата за землю (земельний податок).
4. Робота з електронними сервісами Державного земельного кадастру. Створення власного електронного кабінету. Замовлення витягу з Державного земельного кадастру про земельну ділянку (лабораторне заняття).
5. Отримання відомостей про власників та користувачів земельних ділянок. Замовлення витягу про нормативну грошову оцінку землі (лабораторне заняття).
6. Консолідація земель. Система інтегрованого управління земельними і водними ресурсами (семінар).
7. Цифрові інструменти 3D і 4D кадастру.

КОМП'ЮТЕРНИЙ ДИЗАЙН КАРТ У ГІС

Кафедра геоінформатики і аерокосмічних досліджень
Землі

Факультет землевпорядкування

Лектор	д.т.н., проф. Кохан Світлана Станіславівна, к.т.н., доц. Москаленко Антоніна Анатоліївна
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Курс «Комп'ютерний дизайн карт у ГІС» знайомить студентів з можливостями використання геоінформаційних технологій у створенні цифрових та електронних карт. Дисципліна розкриває питання щодо стандартизації цифрових та електронних карт, визначення початкових даних та їх якості, відображення об'єктів в середовищі ГІС та дизайн кінцевого картографічного подання.

У межах дисципліни студенти вивчають як вводити просторові та атрибутивні дані на основі векторної моделі, здійснювати редагування просторових та атрибутивних даних, оформлювати картографічний матеріал в ArcGIS-ArcMap та використовувати ArcGIS Online для поширення інформації в мережі Інтернет.

Метою дисципліни є вивчення головних принципів, методів і засобів геоінформаційних технологій для створення цифрових та електронних карт в землеустрої та земельному кадастрі.

Завданнями дисципліни є формування в студентів теоретичних знань і практичних навичок використання геоінформаційних технологій для створення цифрових та електронних карт.

Теми лекцій:

1. Основні поняття і визначення цифрових та електронних карт.
2. Стандартизація цифрових і електронних карт.
3. Початкові дані для створення цифрових і електронних карт та їх якість.
4. Етапи створення картографічного подання.
5. Введення даних.
6. Способи відображення об'єктів в середовищі ГІС.
7. Поширення цифрових та електронних карт, обмін інформацією з користувачами
8. Дизайн цифрових та електронних карт.

Теми лабораторних занять:

1. Введення просторових даних в ГІС.
2. Редагування просторових даних.
3. Введення та редагування атрибутивних даних.
4. Відображення об'єктів в середовищі ГІС.
5. Основи роботи в ArcGIS Online.
6. Відображення об'єктів в ArcGIS Online.
7. Дизайн картографічного подання.

ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ

Кафедра земельного кадастру

Факультет землевпорядкування

Лектор	д.е.н., проф. Новаковська Ірина Олексіївна
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Земельно-ресурсний потенціал України характеризується високим біопродуктивним різноманіття, земля відіграє важливу роль у всіх сферах життя людини. Проблеми в сфері регулювання земельних відносин, використання та охорони земельного фонду значною мірою пов'язані з фаховим рівнем кадрів у сфері землеустрою, охорони навколишнього природного середовища, економіки. Підвищення їх кваліфікації безпосередньо пов'язане з вивченням проблем оптимізації та екологізації землекористування, оцінки земельних ресурсів, орендних відносин, плати за землю, економічного механізму земельних відносин.

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи економіки землекористування» є вивчення основ економіки землекористування, теорії і практики функціонування землекористування як важливої складової сфери підприємницької діяльності, матеріальної і фінансової основи територіальних громад та держави.

Завданням вивчення навчальної дисципліни є: дослідження теорії економіки землекористування, теоретичних основ раціоналізації землекористування та ціноутворення землі в ринковій економіці; оволодіння студентами методикою економічного аналізу, системою економічних показників, які

характеризують землекористування; знання суті основних економічних категорій, особливості аграрного виробництва і ринку землі; формування знань, вмінь і навиків в області економіки землекористування, а також прищеплення системного і творчого пізнання їх реалізації в професійній діяльності.

Теми лекцій:

1. Суть, зміст і предмет землекористування.
2. Земельні ресурси, їх склад, характеристика та ефективність використання.
3. Економічні відносини у сфері землекористування в ринкових умовах.
4. Оптимізація і екологізація землекористування.
5. Земельна рента як показник прибутковості землі.
6. Економічний механізм охорони земельного фонду та стимулювання раціонального землекористування.
7. Територіальна організація системи землекористувань.
8. Обмеження та обтяження землекористування та їх вплив на економічні показники землекористування.

Теми практичних занять:

1. Визначення змісту та предмету землекористування.
2. Визначення показників ефективності використання земельних ресурсів.
3. Аналіз трансформації економічних відносин власності на землю в умовах ринку сільськогосподарських підприємств.
4. Розрахунок земельної ренти за результатами господарської діяльності та природничої особливості землі.
5. Визначення показників нормативної грошової оцінки.
6. Визначення розміру земельного податку та орендної плати за землю.
7. Визначення розміру орендної плати за здані в оренду сільськогосподарські угіддя, землі в населених пунктах.
8. Розрахунок втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва.

РЕЙДЕРСТВО У АГРОБІЗНЕСІ

Кафедра землевпорядного проектування

Факультет землевпорядкування

Лектор	Мартин Андрій Геннадійович, д.е.н., проф.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Дисципліна передбачає ознайомлення із основними методами попередження та протидії рейдерству у сучасному агробізнесі, що передбачає заволодіння земельними ділянками та майном сільськогосподарських підприємств на нібито законних підставах, в основі виникнення яких лежать прогалини в законі або системні недоліки функціонування державних інститутів (кадастрово-реєстраційної системи, судової та правоохоронної систем, системи реєстрації юридичних осіб тощо). Особлива увага приділяється земельному рейдерству, що набуло особливого поширення в умовах переважання орендних земельних відносин та недосконалої кадастрово-реєстраційної системи. Попри сприйняття рейдерства суспільством як цілком незаконного явища, в рамках курсу розглядаються особливості як «білого» рейдерства, при якому рейдер креативно користується прогалинами в законодавстві і неефективним управлінням сільськогосподарського підприємства, так і «чорного» рейдерства, при якому підробляються документи, підписи, виконуються протиправні реєстраційні дії тощо. Студенти отримають практичні навички проведення ефективного аудиту земельного банку сільськогосподарського підприємства як однієї із головних передумов протидії рейдерству, навчатися управляти ризиками володіння сільськогосподарською нерухомістю в умовах запровадження ринку земель сільськогосподарського призначення.

Теми лекцій:

1. Поняття рейдерства в агробізнесі та його суб'єкти.
2. Способи «чорного», «сірого» та «білого» рейдерства.
3. Земельні ділянки як особливий об'єкт рейдерства у агробізнесі.
4. Історія розвитку та недоліки кадастрово-реєстраційної системи України.
5. Управління земельними спорами та ризиками володіння нерухомістю.
6. Аудит земельного банку як складова економічної безпеки агробізнесу.
7. Розвиток законодавства щодо боротьби з рейдерством.
8. Досвід боротьби з рейдерством у зарубіжних країнах.

Теми практичних занять:

1. Договори оренди та емфітевзису у сучасному агробізнесі.
2. Земельно-кадастрова інформація як інструмент рейдера.
3. Користування відомостями реєстру речових прав на нерухоме майно.
4. Механізм (розвідка, оцінка захисту компанії-жертви, розробка схеми захоплення підприємства, здійснення захоплення) і типові способи рейдерських захоплень сільськогосподарських підприємств.
5. Дефектні титули прав на землю та їх оскарження.
6. Due diligence (аудит) земельного банку сільськогосподарського підприємства.
7. Структурування угоди про перехід прав на сільськогосподарське підприємство.

РИЗИКИ ХХІ СТОЛІТТЯ

Кафедра геодезії та картографії

Факультет землевпорядкування

Лектор	професор Ковальчук Іван Платонович
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Ризики ХХІ століття» є набуття теоретичних і практичних знань про проблеми і ризики, з якими вже зустрілося людство на початку 21 століття та які неминуче загострюватимуться й надалі. Тому ознайомлення з сутністю поняття «ризик», критеріями розпізнавання ризиків, з основними класифікаціями ризиків та характеристиками основних видів (груп) ризиків допоможе студентам розширити свій світогляд, глибше розуміти причини небезпек, з якими зустрінеться людство впродовж 21 століття, а отже бути готовими протидіяти цим загрозам. До основних **завдань** дисципліни відносимо: формування у студентів системи знань про ризики природокористування; ризики перенаселення одних регіонів Землі і старіння населення в інших; зростання геополітичної напруги і тероризму; загострення соціальних, економічних і технологічних ризиків; ризики погіршення екологічного стану довкілля і деградації екосистем суші й океанів, ризики збіднення біотичного і ландшафтного різноманіття; ризики несприятливих змін клімату на глобальному, національному і регіональному рівнях; ризики вичерпання природних ресурсів тощо; формування навиків з оцінювання гостроти ризиків та визначення причин цих явищ і процесів; формування вмінь обґрунтовувати комплекси заходів зі збереження і раціонального використання природних ресурсів Землі, вирішення соціальних, економічних, геополітичних, технологічних та екологічних проблем людства.

Теми лекцій:

1. Сутність поняття «ризик». Критерії оцінювання ризиків. Класифікації ризиків співіснування природи і суспільства у XXI столітті.
2. Головні ризики розвитку людства у XXI столітті (загальний огляд).
3. Геополітичні ризики сучасного світу.
4. Економічні, демографічні і соціальні ризики світу.
5. Технологічні ризики і ризики продовольчої безпеки регіонів світу.
6. Екологічні і кліматичні ризики в різних частинах і регіонах світу.
7. Засади і напрями зниження ризиків для існування людства у XXI столітті (3 год).

Теми занять:

(семінарських, практичних)

1. Аналіз поглядів зарубіжних і вітчизняних вчених на проблему ризиків сучасного світу.
2. Класифікації ризиків. Оцінювання гостроти ризиків прояву несприятливих процесів.
3. Аналіз сутності геополітичних ризиків сучасного світу.
4. Аналіз економічних, демографічних і соціальних ризиків розвитку різних регіонів і країн світу.
5. Оцінювання спектру технологічних ризиків і ризиків продовольчої безпеки.
6. Оцінка гостроти екологічних ризиків і наслідків глобальних та регіональних змін клімату для природи і людства.
7. Засади зниження ризиків існування людства у 21 столітті (3 год).

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ У ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННІ

Кафедра управління земельними ресурсами

Факультет землевпорядкування

Лектор	д.е.н., проф. Дорощук Ольга Степанівна
Семестр	4
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

В умовах сучасних викликів, процесів глобалізації, стрімкого науково-технічного прогресу, зміни кліматичних умов відбувається надмірне навантаження на земельні та інші природні ресурси. Результатом чого, є системні прояви деградаційних процесів, скорочення площ сільськогосподарських угідь, забруднення ґрунтових вод, зменшення біорізноманіття та інше.

Навчальний курс «Управління ризиками у землекористуванні» орієнтований на вивчення особливостей прояву ризиків у різних типах землекористувань та їхню мінімізацію. Невід'ємною складовою використання земельних чи інших природних ресурсів є мінімізація економічних, екологічних та соціальних ризиків, що безпосередньо впливає на забезпечення сталого розвитку.

Теми лекцій:

1. Загальні положення управління ризиками у землекористуванні (2 год).
2. Класифікація ризиків у землекористуванні (2 год).
3. Оцінка ризиків у сільськогосподарських землекористуваннях (2 год).
4. Теоретичні засади оцінки ризиків формування міського землекористування (2 год).
5. Оцінка ризиків землекористувань на особливо цінних землях (2 год).
6. Роль територіальних обмежень у використанні та охороні земель (2 год).
7. Вплив мультифункціонального землекористування на формування сталого землекористування (3 год).

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Класифікація землекористувань та оцінка їх ризиків (3 год).
2. Управління ризиками у сільськогосподарських землекористуваннях (4 год).
3. Оцінка впливу урбаністичних процесів на стан навколишнього природного середовища (4 год).
4. Мінімізація ризиків у мультифункціональному землекористуванні (4 год).

ВИДАТНІ ТУРИСТИЧНІ ПАМ'ЯТКИ ПРИРОДИ

Кафедра геодезії та картографії

Факультет землевпорядкування

Лектори	професор Ковальчук Іван Платонович
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Видатні туристичні пам'ятки природи» є набуття теоретичних і практичних знань для дослідження, забезпечення раціонального використання та збереження визначних об'єктів живої і неживої природи, які мають наукову, природно-пізнавальну, естетичну і рекреаційну цінність, а також формування вмінь і компетенцій застосовувати набуті знання у практичній діяльності і реалізації права на відпочинок, розширення світогляду, пізнання нового. Основні завдання дисципліни полягають у: формуванні у студентів системи знань про види пам'яток живої і неживої природи та природоохоронних територій на світовому, національному і регіональному рівнях; засвоєнні інформації про унікальні пам'ятки природи світу і України, а також окремих їх регіонів; формуванні у студентів навиків з обґрунтування комплексу заходів зі збереження і використання унікальних пам'яток природи Землі для наукових, освітніх та економічних потреб (туризм і рекреація, охорона природи, збереження унікальних природних об'єктів для нащадків).

Теми лекцій:

1. Поняття про пам'ятки природи. Класифікації пам'яток природи.
2. Геоморфологічні пам'ятки природи: унікальні скелі, скелясті гори, долини річок і дельти, морські береги.
3. Унікальні вулкани, гейзери, псевдовулкани.
4. Унікальні комплекси рельєфу пустель. Відомі метеоритні кратери.
5. Знамениті печери. Унікальні копальні і геологічні розрізи.
6. Водні пам'ятки природи: водоспади, озера і болота, коралові рифи морів
7. Незвичайні льодовики і фіорди. Відомі музеї викопної фауни і флори.
8. Найвизначніші пам'ятки природи Землі та України. Об'єкти Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Класифікації пам'яток природи. Унікальні форми рельєфу - пам'ятки природи, об'єкти туризму.
2. Унікальні вулкани, гейзери і псевдовулкани. Причини виникнення, загрози для населення і поселень.
3. Видатні комплекси рельєфу пустель, причини і способи їх утворення, туристична привабливість. Відомі метеоритні кратери.
4. Знамениті карстові печери як об'єкти туризму. Унікальні копальні і геологічні розрізи.
5. Гідрологічні пам'ятки природи: водоспади, озера і болота.
6. Незвичайні льодовики і фіорди. Унікальні палеонтологічні музеї викопної фауни і флори.
7. Найвизначніші пам'ятки природи Землі та України.

ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

1. Програмування.
2. Вебтехнології та Вебдизайн.
3. Комп'ютерні мережі та кібербезпека.
4. Технології BlockChain.
5. Фінансові технології, біткоїн та ринок криптовалют.
6. Статистичний аналіз з Python.
7. Веб-аналітика та основи таргетингу.

ПРОГРАМУВАННЯ

Кафедра комп'ютерних наук

Факультет інформаційних технологій

Лектор	Степанов О.В.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Метою викладання дисципліни “Програмування” є отримання студентами знань з області розробки алгоритмів та програмування. Оволодіння такими знаннями дозволить реалізовувати задачі автоматизації обробки інформації, автоматизації керування об'єктами, в тому числі, сільськогосподарськими, за допомогою комп'ютерної техніки. Такі знання майбутній спеціаліст зможе застосовувати як при подальшому навчанні, так і після отримання вищої освіти у своїй професійній діяльності. У результаті вивчення дисципліни “Програмування” студенти отримують знання з питань:

визначення алгоритмів; технології розробки алгоритмів; використання алгоритмічних мов для реалізації розроблених алгоритмів на персональних комп'ютерах (ПК); технології розробки програм на мові C; базових конструкцій мови C; та оволодіти практичними навичками розробки алгоритмів лінійної, розгалуженої та циклічної структур; умінням розроблювати програми на мові C; практичними навичками реалізації алгоритмів на мові C та налагодження програм.

Теми лекцій:

1. Введення в програмування. Алгоритми та програми. Мови програмування. Блок-схема як засіб графічного зображення алгоритмів. Основні поняття мови C. Загальна структура програми на мові C. Стандартні функції введення/виведення мови C. Використання коментарів. Об'ява змінних. Загальні поняття щодо типів даних мови C. Загальні поняття щодо пам'яті комп'ютера (2 год).

2. Операції присвоєння. Повна та скорочена форма операції присвоєння. Арифметика в мові C. Пріоритет виконання операцій. Операції інкремента та декремента. Оператори прийняття рішення: операції рівності та відношення. Ключові слова. Логічні операції. Пріоритет виконання розглянутих операцій (2 год).

3. Структури управління. Структура вибору if. Структура вибору if/else. Структура із множинним вибором switch (2 год).

4. Структури повторення. Структура повторення for. Блок-схема алгоритму структури for. Синтаксис структури for. Приклади структур for. Структура повторення while. Структура повторення do/while. Приклади програм з реалізованими структурами повторення. Оператори break і continue (2 год).

5. Масиви як структурований тип даних. Визначення масивів. Синтаксис об'яви масивів. Поняття "елемент масиву" та "індекс масиву". Синтаксис використання масивів. Стандартні алгоритми роботи з масивами: визначення екстремальних значень, статистичних показників, упорядкування масивів, пошук визначеного елемента. Багатовимірні масиви. Приклади програм з багатовимірними масивами. Реалізація алгоритмів, пов'язаних з обробкою матриць (2 год).

6. Використання функцій при розробці програм на мові С. Визначення функцій. Прототипи функцій та файли заголовків. Розробка власних функцій. Виклик функції за значенням. Способи обміну інформацією між функціями. Локальні та глобальні змінні (2 год).

7. Виклик функції за посиланням – передача параметрів за адресою. Приклад програми, що використовує виклик за посиланням. Рекурсія. Приклад використання рекурсії: числа Фібоначчі (3 год).

Теми лабораторних занять:

1. Змінні та типи змінних, об'ява змінних. Виведення та введення даних. Оператор присвоєння (2 год).

2. Проста та скорочена форми операції присвоєння. Інкремент та декремент. Структура вибору if, if/else. Логічні операції. Структура прийняття рішення switch (2 год).

3. Структура повторення for (2 год).

4. Структура повторення while .Структура повторення do/while (2 год).

5. Масиви. Визначення масивів. Одновимірні масиви (2 год).

6. Масиви. Багатовимірні масиви (2 год).

7. Використання функцій. Визначення власних функцій, які відповідають окремим частинам загального алгоритму (3 год).

ВЕБТЕХНОЛОГІЇ ТА ВЕБДИЗАЙН

Кафедра інформаційних систем

Факультет інформаційних технологій

Лектор	Мокрієв Максим Володимирович
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Мета: набуття практичних та теоретичних знань про створення сайтів; програмування в середовищі Інтернет; ознайомлення з поширеними технологіями та мовами web-програмування.

Завдання: вивчення теоретичних засад web-розробки; основ вебдизайну; набуття практичних умінь використання мови гіпертекстової розмітки HTML, каскадних таблиць стилів CSS, серверної мови програмування PHP, клієнтської мови програмування JavaScript та бази даних MySQL; набуття практичних навичок розробки web-сайтів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде:

знати: основні поняття мов web-програмування; методику створення різних типів сайтів; основи вебдизайну.

вміти: створити web-сайт з використанням сучасних технологій програмування в середовищі Інтернет.

Теми лекцій:

1. Web-програмування, що в себе включає:

Ознайомлення з сучасними технологіями створення сайтів, вивчення основних технологій web-серверів, програм перегляду інформації в інтернет, хостингу, домену.

2. Основи HTML

Поняття HTML-сторінки. Структура сторінки. Основні теги. Особливості роботи в HTML за міжнародними стандартами. Поняття та види кодувань тексту, їх основні види. Стандарти кодувань для роботи у web-середовищі. Фрейми та способи й випадки їх використання.

3-4. Основи CSS

Основні поняття. Способи вбудовування. Винесення таблиці стилів в окремий файл. Пріоритет застосування стилів. Форматування Web-сторінки за допомогою стилів. Одиниці виміру в CSS. Форматування шрифту. Форматування тексту. Відступи. Рамки. Фон елемента. Списки. Види курсору. Псевдостилі посилань. Форматування блоків. Управління відображенням елемента. Дотримання міжнародних стандартів

5. Основи мови програмування JavaScript.

Що таке JavaScript? Основні поняття. Синтаксис написання скриптів. Способи вбудовування в HTML-сторінки. Вирази мови JavaScript. Робота зі змінними.

6-7. Програмування на JavaScript

Оператори і функції. Об'єкти та методи в JavaScript. Зображення, вікна, фрейми, форми, блоки на web-сторінці. Додаткові бібліотеки JavaScript та їх використання.

8. Пакет для web-програмування Денвер

Особливості клієнт-серверного програмування. Умови роботи з пакетом та авторські права. Встановлення пакету Денвер. Основні налаштування. Принципи роботи з пакетом. Налаштування бази даних та доменів і під доменів сайтів у пакеті для web-програмування Денвер.

9. Що таке PHP, як це працює?

Історія виникнення мови. Умови ліцензії та права використання мови. Основні поняття. Способи вбудовування PHP-коду у Web-сторінку. Коментарі у PHP-сценаріях. Вивід результату роботи скрипта.

10-11. Основи програмування на PHP

Змінні та їх оголошення. Типи даних. Робота зі змінними. Масиви. Рядки. Функції для роботи з числами. Функції для роботи з датою та часом. Створення власних функцій. Оператори умов та циклів. Завершення виконання сценаріїв. Помилки в програмі, їх вивід в браузері. Змінні оточення.

12. Використання вбудованих та додаткових бібліотек PHP. Аутентифікація користувачів

Вбудовані та додаткові бібліотеки PHP. Робота за графікою. Обробка даних форми. Передача змінних в інші сценарії. Способи аутентифікації користувача. Робота з Cookies та сесіями.

13-14. Робота з базою даних. Основи MySQL

Поняття бази даних. Нормалізація бази даних. Основи мови SQL. Доступ до бази даних з php-сценаріїв. Оператори та функції MySQL.

15. Публікація сайту. Шаблони сайтів. Дизайн.

Види хостингу. Що таке шаблон сайту? Види шаблонів та їх переваги. Основи просування сайту в Інтернет. Поняття індексації.

Теми лабораторних занять:

1. Основи HTML. Створення простої HTML сторінки.
2. Основи дизайну. Розмітка сторінки. Поняття регіонів сайту.
3. Основи CSS. Форматування Web-сторінки за допомогою стилів.
4. Основи мови програмування JavaScript.
5. Створення меню «Акардеон» за допомогою бібліотеки jQuery.
6. Програмування на JavaScript. Управління елементами сторінки та їх стилями.
7. Основи програмування на PHP. Створення простих PHP-сценаріїв.
8. Основи програмування на PHP. Логічні конструкції та цикли PHP.
9. Підключення та налаштування додаткових бібліотек PHP.
10. Створення сценарію автентифікації користувачів.
11. Робота з базою даних. Основи MySQL. Управління користувачами бази даних.
12. Робота з базою даних. Створення бази даних та таблиць в MySQL.
13. Вибірка даних з бази MySQL та їх обробка і публікація на сторінках сайту.
14. Налаштування хостингу. Публікація сайту.

КОМП'ЮТЕРНІ МЕРЕЖІ ТА КІБЕРБЕЗПЕКА

Кафедра комп'ютерних систем і мереж

Факультет інформаційних технологій

<i>Лектор</i>	Доцент Блозва А.І.
<i>Семестр</i>	7
<i>Освітній ступінь</i>	Бакалавр
<i>Кількість кредитів ЄКТС</i>	4
<i>Форма контролю</i>	Залік
<i>Аудиторні години</i>	30 (15 год лекцій, 15 год практичних/лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Сучасний інформаційний світ постійно працює у високому темпі і розвитку. Великі об'єми даних передаються кожної секунди на великі відстані. Тому необхідно забезпечити безвідмовну роботу комп'ютерної мережі. У даній дисципліні розглядається структурна моделі OSI комп'ютерної мережі, які є протоколи, що забезпечують стабільну роботу. Вивчається що таке маршрутизатори і комутатори, як вони працюють. Створення віртуальних машин. Структура мережевого захисту. Які є види атак і як захищатися. Розглянуто основні вимоги до побудови комп'ютерної мережі офісу.

Даний курс розроблено і схвалено компанією CISCO, яка є світовим лідером у напрямі побудови комп'ютерних мереж та кіберзахисту.

Також при позитивному складанні екзамену по дисципліні студент отримає два сертифікати від компанії CISCO про проходження даного курсу.

Теми лекцій:

1. Комп'ютерні мережі у нашому повсякденному житті.
2. Передача даних у локальній мережі.
3. Мережева адресація.
4. Надання мережевих сервісів.
5. Створення домашньої мережі.
6. Елементи кібербезпеки.
7. Налаштування промислового мережевого обладнання.
8. Тестування і пошук несправностей у локальній мережі.
9. Кібербезпека – світ експертів і злочинців.
10. Куб кібербезпеки.
11. Кібербезпека – загрози, вразливості та атаки.
12. Мистецтво захисту таємниць.
13. Забезпечення цілісності даних.
14. Концепція п'яти дев'яток кіберзахисту.
15. Захист домену кібербезпеки.

Теми занять:

(практичних, лабораторних)

1. Створення простої мережі та трасування підключення до Інтернету.
2. Визначення конфігурації IP-адреса комп'ютера. Виготовлення Ethernet кабеля.
3. Мережеві підключення та службові команди. Підключення до WI-FI роутера.
4. Захоплення пакетів за допомогою WireShark.
5. Вивчення дозволів DNS-імен.
6. Базові налаштування безпеки WI-FI мереж.
7. Створення мережі невеликого офісу. Пошук несправностей у мережі.
8. Встановлення віртуальної машини. Вивчення автентифікації, авторизації та обліку.
9. Виявлення загроз та вразливостей.
10. Використання стенографії для приховування паролей.
11. Злам паролів користувачів на окремому ПК.
12. Використання цифрових підписів.
13. Створення віддаленого доступу.
14. Захист Linux систем.
15. Захист Windows систем.

ТЕХНОЛОГІЯ БЛОКЧЕЙН

Кафедра інформаційних систем

Факультет інформаційних технологій

Лектор	Швиденко М.З.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год лабораторних занять)

Загальний опис дисципліни

Мета курсу – сформувати у студентів систему знань в області основ технології блокчейн та її застосування в бізнес-процесах.

Завданнями курсу є: визначення теоретичних та практичних аспектів функціонування технології блокчейн та криптовалют; ознайомлення із механізмами реалізації блокчейн технологій; аналіз існуючих блокчейн платформ; ознайомлення з процедурою ІСО; визначення основних сфер використання технології блокчейн; вивчення проблем і перспектив розвитку технології блокчейн.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде:

знати: принципи функціонування технології блокчейн, основні форми та методи майнінгу криптовалют; механізм проведення та затвердження трансакцій криптовалют, принципи створення і функціонування розумних контрактів, основні можливості мови програмування Solidity; області застосування технології блокчейн;

уміти: налаштовувати оточення для створення приватного блокчейну; розробляти та удосконалювати смарт-контракти; створювати середовище та запускати ІСО; визначати сфери ефективного застосування технології блокчейн.

Теми лекцій:

1. Введення в технологію блокчейн.
2. Платформа Ефіріум (Ethereum).
3. Альтернативні криптовалюти і платформи.
4. Токенізація та ICO.
5. Протоколи досягнення консенсусу.
6. Приватні блокчейни.
7. Застосування технології блокчейн.

Теми лабораторних занять:

1. Налаштування оточення для створення локального блокчейну та знайомство із середовищем Remix.
2. Створення найпростішого смарт-контракту.
3. Створення смарт-контракту для збереження даних в блокчейні.
4. Розробка токена за стандартом ERC20Створення смарт-контракту «Завдання із винагородою».
5. Використання рефакторингу для вдосконалення смарт-контрактів.
6. Запуск типової процедури Initial Coin Offering (ICO) з використанням смарт-контрактів.
7. Розширення функціоналу смарт-контрактів в процедурі ICO.

ФІНАНСОВІ ТЕХНОЛОГІЇ, БІТКОЇН ТА РИНОК КРИПТОВАЛЮТ

Кафедра економічної кібернетики

Факультет інформаційних технологій

Лектор	Жерліцин Дмитро Михайлович, д.е.н., проф.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Дисципліна «Фінансові технології, біткоїн та ринок криптовалют» націлена на послідовне оволодіння студентами сучасними фінансовими технологіями. Розглядаються загальні ознаки технологій, що модернізують фінансові послуги і продукти. Сучасні сервіси онлайн платежів та переказів. Перекази між фізичними особами (P2P). Хмарні каси та сматр-термінали. Споживче та бізнес кредитування, кредитний скоринг на базі смарт технологій. Он-лайн фінансові ринки криптовалют, інтернет-брокери. Технології технічного та фундаментального аналізу ринків віртуальних фінансових активів.

В результаті вивчення дисципліни студент набуває здібностей: застосовувати сучасні моделі та методи інвестиційного менеджменту для обґрунтування управлінських рішень; використовувати сучасні фінансові технології у бізнесі та особистій діяльності; реалізувати принципи інформаційної безпеки економічних систем; проводити операції з онлайн торгівлі цифровими фінансовими активами.

Теми лекцій:

1. Ринок фінансових послуг в умовах цифрової трансформації.
2. Цифровий фінансовий профіль: сутність, особливості використання та безпека.
3. Сутність, класифікація та принципи використання сучасних цифрових фінансових продуктів.
4. Поняття про біткоїн. Криптовалюта як технологія та фінансовий актив.
5. Особливості аналізу сучасних фінансових ринків.
6. Стратегії ринкової торгівлі та інвестиційний портфель.
7. Прогнозування прибутковості та ризику інвестицій у біткоїн.
8. Ринок алькоїнів.

Теми лабораторних занять:

1. Огляд продуктів на сучасних фінансових ринках.
2. Наповнення цифрового фінансового профіля фізичної особи.
3. Особливості сучасних фінансових продуктів.
4. Види та особливості криптовалют як віртуальних фінансових активів.
5. Методи аналізу тенденцій та коливань на ринку криптовалют.
6. Стратегії ринкової торгівлі на ринку криптовалют.
7. Сучасні інформаційно-аналітичні інструменти підтримки інвестиційних рішень на ринку криптовалют.

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ З PYTHON

Кафедра економічної кібернетики

Факультет інформаційних технологій

Лектор	Жерліцин Дмитро Михайлович, д.е.н., проф.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Розглядаються основні принципи збирання й оброблення даних, поняття відкритих даних, особливості аналітики у сфері економіки та природокористування. Визначено ключові підходи до візуалізація даних, етапи попередньої і тематичної обробки даних. Вивчаються основи мови програмування Python. Розглянуто інструменти мови програмування Python щодо обробки первинної обробки даних, реалізації методів описової статистики, групування та очищення даних, аналізу часових рядів, інтерактивних методів аналізу. Передбачається створення аналітичних звітів (презентацій, інфографічних матеріалів), формування та оприлюднення портфоліо аналітика.

У результаті вивчення дисципліни студент набуває здібностей: збирати та проводити первинне оброблення великих обсягів даних з різних джерел походження; проводити аналітичну обробку інформації різної структури та змісту; використовувати можливості мови програмування Python для аналізу та візуалізації даних; автоматизувати процес підготовки аналітичних звітів та інфографічних матеріалів.

Теми лекцій:

1. Сучасні методи та підходу до аналізу та візуалізація даних.
2. Збирання та первинна обробка даних. Поняття про відкриті данні.
3. Основи мови програмування Python.
4. Базові аналітичні можливості мови програмування Python.
5. Бібліотека pandas та аналіз даних, що представлені таблицями.
6. Описова статистика з Python.
7. Базові графічні можливості аналізу даних з Python.
8. Створення аналітичних звітів та інфографічних матеріалів.

Теми лабораторних занять:

1. Збирання та первинна обробка відкритих даних.
2. Основи програмування Python.
3. Для автоматизації процесів збирання первинної інформації з Python.
4. Автоматизація первинної обробки даних.
5. Використання сучасних аналітичних інструментів, програмних продуктів та хмарних технологій.
6. Базові можливості з візуалізація даних за допомогою Python (matplotlib).
7. Інтерактивна графіка та інфорграфічний аналіз з Python.

ВЕБ-АНАЛІТИКА ТА ОСНОВИ ТАРГЕТИНГУ

Кафедра економічної кібернетики

Факультет інформаційних технологій

Лектори	Жерліцин Дмитро Михайлович, Костенко Інна Сергіївна
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Дисципліна «Бізнес-аналітика: прикладні аспекти» розроблена для здобувачів I (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх спеціальностей. Вивчення дисципліни дозволяє:

- отримати цілісне уявлення про методи та моделі в бізнес-аналізі;
- дізнатися про сучасні інструментальні засоби бізнес-аналізу і їх реалізацію на ПК;
- навчитися інтерпретувати результати бізнес-аналізу для прийняття управлінських рішень;
- познайомитися з аналітикою в середовищі MS Excel та MS Power BI.

Метою курсу є: набуття теоретичних і практичних знань з основ бізнес-аналітики та використання сучасних методів та моделей для прийняття управлінських рішень на підприємстві.

Теми лекцій:

1. Бізнес-аналітика: ключові поняття та підходи.
2. Основні метрики в бізнес-аналізі.
3. Бізнес-аналіз та особливості роботи з даними.
4. Базові інструментальні засоби бізнес аналітики.
5. Прикладні моделі бізнес-аналітики.
6. Управління показниками ефективності в бізнес-аналізі.

Теми лабораторних занять:

1. Визначення параметрів та декомпозиція в бізнес-аналізі.
2. Обчислення основних метрик бізнес-аналітики в середовищі Excel.
3. Імпорт, обробка та об'єднання даних. Специфічні функції в Excel для побудови dashboard.
4. Power Pivot та формування оперативної звітності.
5. Системи бізнес-аналітики. Аналітика та візуалізація даних з Power BI.
6. Бізнес-аналітика та моделювання. Робота з ключовими метриками (параметрами) моделі.
7. Управління показниками ефективності в бізнес-аналізі: порівняння та аналіз відхилення отриманих показників ефективності від запланованих, оцінка ризиків та адекватності застосовуваної моделі, визначення можливих обмежень.

ФАКУЛЬТЕТ КОНСТРУЮВАННЯ ТА ДИЗАЙНУ

1. Все для автомобіліста.
2. 3D моделювання.
3. Smart будівлі.
4. Технології віртуальної реальності.
5. Проектування та конструювання 3D принтера.

ВСЕ ДЛЯ АВТОМОБІЛІСТА

Кафедра надійності техніки

Факультет конструювання та дизайну

Лектор	Сиволапов В.А., старший викладач, Бистрий О.М., старший викладач
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Курс закладає основні принципи експлуатації приватного автомобіля від покупки до утилізації, а також практичні рекомендації зі знаходження та усунення причин відмов, вміння діагностувати та ремонтувати механізми з використанням сучасних методів та засобів.

Теми лекцій:

1. Рекомендації по вибору автомобіля та оформленню документів.
2. Експлуатаційна та ремонтна оцінка технологічності конструкцій сучасних автомобілів.
3. Особливості знаходження та усунення несправностей та відмов автомобілів.
4. Вибір паливо-мастильних та експлуатаційних матеріалів для автомобіля.
5. Вибір фільтрів для автомобіля: переваги та недоліки.
6. Ремонт автомобільного двигуна в умовах гаража.
7. Особливості проведення шиномонтажних робіт для автомобіля.
8. Діагностування та ТО сучасних автомобілів. Вибір методів та технологій.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Введення в експлуатацію та обкатування автомобіля.
2. Діагностування та усунення характерних несправностей автомобіля.
3. Оснащення автомобільного гаража: вибір обладнання, інструментів, пристосувань.
4. Де помити автомобіль?
5. Вибір та обслуговування акумуляторних батарей.
6. Сучасний технічний сервіс.
7. Усунення несправностей автомобіля в дорожніх умовах.
8. Особливості підготовки.

3D МОДЕЛЮВАННЯ

Кафедра будівництва

Факультет конструювання та дизайну

Лектор	Березовий Микола Георгійович
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Курс «3D моделювання» дає змогу засвоїти теоретичні основи, принципи і особливості розроблення концептуальних моделей, презентацій, ескізної та робочої проектної документації будівель та споруд на основі технології BIM (Building Information Modelling – Інформаційне моделювання будівель) та закріпити на практиці отримані знання в одному із найбільш розповсюджених сучасних програмних комплексах, які реалізують елементи технології BIM – Autodesk AutoCAD.

Теми лекцій:

1. Вступ. Історія розвитку комп'ютерного моделювання будівель та споруд.
2. Основні принципи BIM і CAD-технологій проектування, їх порівняння. Переваги технології BIM.
3. Сучасні програмні комплекси, як інструменти реалізації технології інформаційного моделювання, їх основні особливості, сфери застосування.
4. Методологія проектної роботи на основі технології інформаційної моделі будівлі.

5. Ланцюгова технологія проектування у декількох програмах із використанням імпорту-експорту результатів.

6. Реалізація технології BIM у ПК «ЛІРА-САПР» та «Autodesk AutoCAD».

7. Основні засоби створення моделей в «Autodesk AutoCAD». Інструментарій архітектурного проектування будівель.

8. Оформлення робочої документації у середовищі «Autodesk AutoCAD» та вивід на друк.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Загальне знайомство з програмним комплексом «Autodesk AutoCAD» - загальна схема функціонування, інтерфейс, гарячі клавіші.

2. Створення системи координатних осей, рівнів, несучих та огорожуючих конструкцій типового поверху.

3. Моделювання заповнень віконних та дверних прорізів, підготовка моделі до багатоповерхового копіювання, копіювання.

4. Моделювання нетипових поверхів будівлі, фундаментів, створення та налаштування текстур матеріалів, оформлення фасаду.

5. Моделювання сходів, вітражів, розміщення обладнання та меблів, коригування моделі.

6. Вивід архітектурних креслень, їх оформлення, створення та вивід основних проекцій будівлі на друк, коригування.

7. Ланцюгова технологія проектування у ПК «ЛІРА-САПР» та «Autodesk AutoCAD» із використанням імпорту-експорту результатів.

3D МОДЕЛЮВАННЯ

Кафедра нарисної геометрії, комп'ютерної графіки
та дизайну

Факультет конструювання та дизайну

Лектор	Несвідомін Андрій Вікторович
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Твердотільне моделювання – одна із дисциплін, що складає собою основу для підготовки інженерів, дослідників та конструкторів в області с.-г. машинобудування. **Метою** дисципліни є одержання студентами теоретичних знань з основ роботи з програмами автоматизованого проектування, оволодіння навичками твердотільного моделювання, розрахунків на міцність та кінематики.

Теми лекцій:

1. Моделювання складальних одиниць в КОМПАС-3D. Спряження.
2. Сполучення механічного зв'язку.
3. Моделювання компонентів в Autodesk Inventor.
4. Моделювання спряжень компонентів в Autodesk Inventor.
5. Анімація в Autodesk Inventor.
6. Моделювання компонентів в SolidWorks.
7. Моделювання спряжень в SolidWorks.
8. Моделювання анімації в SolidWorks.

Теми лабораторних занять:

1. Створення 3D моделей складальних одиниць в КОМПАС-3D.
2. Формування та аналіз механічного зв'язку компонентів в КОМПАС-3D.
3. Побудова 3D моделей компонентів в Autodesk Inventor.
4. Моделювання спряжень компонентів в Autodesk Inventor.
5. Створення та аналіз анімації в Autodesk Inventor.
6. Побудова 3D моделей компонентів в SolidWorks.
7. Створення 3D моделей спряжень в SolidWorks.

«SMART» БУДІВЛІ

Кафедра будівництва

Факультет конструювання та дизайну

Лектор	к.т.н., доцент Березовий Микола Георгійович
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

На даний час зведення «Smart» будівель має великий попит у світовій практиці сучасного домобудування. Інтелектуальні технології знайшли масштабне застосування в єдиних системах диспетчеризації, автоматизації, безпеки, рентабельності і зручності експлуатації. Завдяки впровадженню інтелектуальних систем управління будівлями: експлуатаційні витрати знижуються на 30%; витрати електроенергії на 25%; водоспоживання та водовідведення на 41%; споживання теплової енергії до 50%; зменшення викидів CO₂ – 30%.

Завданням навчальної дисципліни є:

- вивчення сучасних інтелектуальних систем управління будівлями;
- вивчення систем датчиків контролю «Розумна» будівля;
- вивчення систем управління по забезпеченню біопозитивних умов «Smart» будівля.

Теми лекцій:

1. «Розумний дім», «системи життєзабезпечення» та «штучний інтелект». Системи управління будівлями та їх інтеграція в єдину інтелектуальну систему управління.
2. Система датчиків контролю «Розумна» будівля за станом об'єкта та параметрами зовнішнього середовища.
3. *Системи електропостачання, опалення, клімат-контроль, вентиляції, та кондиціонування.*
4. Системи служб безпеки (протипожежної, антисейсмічного захисту, охорони будинку, охоронно-пожежної сигналізації, контроль доступу в приміщення, контроль протікань води, витоків газу).
5. Системи телекомунікаційних мереж (мережі зв'язку, у тому числі супутникового, оптико-волоконні кабельні мережі).
6. Внутрішні системи автоматизації (електропідігрів, ескалатори, транспортери, ліфти, пункти централізованого збору та утилізації відходів, тощо).
7. Системи механізації будівлі (відкриття/закриття воріт, дверей, штор, жалюзів, шлагбаумів, полив території).
8. Телеметрія (віддалене спостереження за системами), IP моніторинг об'єкту (віддалене управління системами по мережі), GSM-моніторинг (віддалене інформування та керування системами будинку).

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Автоматичне спостереження за станом конструктивних елементів будівлі: напружено-деформованого стану конструкцій; ступеня зношеності (корозії) конструкцій; динамічних, вібраційних та фізико-механічних параметрів; стану і деформацій ґрунту в основі будівлі; сейсмічних впливів.
2. Створення біопозитивних умов життєдіяльності людини: якість зовнішнього та внутрішнього повітря; вплив та активність гепатогенних зон; якість води систем водопостачання; система експертної оцінки та підтримки нормального фізичного і психофізіологічного стану людини.

3. Застосування датчиків контролю: тензометричні станції; електроконтактні термометри, манометри; газоаналізатори; аерометри; енерговитрат, електроспоживання, мікроконтролерів, мікропроцесорів, відеоспостереження.

4. Застосування систем контролю: відеоаналітика, контроль доступу, захист від проникнень, пожежна сигналізація, системи мовного та аварійного оповіщення, промислове і транспортне мережеве обладнання.

5. Програмне забезпечення для систем датчик-контроль, система-контроль, система керування.

6. Програмно-апаратні рішення, відеоаналітика з розпізнавання обличчя, біометрична ідентифікація, сканер-системи, рішення візуалізації та мовного оповіщення, системи моніторингу та управління для будинків, групи будівель.

7. Системи спостережень: монітори, інтерактивні панелі, комерційно-аналітичні панелі, «відеостіни», системи Digital Signage.

ТЕХНОЛОГІЇ ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ

Кафедра нарисної геометрії, комп'ютерної графіки та дизайну

Факультет конструювання та дизайну

Лектор	Несвідомін Андрій Вікторович
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Технології віртуальної реальності – одна із дисциплін, що розширює підготовку по дослідженню CAD проектів в віртуальній реальності. **Метою** дисципліни є одержання студентами теоретичних знань з основ роботи з технологіями віртуальної реальності в програмах автоматизованого проектування, оволодіння навичками редагування об'єктів віртуальної реальності, створення фотореалістичних зображень.

Теми лекцій:

1. Технології віртуальної, доповненої та змішаної реальності.
2. Віртуальна та доповнена реальність в середовищі SolidWorks.
3. Віртуальна, доповнена і змішана реальність в середовищі Autodesk VRED.
4. Використання віртуальної реальності в Unreal Engine.
5. Налаштування середовища віртуальної реальності в Unity.
6. Віртуальна реальність в середовищі SketchUp.
7. Фотореалістичний рендерінг в CAD середовищі.
8. Налаштування доповненої та змішаної реальності.

Теми лабораторних занять:

1. Налаштування середовища віртуальної реальності.
2. Дослідження твердотільної моделі в віртуальному середовищі SolidWorks.
3. Налаштування віртуальної лабораторії в Autodesk VRED.
4. Імпорт та редагування CAD файлів в віртуальній реальності в середовищі Unreal Engine.
5. Дослідження матеріалів в віртуальній реальності середовища Unity.
6. Редагування в реальному часі об'єктів в віртуальній реальності в середовищі SketchUp.
7. Створення фотореалістичного зображення в SketchUp.

ПРОЕКТУВАННЯ ТА КОНСТРУЮВАННЯ 3D ПРИНТЕРА

Кафедра конструювання машин і обладнання

Факультет конструювання та дизайну

Лектор	Крушельницький В.В.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (14 год лекцій, 16 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Дисципліна пов'язана із сучасними адитивними технологіями, створенням тривимірних деталей 3D принтера і самої конструкції в цілому, вибір електронних компонентів для 3D принтера, налаштуванням вбудованої програми для 3D принтера відповідно до обраного обладнання та розмірів конструкції 3D принтера. Також розглядаються принципи роботи електроніки 3D принтера.

Компетенції студентів після вивчення дисципліни включають: вміння конструювання 3D принтера, що працює за технологією пошарового наплавлення; практичні навички створення тривимірних деталей 3D принтера для подальшого виготовлення, підбір необхідної системи керування для 3D принтера та основних стандартних деталей та вузлів, керування приводом 3D принтера, налаштування вбудованої програми 3D принтера.

Теми лекцій:

1. Ознайомлення з технологією 3D друку (2 год).
2. Вибір основних вузлів 3D принтера (2 год).
3. Програмне забезпечення для створення 3D моделей (2 год).
4. Створення тривимірних моделей деталей 3D принтера (4 год).
5. Керування приводом 3D принтера (2 год).
6. Налаштування вбудованої програми 3D принтера (2 год).

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Програмне забезпечення для 3D принтера (2 год).
2. Вибір стандартних деталей та вузлів 3D принтера (2 год).
3. Створення тривимірних деталей для кріплення датчиків (2 год).
4. Створення тривимірних моделей кріплення двигунів (2 год).
5. Створення тривимірної моделі друкуючої головки (2 год).
6. Створення тривимірних моделей корпусів підшипників (2 год).
7. Вибір електроніки для 3D принтера (2 год).
8. Налаштування вбудованої програми 3D принтера (2 год).

МЕХАНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

1. Машини та обладнання для біотехнологій.
2. Прецизійні технології рослинництва.
3. Сучасні логістичні інформаційні технології.
4. Інтелектуальні машини та обладнання для тваринництва.
5. Інтелектуальні системи колісних машин.
6. Адаптивні системи машиновикористання у рослинництві.
7. Комп'ютерна діагностика тракторів та автомобілів.

МАШИНИ ТА ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ БІОТЕХНОЛОГІЙ

Кафедра тракторів, автомобілів та біотехнологічних систем

Механіко-технологічний факультет

Лектор	Цивенкова Наталія Михайлівна
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Метою дисципліни є вивчення основ біотехнологічних процесів, вивчення технологій та обладнання для здійснення біотехнологічних процесів в аграрному виробництві.

Завдання – дати глибокі знання з основ біотехнологічних процесів переробки відходів сільськогосподарського виробництва.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- хімічні, фізичні, фізико-хімічні, біохімічні, фізіологічні основи біотехнологічних процесів;
- основні процеси, технологічні режими, технічне обладнання для здійснення біотехнологічних процесів у сільськогосподарському виробництві;
- основні види і характеристику вихідних об'єктів біотехнологій;
- правила і норми контролю та обліку біотехнологій;
- екологічні проблеми, основні вимоги техніки безпеки при технологічних процесах та виробничих випробуваннях;
- основи науково-професійних та технологічних засад управління виробництвом;
- основні принципи проектування біотехнологічних виробництв;
- методи та засоби науково-дослідної роботи, спрямованої на розвиток АПК та суміжних галузей.

вміти:

- планувати та організовувати технологічні процеси, обирати оптимальні умови впровадження біотехнологій та керувати ними згідно сучасних методів контролю технологічних операцій та готової продукції;
- проектувати виробництво згідно вимог техніки безпеки, охорони праці та цивільної оборони;
- виявляти неполадки біотехнологічних виробництв та забезпечувати їх усунення сумісно із спеціалістами сумісних галузей (електрики, спеціалісти по КІП і А, механіки, сантехніки тощо);
- формулювати завдання при розробці нових та удосконаленні існуючих біотехнологій та технологічного обладнання для їх впровадження згідно потреб галузі з урахуванням комерційного ефекту;
- проводити наукові, теоретичні та експериментальні дослідження згідно фундаментальних основ і положень з використанням комп'ютерних технологій програмного забезпечення та моделювання;
- створювати належну творчу та психологічно сприятливу атмосферу в колективі для успішного вирішення поставленого завдання.

Теми лекцій:

1. Біотехнологія як наука. Перспективні напрямки традиційної та новітньої біотехнології.
2. Принципи культивування біотехнологічних продуцентів та способи культивування мікроорганізмів.
3. Утилізація органічних відходів. Переробка органічних відходів аеробним способом. Анаеробна переробка відходів.
4. Сучасні тенденції розвитку біогазових установок.
5. Аналіз метаноутворення в біогазових установках.
6. Кінетика зброджування органічної маси в біогазових установках.
7. Розрахунок питомого виходу біометану.
8. Сучасні тенденції розвитку процесу виробництва компостів
9. Вибір технології виробництва компосту.
10. Агротехнічні вимоги до компосту.
11. Основи біотехнологічного процесу отримання біоетанолу.
12. Сировинна база та основи процесу виробництва біоетанолу.
13. Технологічні схеми виробництва біоетанолу.
14. Отримання біоетанолу із целюлозовмістних матеріалів.
15. Технічне забезпечення виробництва ентомологічних препаратів на прикладі трихограми.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Вивчення обладнання для здійснення анаеробного зброджування біомаси.
2. Розрахувати основні технологічні параметри біогазової установки для зброджування гною.
3. Визначення потужності обертового реактора біогазової установки в залежності від рівня занурення барабана у воду.
4. Визначення зміни температури біомаси упродовж встановленого проміжку часу та витрат енергії на її нагрів під час аеробного та анаеробного зброджування у біогазовій установці проточного типу.

5. Визначення параметрів похилого транспортера для зневоднення біомаси при підготовці до аеробного та анаеробного зброджування.

6. Вивчення конструкцій технологічного обладнання, що використовується для виробництва компостів.

7. Розробка технологічного процесу виробництва компосту на основі соломи з використанням приставки для розпушування компосту ПРК-20 та формувача буртів ФБК-20.

8. Ознайомлення з технологією польового компостування.

9. Вивчення обладнання для здійснення аеробного зброджування біомаси.

10. Визначення вмісту біоетанолу в складі сумішевого бензину А-95 біо.

11. Розрахувати техніко-економічні показники виробництва біоетанолу та визначити обсяги сировини й необхідну площу для повного заміщення бензину, що споживається в аграрному виробництві.

12. Визначити витрату палива при роботі ДВЗ на суміші бензину із біоетанолом (Е10).

13. Вивчення конструкцій технологічного обладнання, що використовується для виробництва ентомологічного препарату трихограми.

14. Вивчення конструкцій технологічного обладнання, що використовується для внесення ентомологічних препаратів.

ПРЕЦИЗИЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОСЛИННИЦТВА

Кафедра сільськогосподарських машин та
системотехніки імені академіка П.М. Василенка

Механіко-технологічний факультет

Лектор	Аніскевич Леонід Володимирович
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Сучасний спеціаліст повинен майстерно володіти основами технологічних процесів виробництва продукції рослинництва і вміти визначати найкращі шляхи взаємодії машин з ґрунтом та фітоценозами. Дисципліна "Прецизійні технології рослинництва" (ПТР) є логічним підсумовуванням та завершенням знань набутих студентами при вивченні всього курсу передбаченого планом підготовки фахівців у галузі механізації сільськогосподарського виробництва.

Мета дисципліни – сформулювати у студентів знання з наукових основ високоточного виконання механізованих операцій рослинництва на базі сучасних інформаційних технологій.

Дисципліна ПТР розкриває методи гармонізації взаємодії сільськогосподарської техніки з робочим та навколишнім середовищем. Студенти навчаються організовувати високоточні технології вирощування сільськогосподарських культур для отримання максимального прибутку з мінімальними витратами матеріалів та енергії і збереженням родючості ґрунтів та навколишнього середовища. Розкриваються шляхи та методи

вирішення актуальних проблем прецизійного використання сільськогосподарської техніки в польових умовах і показуються шляхи підвищення продуктивності сільськогосподарських машин, надійності виконання технологічного процесу та мінімізації питомих енергетичних витрат. Висвітлюються методи усунення переущільнення та руйнування структури ґрунтів ходовими системами сільськогосподарських агрегатів і шляхи збереження навколишнього середовища. Розкриваються методи визначення відповідності конструкцій сільськогосподарських машин природно-кліматичним умовам їх використання та контролю якості виконання високоточних механізованих операцій в рослинництві.

Програма дисципліни "Прецизійні технології рослинництва" складається з двох змістовних модулів. Навчання проводиться у формі читання лекцій, виконання лабораторних робіт, індивідуальних описових та розрахункових завдань, контрольних робіт, а також самостійної роботи студентів під керівництвом викладача.

Теми лекцій:

1. Організація ведення рослинництва на базі сучасних інформаційних технологій.
2. Системи високоточної навігації і управління рухом машинно-тракторних агрегатів.
3. Системний підхід в розв'язанні проблем механізації високоточних операцій рослинництва.
4. Аналіз програмних продуктів для організації прецизійних технологій рослинництва.
5. Моделювання роботи дозуючих систем машинно-тракторних агрегатів.
6. Обладнання моніторингу електропровідних властивостей ґрунту.
7. Збір та реєстрація польових місцевизначених параметрів.
8. Перспективи розвитку сільськогосподарської техніки та механізованих технологій в рослинництві.

Теми лабораторних занять:

1. Програмний продукт для інформаційних технологій AgroLog.
2. Оцінка якості виконання технологічних операцій в рослинництві.
3. Операції інтерполяції та грідингу програмного продукту Surfer.
4. Моделювання роботи дозатора машини для внесення технологічних матеріалів.
5. Обладнання моніторингу електропровідних властивостей ґрунту.
6. Обладнання моніторингу емісії вуглекислого газу ґрунту.
7. Система паралельного водіння MTA Outback S2.

СУЧАСНІ ЛОГІСТИЧНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Кафедра транспортних технологій та засобів у АПК

Механіко-технологічний факультет

Лектор	Савченко Лілія Анатоліївна
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Сучасні інформаційні технології, як системи підтримки рішень, експертні системи, управлінські програми та інші забезпечують можливість для ефективного аналізу техніко-економічних та управлінських процесів; їх моделювання, підготовки та подання інформації для наступного прийняття рішення. Застосування сучасних інформаційних технологій дозволяє підвищити ефективність доставки вантажів за рахунок можливості швидкого доступу інформації про суб'єкти та об'єкти доставки. Такі системи успішно функціонують і потребують відповідних знань.

Теми лекцій:

1. Сутність та значення інновацій для забезпечення логістичної діяльності підприємств.
2. Формування портфеля нововведень та інновацій.
3. Інноваційні технології в сферах закупівель та збуту.
4. Логістичні технології оптимізації рівня сервісу.
5. Впровадження нових методів організації виробництва на підставі логістики.
6. Інновації в системах менеджменту запасів, складування та транспортування.
7. Основи економіки інноваційної діяльності в логістиці.
8. Інформаційні технології в сучасній логістичній системі.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Розв'язування класичної задачі про оптимізацію плану перевезень продукції з використанням інструменту «Поиск решения» Excel.
2. Оптимізація плану розподілу замовлень на перевезення за критерієм мінімізації загальних витрат та за критерієм мінімізації часу.
3. Визначення оптимального місця розміщення нового проміжного розподільчого центру – вузлу транспортної мережі.
4. Використання методів сіткового планування для вирішення логістичних завдань.
5. Зменшення прямих витрат при формуванні не оптимальних маршрутів за допомогою програмного продукту «Мурашина логістика».
6. Основи роботи з програмним продуктом TransTrade NET 3.0.
7. Оптимізація маршрутів за допомогою програмного продукту TransTrade NET 3.0.
8. Формування звітних документів по логістичних операціях за допомогою програмного продукту TransTrade NET 3.0.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ МАШИНИ ТА ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ ТВАРИННИЦТВА

Кафедра механізації тваринництва

Факультет механіко-технологічний

Лектор	Хмельовський Василь Степанович
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год. лекцій, 14 год. лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Метою вивчення дисципліни є набуття знань про будову, принципи роботи, основи теорії і методи розрахунку інтелектуальних машин та обладнання для тваринництва з урахуванням агрозоотехнічних, санітарно-ветеринарних, екологічних та техніко-економічних вимог і умов їх роботи.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати будову, робочі процеси і регулювання існуючих інтелектуальних машин та обладнання, сукупність варіантів технічних рішень, що можуть бути застосовані для виконання механізованих операцій в тваринництві на основі програмного проектування, методи обґрунтування і розрахунку параметрів інтелектуальних машинних технологій, а також визначення конструктивних параметрів та режимів роботи машин, критерії оцінки показників ефективності роботи фермської техніки, правила експлуатації та обслуговування машин, принципи ресурсозбереження, головні напрямки і тенденції розвитку машинобудування агропромислового комплексу;

уміти самостійно освоювати конструкції і робочі процеси нової інтелектуальної фермської техніки, обґрунтовувати ресурсозбережні конструкційно-функціональні схеми удосконалених та нових технічних рішень, виконувати розрахунки їх робочих органів, вузлів, механізмів і машин в

цілому для виконання виробничих процесів у тваринництві засобами механізації, здійснювати технологічне налагоджування інтелектуальних машин і обладнання на заданий режим роботи, діагностувати їх технічний стан і усувати можливі несправності

Теми лекцій:

1. Вступ. Очищення кормової сировини.
2. Застосування процесу різання, Машини для подрібнення коренебульбоплодів.
3. Машини для подрібнення кормових матеріалів.
4. Дозування кормів.
5. Змішування кормів.
6. Пресування кормів. Комбіновані машини і агрегати.
7. Зберігання, навантаження та роздавання кормів.
8. Утримання тварин та птиці. Формування мікроклімату у тваринницьких приміщеннях.
9. Водопостачання ферм і напування тварин.
10. Прибирання і утилізація гною.
11. Доїння сільськогосподарських тварин.
12. Первинна обробка молока.
13. Стрижка овець. Збирання і обробка яєць.

Теми лабораторних занять:

1. Обладнання для напування тварин і птиці.
2. Машин для обробки кормових компонентів.
3. Молоткові подрібнювачі кормів.
4. Дозатори кормів.
5. Запарники, змішувачі.
6. Комбіновані кормоприготувальні агрегати.
7. Навантажувачі та роздавачі кормів.
8. Установки для прибирання, транспортування та утилізації гною і посліду.
9. Доїльні апарати.
10. Доїльні агрегати і установки.
11. Обладнання для первинної обробки молока.
12. Обладнання для стрижки та купання овець.
13. Машин і обладнання для малих ферм.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ СИСТЕМИ КОЛІСНИХ МАШИН

Кафедра тракторів, автомобілів та біоенергоресурсів

Механіко-технологічний факультет

Лектор	д.т.н., проф. Калінін Євген Іванович
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів	4
ЕКСТ	
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Одна з найбільш актуальних проблем сучасного тракторо- і автомобілебудування – спрощення і полегшення керування колісною машиною та підвищення ефективності експлуатації в складних дорожніх і кліматичних умовах.

Зараз багато транспортних засобів на дорозі вважаються напівавтономними завдяки таким характеристикам безпеки, як допоміжна система паркування та гальмування, а самі безпілотні трактори і автомобілі мають можливість самостійно керувати, гальмувати та припарковуватися. При цьому багато з них оснащені не тільки GPS-системою, а також вдосконалені системою зондування, яка може визначати межі смуги, знаки, сигнали та несподівані перешкоди.

Для тракторів взагалі спостерігається тенденція їх взаємодії з сільськогосподарським знаряддям таким чином, щоб саме останнє, а не тракторист, визначало умови руху трактора на полі: траєкторію, швидкість руху і т.п. Саме тому сучасні трактори за своїми інтелектуальними характеристиками не відстають за показниками від безпілотних автомобілів.

Окрім того, будь яка колісна машина повинна підлаштовуватись під умови експлуатації, забезпечувати безпеку руху, проводити самодіагностику технічного стану та приймати рішення, використовуючи системи штучного інтелекту.

На курсі «Інтелектуальні системи колісних машин» вивчаються конструктивні елементи сучасних інтелектуальних систем тракторів і автомобілів (датчики, радары, ультразвукові далекоміри, камери і т.п.) та програмна складова цих елементів (системи глобальної навігації, машинного зору, прийняття рішень, штучного інтелекту та керування двигуном, трансмісією і ходовою частиною) в розрізі найсучасніших технологічних рішень.

Теми лекцій:

1. Еволюція колісних машин у напрямку автоматизації: поява польової робототехніки та інтелектуальних транспортних засобів
2. Динаміка колісної машини. Базова геометрія для кермового керування: модель велосипеда.
3. Глобальні навігаційні супутникові системи. Базова геометрія GPS-навігації: зсув та курс. Помилки GPS-навігації: дрейф, багатопроменеве поширення та атмосферні помилки.
4. Системи локального сприйняття. Ультразвукові, лідарні та лазерні далекоміри. Монокулярний машинний зір.
5. Введення у стереоскопічний зір: стереогеометрія. Глобальне 3D відображення. Альтернатива стерео: лазери для тривимірного сприйняття. Позиціювання машини на дорозі.
6. Бортові обчислювальні машини. Потокове відео: пристрої захвату кадрів, універсальна послідовна шина (USB), шина I2C. Шина локальної мережі контролерів (CAN) для тракторів. Технологія ISOBUS.
7. Автоматизація кермового керування. Безпілотні колісні машини.
8. Проектування інтелектуальних систем: технології Sensor Fusion та Human-in-the-loop.
9. Інтелектуальні системи автомобілів. Удосконалене моделювання та моніторинг тертя у шинах.
10. Моделювання поперечного руху автомобіля та стратегії управління. Управління занесенням.
11. Моделювання повздовжнього руху автомобіля. Розширене керування силовим агрегатом та коробкою передач автомобіля. Алгоритми та принципи керування.
12. Розширене керування вертикальним рухом автомобіля. Контролери підвіски LTI. Алгоритми та принципи керування.

13. Розширене керування рухом окремих транспортних засобів. Синтез керування позовжнім/поперечним/вертикальним рухом транспортного засобу. Алгоритми та принципи керування.

14. Розширене керування рухом кількох транспортних засобів. Зв'язок між транспортними засобами. Управління колоною транспортних засобів. Контроль зміни смуги. Круїз контроль.

15. Інтелектуальна оцінка та моніторинг автомобільних коліс. Оцінка роботи колеса. Датчики коліс SAW.

Теми лабораторних занять:

1. Автоматичне водіння трактора з монокулярним машинним зором.

2. Автоматичне водіння трактора із спільним використанням машинного зору та GPS.

3. Використання 3D стереозору при збиранні сільськогосподарських культур.

4. Управління трактором із невідповідними зображеннями.

5. 3D-картографування місцевості за допомогою аерофотозйомки та наземні зображення.

6. Виявлення та запобігання перешкодам.

7. Біфокальне сприйняття – розширення області видимості 3D зору.

8. Нечітке логічне керування для автоматичного кермового керування.

9. Проектування інтелектуальної системи Sensor Fusion.

10. Проектування інтелектуальної системи Human-in-the-loop.

11. Системи та технології контролю занесення автомобіля.

12. Системи та технології управління двигуном автомобіля.

13. Системи та технології управління коробкою передач автомобіля.

14. Системи та технології управління підвіскою автомобіля.

15. Системи та технології управління рухом автомобіля на дорозі.

16. Системи та технології управління паркуванням автомобіля.

17. Спільний рух транспортних засобів.

18. Системи та технології оцінки стану дорожнього покриття.

19. Моніторинг роботи коліс автомобіля у реальному часі.

20. Використання штучного інтелекту в колісних машинах.

АДАПТИВНІ СИСТЕМИ МАШИНОВИКОРИСТАННЯ У РОСЛИННИЦТВІ

Кафедра технічного сервісу та інженерного менеджменту
імені М. П. Момотенка

Факультет механіко-технологічний

<i>Лектор</i>	Войтюк Валерій Дмитрович
<i>Семестр</i>	7
<i>Освітній ступінь</i>	Бакалавр
<i>Кількість кредитів ЄКТС</i>	4
<i>Форма контролю</i>	Залік
<i>Аудиторні години</i>	30 (16 год лекцій, 14 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Розробка фундаментальних, фундаментально-прикладних і прикладних проблем, а також сучасних і перспективних технологій землеробства та рослинництва потребують врахування агроекологічних основ. Адаптивне землеробство та адаптивне рослинництво теоретично визначаються дуже широко. Їхню адаптивність можна відносити до окремих об'єктів або різних їх сукупностей у ланках або ланцюгах: рослина – ґрунт – рослинний покрив – агроекосистема – агроурочище – ділянка ландшафту – біосфера. В багатоцільовому екологічному обґрунтуванні сучасного та майбутнього рослинництва та землеробства розвивається уявлення про їхню адаптивність. Розуміння адаптаціогенезу в еколого-генетичному й еволюційному аспектах у даний час доповнено кібернетичними концепціями адаптивності не тільки у відношенні організмів, але й будь-яких біосистем.

Адаптація пояснюється як: ознака, властивість, якість, стан, явище, або процес які відбивають закономірності збереження та розвитку будь-яких систем на фоні взаємодії внутрішніх і зовнішніх факторів їхнього існування; цілісна система реакцій організмів, популяцій, видів, екологічних систем, яка визначає динамічну рівновагу в тих або інших умовах середовища, тобто гомеостаз, або збереження загального напрямку процесів і еволюцій за зміни

середовища – гомеорез; процес цілеспрямованої само зміни системи, що дозволяє досягти їй кращого або, принаймі, прийняттого функціонування за умов середовища, що змінюються.

В основі всіх адаптаційних можливостей рослин лежить загальний біологічний закон – кожен живий організм повинен залишити після себе (за будь-яких умов) життєздатне потомство.

Знання: організаційні форми використання машинної техніки в рослинництві; тягово-експлуатаційні розрахунки, необхідні для раціонального комплектування машинно-тракторних агрегатів; технологію механізованих робіт з обов'язковим дотриманням вимог по екології навколишнього середовища; основи технічної експлуатації машинно-тракторного парку.

Вміння: вибрати машину чи знаряддя для виконання відповідної технологічної операції у відповідності з агротехнічними вимогами; раціонально комплектувати машинно-тракторний парк, досягаючи найвищої його продуктивності при високій якості результатів; складати розрахунково-технологічні карти на виконання механізованих сільськогосподарських робіт; розраховувати кількість пального і мастильних матеріалів для конкретного машинно-тракторного агрегату та їх загальну потребу для виконання виробничої програми по господарству; формулювати правила техніки безпеки та промислової санітарії; користуватись нормативними та довідковими матеріалами з питань машинновикористання.

Теми лекцій:

1. Поняття про адаптацію рослин. Адаптивна стратегія рослинництва. Формування адаптивної структури посіву.
2. Експлуатаційні характеристики тракторів.
3. Експлуатаційно-технологічні характеристики сільськогосподарських машин, які використовуються у рослинництві.
4. Експлуатаційна характеристика транспортних засобів.
5. Організація роботи машинно-тракторних агрегатів в рослинництві.
6. Розрахунок експлуатаційних показників машинно-тракторного парку і планування його роботи.
7. Особливості догляду за сільськогосподарськими культурами, та технічні засоби в рослинництві.
8. Особливості сівби і садіння в насінництві та технічні засоби в рослинництві.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Загальна характеристика тракторів. Рушійна сила трактора. Сила тяги трактора.
2. Технологічна здатність машини. Якість роботи машини. Тяговий опір сільськогосподарських машин.
3. Ширина захвату. Швидкість руху. Універсальність машини.
4. Комбінованість машин та агрегатів. Запас ходу машини.
5. Прохідність і маневреність МТА. Зручність технологічного обслуговування.
6. Специфіка навантажувально-транспортних робіт. Характеристика транспортних засобів.
7. Експлуатаційні властивості транспортних засобів.
8. Методи визначення складу машинно-тракторного парку.
9. Складання і розрахунок зведеного плану польових робіт бригади (ланки).
10. Побудова графіка використання машин.
11. Організаційні форми використання техніки.
12. Показники машино використання.
13. Методи визначення складу машинно-тракторного парку.
14. Складання і розрахунок зведеного плану польових робіт бригади (ланки).
15. Підготовка машин для внесення добрив та гербіцидів під час обробітку ґрунту.
16. Підготовка машин для сівби і садіння.

КОМП'ЮТЕРНА ДІАГНОСТИКА ТРАКТОРІВ ТА АВТОМОБІЛІВ

Кафедра тракторів, автомобілів та біоенергоресурсів

Механіко-технологічний факультет

Лектор	к.т.н., доц. Романченко Володимир Миколайович
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

У межах зазначеної дисципліни здобувачі вивчають сучасне електричне і електронне обладнання автомобілів та тракторів, контрольно-вимірювальні прилади, електроприводи, систему управління ДВЗ та іншими системами сучасних тракторів та автомобілів. Також студенти освоюють сучасні методи і способи діагностування автомобілів та тракторів, деталей, вузлів і агрегатів автомобілів, а також принципи роботи і особливості використання діагностичних приладів.

Метою є вивчення сучасних методів і способів діагностування автомобілів та тракторів, а також принципів роботи і особливості використання діагностичних приладів.

Теми лекцій:

1. Електронні блоки керування.
2. Обмін даними між діагностичним обладнанням та електронними системами автомобіля.
3. Функціонування підсистем самодіагностики.
4. Технології комп'ютерної діагностики.

5. Засоби та методи вимірювання діагностичних параметрів електричних систем.

6. Характеристика засобів діагностування електрообладнання.

7. Виявлення несправностей в системах електрообладнання за симптомами та ознаками.

8. Діагностування електронних блоків та пристроїв.

Теми практичних занять:

1. Контроль параметрів та оперативне виявлення несправностей систем автомобіля за допомогою бортового комп'ютера.

2. Комплексне комп'ютерне діагностування енергозасобу.

3. Діагностування несправностей системи запалення.

4. Комп'ютерне діагностування електронної системи керування дизельного двигуна.

5. Комп'ютерна діагностика несправностей і ультразвукове очищення електромагнітних форсунок бензинових двигунів автомобілів.

6. Мобільно-оперативне комп'ютерне діагностування систем тракторів та автомобіля.

ФАКУЛЬТЕТ ТВАРИННИЦТВА ТА ВОДНИХ БІОРЕСУРСІВ

1. Декоративне птахівництво.
2. Нутриціологія.
3. Практичне бджільництво.
4. Основи фермерської аквакультури.
5. Конструювання та дизайн декоративних аквасистем.
6. У світі тварин.
7. Лікарські рослини.

ДЕКОРАТИВНЕ ПТАХІВНИЦТВО

**Кафедра технологій у птахівництві, свинарстві
та вівчарстві**

Факультет тваринництва та водних біоресурсів

Лектор	к.с.-г.н., доцент Мельник В.В.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Дисципліна вивчає сучасний стан і перспективи розвитку декоративного та аматорського птахівництва; походження, біологічні особливості птиці різних видів; етологію птахів; особливості годівлі, розведення, утримання та відтворення декоративної птиці в умовах особистих, фермерських та присадибних господарств, організацій, мисливських господарств, зоологічних парків тощо; можливостей використання продукції декоративного птахівництва. Студенти

набувають теоретичних знань і практичних навичок щодо роботи з декоративною птицею відповідно до її призначення і подальшого використання, вимог міжнародних стандартів до декоративних порід птиці, організації і участі у конкурсах, виставках, клубах аматорського птахівництва; розробки бізнес-проектів у сфері декоративного, аматорського, мисливського птахівництва.

Теми лекцій:

1. Сучасний стан розвитку декоративного птахівництва в Україні та світі.
2. Класифікація і характеристика видів декоративних птахів.
3. Біологічні особливості декоративних птахів.
4. Етологія птахів
5. Розведення декоративних птахів.
6. Утримання декоративних птахів.
7. Годівля декоративних птахів.
8. Декоративне птахівництво як бізнес.

Теми занять:

(6 лабораторних, 1 практичне заняття)

1. Екстер'єрні та інтер'єрні особливості декоративних птахів.
2. Видові особливості декоративних птахів.
3. Етологія декоративних птахів, вивчення поведінки.
4. Відтворення поголів'я птахів.
5. Способи утримання декоративних птахів.
6. Особливості годівлі декоративних птахів.
7. Складання бізнес-плану розведення декоративних птахів (практичне заняття).

НУТРИЦІОЛОГІЯ

Кафедра годівлі тварин і технології кормів
ім. П. Д. Пшеничного

Факультет тваринництва та водних біоресурсів

Лектор	Сичов М.Ю., Кривенок М.Я., Ільчук І.І., Уманець Д.П., Баланчук І.М.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Дисципліна, що займається вивченням питань, пов'язаних з різними аспектами живлення: склад кормів та продуктів харчування, процес прийому поживних речовин, взаємодія різних видів поживних речовин та їх вплив на організм.

На відміну від дієтології, нутриціологія більш комплексно підходить до вивчення проблеми живлення - від дослідження мотивів вибору тих чи інших джерел харчування до механізмів внутрішньоклітинного живлення і їх впливу на здоров'я всього організму.

У загальному вигляді предмет вивчення нутриціології можна розділити на п'ять складових:

- 1.Ріст, формування поживних речовин в природі та їх джерела;
- 2.Засвоєння поживних речовин та їх вплив на організм;
- 3.Потреба організму у енергії, поживних та біологічно активних речовинах залежно від фізіологічних особливостей, способу життя, навантажень, клімату, тощо.
- 4.Добовий раціон, його структура, особливості, види.
- 5.Живлення та профілактика захворювань, оздоровлення.

Теми лекцій:

1. Джерела поживних речовин для живих організмів. Хімічний склад тіла тваринних організмів та рослин.
2. Споживання кормів та продуктів харчування. Перетравлювання та засвоювання поживних речовин в організмі. Оцінка поживності кормів та продуктів харчування за вмістом перетравних поживних речовин.
3. Роль окремих поживних речовин у живленні.
4. Обмін речовин та енергії в організмі. Енергетична поживність кормів та продуктів харчування. Протеїнова, жирова, вуглеводнева, мінеральна та вітамінна поживність кормів та продуктів харчування.
5. Корми та продукти харчування і оцінка їх якості.
6. Нормоване живлення живих організмів. Потреба в енергії поживних і біологічно активних речовинах.
7. Раціон, його структура та види.
8. Живлення та профілактика захворювань. Оздоровлення.

Теми лабораторних занять:

1. Оцінка поживності кормів та продуктів харчування за їх хімічним складом.
2. Оцінка поживності кормів та продуктів харчування за вмістом перетравних поживних речовин.
3. Оцінка загальної енергетичної цінності кормів та продуктів харчування.
4. Протеїнова, жирова, вуглеводнева, мінеральна та вітамінна поживність кормів і продуктів харчування.
5. Оцінка якості кормів і продуктів харчування.
6. Добовий раціон.
7. Живлення залежно від фізіологічних особливостей, способу життя, навантажень, клімату.

ПРАКТИЧНЕ БДЖІЛЬНИЦТВО

Кафедра конярства і бджільництва

Факультет тваринництва та водних біоресурсів

Лектор	проф. Броварський В.Д.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЕКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Дисципліна “Практичне бджільництво” дасть можливість утримувати бджіл поряд з основною роботою та одержувати від них якісні та цілющі продукти.

Одержати високу продуктивність бджолиних сімей можливо тільки за рахунок впровадження технологічних прийомів утримання і розведення бджіл, які повинні базуватися на високому генетичному потенціалі, забезпеченні їх якісними повноцінними кормами хорошої санітарної якості, створення оптимальних умов для розвитку, організації надійного ветеринарного контролю і охорони природного середовища, дотримання санітарно-гігієнічних норм і правил.

Програма курсу спрямована на те, щоб фахівець отримав знання з утримання, розведення, профілактики захворювань бджолиних сімей, біології та хімії вироблення бджолами меду, воску та інших продуктів, їх властивості, вплив на якість різних факторів. Він повинен вміти організувати умови для виробництва продукції бджільництва відповідно до ветеринарно-санітарних вимог контролю за виробництвом на власній пасіці.

Внаслідок вивчення дисципліни студент оволодіє: основними методами пасічникування; способами органолептичної та лабораторної оцінки меду; способи переробки та зберігання меду; сортування воскової сировини; визначення якості

пасічного та екстракційного воску, виявлення домішок в ньому; використання та зберігання воску і воскової сировини; використання пилковловлювачів, сушіння продукції. Технологія одержання маточного молочка та оцінка його якості, збирання і визначення якості прополісу та бджолої отрути. Перспективи виробництва гомогенату трутневих личинок.

Теми лекцій:

1. Біологія бджолої сім'ї.
2. Значення, оцінка та ефективне використання кормових ресурсів.
3. Обладнання та інвентар для догляду за бджолами, виробництва та первинної переробки продукції.
4. Утримання бджіл в активний період життєдіяльності сімей.
5. Догляд за бджолами взимку.
6. Розмноження бджолиних сімей, природне роїння, виведення та використання маток.
7. Технологія одержання, обробки та умови збереження корисних властивостей продуктів бджільництва.
8. Профілактика захворювань, боротьба із шкідниками бджіл.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Оцінка медоносних ресурсів у зоні утримання бджіл.
2. Огляд, оцінка стану та планування подальших робіт з бджолиними сім'ями.
3. Підготовка бджолиних сімей до головного медозбору.
4. Організація утримання бджолиних сімей на продуктивних медозборах, отримання та первинна обробка продукції.
5. Способи попередження роїння, використання роїв.
6. Штучне розмноження бджолиних сімей.
7. Штучне виведення бджолиних маток.
8. Виробництво основних та додаткових продуктів.
9. Підготовка бджіл до зимівлі, утримання сімей взимку.
10. Способи попередження хвороб бджіл.

ОСНОВИ ФЕРМЕРСЬКОЇ АКВАКУЛЬТУРИ

Кафедра аквакультури

Факультет тваринництва та водних біоресурсів

Лектор	к. с.-г. н., доцент Коваленко В.О.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних занять)

Загальний опис дисципліни

Дисципліна «Основи фермерської аквакультури» має за мету надати слухачам знання з теоретичних основ і практичних методів культивування гідробіонтів у фермерських господарствах України за сучасних умов господарювання. Дисципліна включає три змістові модулі:

1. Теоретичні основи аквакультури.
2. Об'єкти аквакультури.
3. Технології фермерської аквакультури.

Згідно з навчальним планом на вивчення дисципліни відведено 90 год. (3 кредити ЄКТС), з яких 16 год. – лекції, 14 –практичні заняття, 60 год. – самостійна робота. Формою підсумкового контролю знань є залік.

Теми лекцій:

1. Теоретичні основи формування продуктивності водойм.
2. Теоретичні основи формування продуктивності гідробіонтів.
3. Об'єкти фермерського рибництва.
4. Нерибні об'єкти фермерської товарної аквакультури.
5. Технологічні основи випасної аквакультури.
6. Технологічні основи інтенсивної аквакультури.
7. Теоретичні основи інтегрованих технологій у фермерській аквакультурі.
8. Основи лікувально-профілактичних заходів у фермерській аквакультурі.

Теми практичних занять:

1. Розрахунки потенційної продуктивності водойм за рівнем розвитку кормової бази для об'єктів аквакультури.
2. Вибір об'єктів фермерського рибництва.
3. Вибір нерибних об'єктів фермерської аквакультури.
4. Планування рибоводно-меліоративних заходів у випасній аквакультурі.
5. Визначення планової потужності по виробництву продукції аквакультури.
6. Планування робіт зі штучного відтворення об'єктів аквакультури.
7. Планування робіт з товарного вирощування об'єктів фермерської аквакультури.

КОНСТРУЮВАННЯ ТА ДИЗАЙН ДЕКОРАТИВНИХ АКВАСИСТЕМ

Кафедра гідробіології та іхтіології

Факультет тваринництва та водних біоресурсів

<i>Лектори</i>	Шевченко П.Г., Халтурин М.Б.
<i>Семестр</i>	7
<i>Освітній ступінь</i>	Бакалавр
<i>Кількість кредитів</i>	4
<i>ЄКТС</i>	
<i>Форма контролю</i>	Залік
<i>Аудиторні години</i>	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Декоративні аквасистеми імітують природні водні біотопи існування риб та інших декоративних гідробіонтів із штучно створеними умовами. В процесі курсу студенти вивчають сучасні технології виготовлення та конструювання різних декоративних систем: акваріумів, тераріумів, паратераріумів, декоративних ставів. Обов'язковими складовими є також методи зовнішнього та внутрішнього оформлення. Штучні аквасистеми потребують постійної підтримки екологічної рівноваги і сумісності між живими організмами. При проектуванні декоративних аквасистем враховується тип і об'єм, потужність технічного обладнання, види декоративних об'єктів (їх кількість і біологічні особливості), декорації і фітооформлення та багато інших аспектів. Тому студенти в процесі курсу оволодіють повним спектром знань щодо цих моментів.

Теми лекцій:

1. Гідрохімія декоративних аквасистем і підготовка води.
2. Технічне оснащення декоративних аквасистем.
3. Годівля декоративних гідробіонтів.
4. Основні представники рослин (догляд, вирощування, розведення).
5. Основні представники риб (догляд, вирощування, розведення).
6. Основні представники безхребетних (молюски, ракоподібні та інші).
7. Основні представники рептилій та амфібій (догляд, вирощування, розведення).

Теми практичних занять:

1. Підготовка, встановлення та використання різних декоративних систем: акваріумів, тераріумів, паратераріумів, декоративних ставів. Розрахунок оптимальних параметрів акваріума в залежності від його форми, конструкції та призначення.
2. Визначення гідрохімічних показників води в акваріумі. Підготовка води та регулювання основними гідрохімічними показниками в аквасистемах.
3. Внутрішнє та зовнішнє декоративне оформлення аквасистем.
4. Догляд за аквасистемами різних типів та специфіка догляду.
5. Правила транспортування, визначення хвороб риб та рослин по симптомам, збудників і паразитичним організмам.
6. Правила транспортування, профілактика та лікування амфібій та рептилій та застосування медичних препаратів.

У СВІТІ ТВАРИН

Кафедра біології тварин

Факультет тваринництва та водних біоресурсів

Лектор	Митяй І.С., Дегтяренко О.В.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (16 год лекцій, 14 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

У світі тварин – це дисципліна, яка націлена на отримання знань про тварин, які виходять за рамки шкільних та програм вищої школи. Вона націлена з'ясування еволюції морфо-функціональної організації, пристосування до навколишнього середовища, закономірності індивідуального та історичного розвитку, різноманіття тварин, основні екологічні та систематичні групи та їх роль у житті людини. Ґрунтовне вивчення біології та екології тваринного світу надзвичайно важливе, враховуючи ту суттєву роль, яку вони відіграють у найрізноманітніших процесах життєдіяльності, які відбуваються в біосфері. Суттєвим є з'ясування ролі тварин в різні геологічні епохи, причини розквіту та вмирання, вибухи чисельності та депресії. Вивчення прояву хвороб, викликаних тваринами, дасть змогу встановити закономірності їх прояву та запобігти їх появі. Дослідження біологічного потенціалу дасть змогу спрогнозувати потенційні можливості використання тварин в сільському та мисливському та рибному господарствах. Ці знання стануть в нагоді при розв'язанні практичних задач з оптимізації споживання та раціональної експлуатації тваринних ресурсів. Математичні аспекти естетики будови тварин дадуть змогу вийти на новий рівень пізнання життєвих процесів на землі та у Всесвіті.

Теми лекцій:

1. Історія розвитку тваринного світу. Причини вимирання динозаврів, мамонтів та інших тварин.
2. Тварини: гіганти і пігмеї, спринтери і тихоходи, літуни і плазуни та ін.
3. Тварини-паразити та збудники хвороб людини та інших представників органічного світу.
4. Отруйні тварини: міфи та реальність.
5. Бойові тварини: минуле, сучасне майбутнє.
6. Естетика тваринного світу: краса та закономірності.
7. Медична роль тварин: ліки, біотоки, комфорт.
8. Надзвичайне в житті тварин

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Життя тварин в різні ери та епохи. Періоди розквіту та вимирання тварин (семінар).
2. Від клітини до кита: особливості підвищення організації у тварин. (лабораторне заняття).
3. Паразити та збудники хвороб людини і тварин (лабораторне заняття).
4. Особливості організації та спосіб життя отруйних тварин (лабораторне заняття).
5. Роль тварин в організації бойових дій та військової розвідки (семінар).
6. Красота і гармонія тваринного світу: прояв універсальних констант природи в будові тварин (лабораторне заняття).
7. Роль тварин в забезпеченні здорового способу життя людини (семінар).
8. Особливості поведінки тварин та зоопсихологія.

ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ

Кафедра конярства і бджільництва
(навчальна лабораторія лікарських рослин
«Музей лікарських рослин»)

Факультет тваринництва та водних біоресурсів

Лектори	д.б.н. , професор Якубенко Б.Е., д.с-г.н., професор Повозніков М.Г., академік Української технологічної академії, Заслужений працівник сільського господарства України
Практичні	Біленко В.Г.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Курсу лікарського рослинництва щодо додаткової підготовки студентів в галузі дає можливість познайомитися з напрямом цієї діяльності, збільшує різноманіття культур, технологію інтенсивного вирощування, як в умовах виробництва так і на присадибних ділянках, а також ознайомитись із використанням лікарських рослин в офіційній, народній медицині, харчовій та парфумерній промисловостях.

За своїм змістом і цільовому призначенню курсу, це перш за все, в якому буде присутня, як теоретична частина, так і практична.

Студентам буде наголошено про зростаючу проблему антропогенного фактору в останні роки та її негативний вплив на навколишнє середовище і особливо на рослинний світ. У зв'язку з цим у курсі буде звертатись увага на проблеми, які виникають та потребують швидкого розв'язання збереження наявних ресурсів лікарської сировини в різних ґрунтово-кліматичних зонах нашої країни. Усе це посприє збільшенню кількості отримання в

найближчій перспективі вітчизняної лікарської сировини та її асортименту, що важливо особливо для медичної промисловості.

Перед студентами буде підняте питання, що умовами дальшої інтенсифікації (зусилля) виробництва і заготовки дикорослої лікарської сировини є виявлення всіх невикористаних резервів.

Такими є раціональне використання та охорона лікарських рослин і інтродукція дикоростучих видів.

Тема лекцій:

1. Ознайомлення студентів зі стислою історією лікарського рослинництва в Україні.

2. Ботанічна характеристика і біологічні особливості системних груп лікарських рослин та використання її сировини з біологічно-активними речовинами, які мають оздоровчий ефект на організм людини.

3. Наукова організація території посівів і посадки лікарських рослин.

4. Технологія вирощування лікарських рослин і її заготівля.

5. Технологія сушки і зберігання сировини.

6. Ознайомлення з нормативно-технологічною документацією на лікарську сировину.

7. Способи розмноження, вимоги рослин до ґрунту, місце в сівозміні.

8. Раціональна заготівля використання, та охорона лікарських рослин у природному середовищі.

9. Організацію аптечної грядки на присадибній ділянці.

10. Корисні властивості ароматів лікарських рослин.

Теми лабораторно-практичних занять:

1. Ботанічний опис лікарських рослин.

2. Морфологія особливостей та визначення лікарських рослин.

3. Вивчення елементів технології вирощування лікарських рослин.

4. Особливості вирощування лікарських рослин на насіння.

5. Сушка, первинна переробка, упаковка, збереження лікарської сировини.

6. Ознайомлення з лікарськими рослинами на дослідних ділянках кафедри і в музеї.

ФАКУЛЬТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ АПК

1. Основи переробки м'яса.
2. Основи переробки риби та морепродуктів.
3. Харчові та дієтичні добавки.
4. Основи аюрведичного харчування.
5. Кухні народів світу.

ОСНОВИ ПЕРЕРОБКИ М'ЯСА

Кафедра технології м'ясних, рибних та морепродуктів

**Факультет харчових технологій та управління якістю
продукції АПК**

Лектор	доц. Крижова Ю.П.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

У курсі розглядаються питання складу, харчової цінності та властивостей м'яса, підготовки тварин до забою, суть технологічних процесів і послідовність виконання при переробці великої, дрібної рогатої худоби, свиней, птиці. Також дана характеристика сировини для виготовлення ковбасних виробів, оболонки, груп ковбасних виробів, які виробляє промисловість, технологічні схеми та характеристика технологічних процесів виробництва варених ковбас, сосисок, сардельок, варено-

копчених, напівкопчених, сирокочених, ліверних ковбас та виробів із соленого м'яса. Розкривається асортимент та характеристика великошматкових, дрібношматкових, січених напівфабрикатів, технологія пельменів та основні показники якості. Також розкриті основні поняття про м'ясні консерви, вимоги до сировини для їх виготовлення, тари, асортимент та особливості виробництва консервів, технологічні схеми та характеристика технологічних процесів, відмінності в технології ковбасних та консервних продуктів.

Теми лекцій:

1. Поняття про м'ясо. Склад та властивості м'яса під час автолізу з ознаками PSE та DFD.
2. Організація первинної переробки ВРХ. Суть технологічних процесів, послідовність виконання.
3. Переробка ДРХ. Технологія переробки свиней.
4. Переробка птиці.
5. Перероблення продуктів забою. Поняття про ковбасу та сировину для її виготовлення.
6. Характеристика груп ковбасних виробів.
7. Асортимент напівфабрикатів.
8. Основні поняття про м'ясні консерви та технологічні процеси.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Визначення основного хімічного складу м'яса і м'ясопродуктів.
2. Визначення свіжості м'яса.
3. Визначення якості харчових топлених жирів.
4. Визначення якості яєць та яєчних продуктів.
5. Визначення впливу термічного оброблення на вихід і якість м'яса.
6. Визначення якості пельменів.
7. Визначення якості м'ясних консервів.

ОСНОВИ ПЕРЕРОБКИ РИБИ ТА МОРЕПРОДУКТІВ

Кафедра технології м'ясних, рибних та морепродуктів

Факультет харчових технологій та управління якістю
продукції АПК

Лектор	доц. Голембовська Н.В.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Вивчення даної дисципліни дає змогу студентам зрозуміти теоретичні та практичні основи технології переробки риби та інших гідробіонтів, показники якості, безпеки різноманітних видів продуктів, умови зберігання, консервування, пакування рибної продукції, критично підійти до вибору рибної сировини, технологічного процесу виробництва різної продукції. Знання отримані з цієї дисципліни дають майбутнім фахівцям можливість науково обґрунтовувати і керувати технологічними процесами переробки риби та морепродуктів з метою виробництва високоякісної продукції.

Теми лекцій:

1. Характеристика основних родин і видів промислових риб. Форма та анатомічна будова тіла риб.
2. Зберігання і транспортування живої риби.
3. Холодильна обробка водної сировини.
4. Технологія виготовлення соленої риби та рибних пресервів.
5. Технологія виготовлення в'яленої та сушеної риби.
6. Технологія виготовлення копченої рибної продукції.
7. Технологія виготовлення рибних консервів.
8. Технологія рибної ікри.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Розмірно-масовий склад риби. Способи розбирання риби.
2. Органолептичні методи визначення показників якості снулої, охолодженої та мороженої риби. Визначення фізико-хімічних показників якості розмороженої риби.
3. Органолептична та фізико-хімічна оцінка соленої та маринованої риби.
4. Дослідження якості в'яленої та сушеної риби. Дослідження якості риби холодного та гарячого копчення.
5. Дослідження якості рибних консервів.
6. Органолептична та фізико-хімічна оцінка виробів з ікри.

ХАРЧОВІ ТА ДІЄТИЧНІ ДОБАВКИ

Кафедра технології м'ясних, рибних та морепродуктів

Факультет харчових технологій та управління якістю
продукції АПК

Лектор	доц. Штонда О.А.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Навчальна дисципліна передбачає вивчення теоретичних знань про харчові та дієтичні добавки, їх класифікацію, склад, роль в харчових технологіях та харчуванні.

Застосування отриманих знань на практиці буде сприяти прийняттю оптимальних рішень у питаннях вибору, застосуванню харчових добавок та удосконаленню технологій конкуренто-спроможної продукції.

Головне **завдання** вивчення дисципліни – полягає в отриманні знань і вмінь раціонального використання добавок у технологіях харчових продуктів, методів управління якістю готової продукції.

Теми лекцій:

1. Вступ. Мета та задачі курсу. Основні терміни та визначення. Загальні відомості про харчові добавки, визначення, класифікація. Комплексні харчові добавки.

2. Харчові добавки, які змінюють структуру та фізико-хімічні властивості продуктів харчування.

3. Харчові добавки, які впливають і змінюють смак та аромат харчових продуктів.

4. Харчові добавки, які уповільнюють мікробне та окислювальне псування м'ясної харчової сировини та готових продуктів. Технологічні харчові добавки.

5. Харчові ароматизатори.

6. Технологічні допоміжні засоби.

7. Прянощі та приправи.

8. Біологічні активні добавки. Порядок гігієнічної експертизи БАД. Реєстр БАД до харчової продукції.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Вивчення законодавчих та нормативних документів з технічного регулювання та технологічного використання харчових добавок (2 год).

2. Дослідження впливу фізико-хімічних факторів на індикаторні властивості та колориметричні показники натуральних харчових барвників (4 год).

3. Визначення розчинності харчових добавок, які регулюють консистенцію продукту та їх функціональні властивості (2 год).

4. Вивчення органолептичних показників смакоароматичних добавок (2 год).

5. Дослідження структурно-механічних показників розчинів емульгаторів та структуроутворювачів (4 год).

ОСНОВИ АЮРВЕДИЧНОГО ХАРЧУВАННЯ

Кафедра технології м'ясних, рибних та морепродуктів

Факультет харчових технологій та управління якістю
продукції АПК

Лектор	доц. Устименко І.М.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Метою дисципліни є отримання здобувачами вищої освіти всебічних знань у сфері наукових підходів сучасних тенденцій здорового способу життя, правильного харчування у поєднанні із принципами Аюрведи, набуття практичних навичок розробки персоналізованих раціонів харчування для споживачів різних конституцій і застосування отриманих знань в майбутній професійній діяльності у сфері харчових технологій.

Основними **завданнями** дисципліни є отримання здобувачами знань і навичок, необхідних для формування базових знань з аюрведичної теорії харчування для виробничо-технологічної діяльності в галузі.

Аюрведа як одна із найдавніших холістичних систем оздоровлення людини та підтримання здоров'я базується на певному філософському фундаменті, який досі залишається непорушним.

Згідно Аюрведи людина як частина безмежного Всесвіту є унікальною у своєму роді та знаходиться у гармонії із оточуючим світом. Унікальність кожної людини носить назву Пракріті та закладається у кожному особу іще до її народження.

Система оздоровлення людини згідно Аюрведи базується на здатності організму людини регулювати функції та системи харчовими продуктами з підтримкою балансу трьох конституційних типів – Вата-доша, Пітта-доша, Капха-доша, так як тільки одна з дош виходить з рівноваги, виникають захворювання.

Теми лекцій:

1. Аюрведа: історія виникнення, основні позиції, Пракріті і Вікріті.
2. Вплив харчування на організм людини за положеннями Аюрведи.
3. Концепції конституційних особливостей людини.
4. Характеристика та використання рослинної і тваринної сировини в аюрведичному харчуванні.
5. Прянощі та спеції в аюрведі.
6. Смак харчових продуктів: види, аюрведичні властивості.
7. Персоналізоване харчування: аюрведична комбінаторика, опорні рекомендації.
8. Особливості технології аюрведичної харчової продукції.

Теми лабораторних занять:

1. Конституції людини: визначення, розробка персоналізованих раціонів.
2. Супи та овочі в аюрведичному харчуванні.
3. Харчова аюрведична продукція з молока-сировини: технологія, визначення якості.
4. Особливості технології аюрведичних борошняних виробів.
5. Аюрведичні солодощі: технологія, оцінка якості.
6. Композиції пряно-ароматичної сировини: правила складання за рекомендаціями Аюрведи, підбір для різних конституцій.
7. Технології аюрведичних напоїв.

КУХНІ НАРОДІВ СВІТУ

Кафедра технології м'ясних, рибних та морепродуктів

Факультет харчових технологій та управління якістю
продукції АПК

Лектор	доц. Іванюта А.О.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Метою вивчення дисципліни “Кухні народів світу” є формування системи базового комплексу знань у студентів щодо історичного розвитку кулінарії, ресторанного господарства та їх перспектив у сучасних умовах; формування у студентів уявлення щодо культури та етнічних традицій харчування народів світу; ознайомлення з сучасними технологічними концепціями виробництва основних страв, виробів та напоїв у закладах ресторанного господарства; способами подачі страв і напоїв з використанням предметів народного побуту.

Теми лекцій:

1. Системи і типи харчування народів світу.
2. Особливості національних кухонь народів Східної Європи та Закавказзя.
3. Етнічні кухні та особливості харчування населення Західної Європи.
4. Національна кухня народів Північної Європи та нордичних країн.
5. Античні кулінарні традиції та сучасні гастрономічні технології Середземномор'я.

6. Особливості національної кухні в країнах Центральної Європи.

7. Кулінарні традиції, характеристика національних страв народів Азії.

8. Особливості національних традицій та культури харчування населення Америки.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Кухня країн Прибалтики. Особливість, традиційні страви та рекомендації до меню для туристів з Болгарії, Литви, Латвії та Естонії.

2. Особливість харчування народів Угорщини та Німеччини.

3. Особливості та традиційні страви англійської та французької кухонь.

4. Асортимент страв та особливості їхнього приготування в арабських країнах та країнах Африки.

5. Скандинавська та північноамериканська кухня. Схожість та відмінність.

6. Національні кухні Китаю, Кореї та Японії.

7. Національна українська кухня. Сучасний стан та особливості використання.

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

1. Лобізм у праві.
2. Правова політологія.
3. Медіація у професійній діяльності.
4. Податкове законодавство.
5. Право інтелектуальної власності.
6. Основи бізнес-права.
7. Європейські стандарти здорового харчування.
8. Інформаційне право та інформаційне законодавство.
9. Антикорупційне законодавство.

ЛОБІЗМ У ПРАВІ

Кафедра теорії та історії держави і права

Юридичний факультет

Лекторка	Чомахашвілі Олена Шотаєвна, доцент, кандидат юридичних наук
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

На сьогодні коли Україна перебуває у процесі глибоких політико-правових перетворень, пов'язаних з прийняттям серйозних управлінських рішень. Це вимагає відповіді на питання, на користь кого будуть прийняті такого роду рішення. При цьому в Україні спостерігається погано налагоджений діалог між державою і суспільством, а відсутність законодавчого регулювання лобізму у публічному просторі і надалі залишає це питання недостатньо зрозумілим та відкритим. Відсутність законодавчого врегулювання та груп, що здійснюють лобістську діяльність затримує демократизацію українського суспільства.

Прагнення України в світове товариство, як незалежної держави, розкрило цілий спектр «зон впливу» на вітчизняну політику, яка значним чином була неготова до викликів глобальних політичних процесів.

Явище лобізму не є новим у світі. Сьогодні він є невід'ємним атрибутом політичного життя кожної країни, хоча методи і прояви його можуть суттєво різнитися. Лобізм у його позитивному сенсі постає як необхідний інститут демократичного процесу, бо є системою організаційного оформлення представництва різноманітних групових інтересів, формою законного впливу груп тиску на прийняття управлінських рішень державних органів із метою задоволення інтересів певних соціальних структур (організацій, територіальних асоціацій, верств суспільства тощо). Лобізм у його негативному сенсі сприймається, як вид корупції.

Теми лекцій:

1. Концептуальні підходи до визначення лобізму.
2. Визначення суб'єктів та об'єктів лобістської діяльності.
3. Визначення предмету лобістської діяльності.
4. Типологія та функції лобізму.
5. Правові моделі лобістської діяльності.
6. Англосаксонська та континентальна модель лобістської діяльності
7. Лобі-групи в міжнародних відносинах
8. Транснаціональні інтереси підприємницьких кіл і їх вплив на зовнішню політику держави.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Теорія та практика лобізму: національний та закордонний досвід.
2. Класифікація суб'єктів лобістської діяльності.
3. Класифікація об'єктів лобістської діяльності.
4. Основні технології лобіювання.
5. Особливості становлення інституту лобізму в Україні.
6. Міжнародний лобізм: проблема визначення поняття.
7. Особливості регулювання та тенденції функціонування лобі-діяльності в США.

ПРАВОВА ПОЛІТОЛОГІЯ

Кафедра теорії та історії держави і права

Юридичний факультет

<i>Лекторка</i>	Віра Качур, доцент, кандидат юридичних наук
<i>Семестр</i>	7
<i>Освітній ступінь</i>	Бакалавр
<i>Кількість кредитів ЄКТС</i>	4
<i>Форма контролю</i>	Залік
<i>Аудиторні години</i>	30 (15 год лекцій, 15 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Подолання глобалізаційних викликів напряду залежить від створення ефективної правової основи регулювання суспільно-політичного життя. Це вимагає швидкого реагування на виникнення нових феноменів у політичному житті України, правового забезпечення ціннісних політико-правових орієнтирів країни. Знання основ правової політології сприятиме вдосконаленню знань здобувачів вищої освіти у цій сфері, глибокому розумінню особливостей політичних технологій та політичних процесів, політико-правових механізмів системи державного управління, шляхів врегулювання соціальних конфліктів, адаптації політичної системи до сучасних умов демократичного розвитку суспільства та її місця у сучасній геополітиці.

Теми лекцій:

1. Вступ до правової політологія (2 год).
2. Генеза світової та вітчизняної політико-правової думки (2 год).
3. Політична влада і політичні режими у правовому вимірі (2 год).
4. Інституційний вимір політико-правової системи (суб'єкти політики) (2 год).
5. Функціонально-правовий вимір політичної системи (політико-правові відносини, політико-правова участь, політико-правові процеси, політичні конфлікти) (2 год).
6. Нормативний вимір політико-правової системи (2 год).
7. Соціальні та ціннісні виміри політико-правової дійсності (2 год).
8. Політико-правове прогнозування (1 год).

Теми практичних занять:

1. Вступ до правової політології (2 год).
2. Генеза світової та вітчизняної політико-правової думки (2 год).
3. Політична влада і політичні режими у правовому вимірі (2 год).
4. Інституційний вимір політико-правової системи (2 год).
5. Функціонально-правовий вимір політичної системи (2 год).
6. Нормативний вимір політико-правової системи (2 год).
7. Соціальні та ціннісні виміри політико-правової дійсності (2 год).
8. Політико-правове прогнозування (1 год).

МЕДІАЦІЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Кафедра цивільного та господарського права

Юридичний факультет

Лектор	Горіславська Інна Вікторівна
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Медіація у професійній діяльності» розкриє уявлення майбутніх фахівців про широко відомий у світі, ефективний, альтернативний спосіб вирішення конфліктів (спорів) – медіацію. Медіація має різні визначення, але найбільш вдале: медіація – це філософія, процес та навички. Медіація сприяє осмисленню майбутніми фахівцями сутності та значення медіаційної процедури в професійній діяльності не лише представників юридичних професій. Розкриває основи та процес її здійснення. Цей курс допоможе отримати студентам практичні навички та уміння посередництва у конфліктних ситуаціях, налагоджувати комунікаційні процеси, досягати взаємної довіри учасників конфлікту та вирішувати важливі життєві ситуації, що потребують вирішення. Курс веде юрист-медіатор, кандидат юридичних наук (Сертифікат медіатора від Українського центру медіації (УЦМ), започаткований при Києво-Могилянській Бізнес Школі, член Національної асоціації медіаторів України (НАМУ).

Теми лекцій:

1. Як усе починалося, або поняття та правова регламентація медіації (2 год).
2. Медіатор – хто він? (2 год).
3. Принципи, процес та види медіації (2 год).
4. Медіація у професійній діяльності юриста (2 год).
5. Правові засади діяльності медіатора у соціальній сфері (2 год).
6. Медіація у сімейних відносинах (2 год).
7. Бізнес медіація: види та особливості (3 год).

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Теоретичні, етичні та правові основи медіації (2 год).
2. Процес медіації (учасники, процедура та формалізація) (4 год).
3. Медіація в окремих сферах юридичної практики (2 год).
4. Особливості використання медіації у сімейних відносинах (3 год).
5. Медіація у колективах (територіальні громади, шкільні класи, трудовий колектив, внутрішньо переміщені особи та ін.) (4 год).

ПОДАТКОВЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Кафедра адміністративного та фінансового права

Юридичний факультет

Лектор	к.ю.н., доцент Слюсаренко С.В.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Дисципліна «Податкове законодавство» має прямий зв'язок як з суто економічними дисциплінами («Основи економічної теорії», «Ринкова економіка», «Основи фінансів та бухгалтерського обліку») так і правовими («Конституційне право», «Фінансове право», «Адміністративне право», «Цивільне право», «Правові основи підприємницької діяльності» та іншими.

Метою курсу «Податкове законодавство» є формування у студентів комплексу професійних знань з теоретичних основ сучасного правового регулювання відносин у сфері оподаткування; усвідомлення сутності основних нормативних актів з питань оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності, знання повноважень податкових органів, які здійснюють контроль за дотриманням податкового законодавства, їх співпраця з фінансовими та правоохоронними органами.

Теми лекцій:

1. Поняття податків та обов'язкових платежів. Система оподаткування в Україні.
2. Предмет, метод, система податкового права. Податкові правовідносини.
3. Правовий механізм податку та його елементи.
4. Адміністрування податків і зборів.
5. Податковий контроль та забезпечення виконання податкових зобов'язань.
6. Спеціальні податкові режими.
7. Відповідальність за порушення податкового законодавства.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Поняття податків та обов'язкових платежів. Система оподаткування в Україні.
2. Предмет, метод, система податкового права. Податкові правовідносини.
3. Правовий механізм податку та його елементи.
4. Адміністрування податків і зборів.
5. Податковий контроль та забезпечення виконання податкових зобов'язань.
6. Спеціальні податкові режими.
7. Відповідальність за порушення податкового законодавства.

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Кафедра цивільного та господарського права

Юридичний факультет

Лектор	д.ю.н., доцент Піддубний Олексій Юрійович
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Сфера інтелектуальної власності – це сукупність галузей економіки і видів суспільної діяльності, які не беруть безпосередньої участі у створенні матеріальних благ. Мета дисципліни «Право інтелектуальної власності» полягає у формуванні у здобувачів теоретичних знань щодо системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні і світі, практичних умінь та навичок щодо застосування профільного законодавства в сфері охорони прав інтелектуальної власності.

Завдання дисципліни: ознайомити майбутніх спеціалістів з актуальними теоретичними напрямками, що існують в науці права інтелектуальної власності, забезпечити надання здобувачам ґрунтовних теоретичних знань в системі законодавства та інших правових актів, на підставі яких здійснюється правова охорона об'єктів інтелектуальної власності, оптимізувати умови для вироблення у здобувачів практичних умінь та навичок в сфері охорони прав інтелектуальної власності як на практичних заняттях, так і самостійно.

Теми лекцій:

1. Загальні положення права інтелектуальної власності. Здійснення сімейних прав та виконання сімейних обов'язків.
2. Авторське право та суміжні права
3. Правова охорона знаків для товарів і послуг.
4. Правова охорона фірмових найменувань та зазначень походження товару.
5. Правова охорона винаходів і корисних моделей та промислових зразків
6. Права та обов'язки матері, батька і дитини. Визначення походження дитини.
7. Право інтелектуальної власності на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності.
8. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Теми семінарських занять:

1. Загальні положення права інтелектуальної власності.
2. Авторське право та суміжні права.
3. Правова охорона знаків для товарів і послуг.
4. Правова охорона фірмових найменувань та зазначень походження товару.
5. Правова охорона винаходів і корисних моделей та промислових зразків.
6. Право інтелектуальної власності на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності.
7. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

ОСНОВИ БІЗНЕС–ПРАВА

Кафедра теорії та історії держави і права

Юридичний факультет

Лекторка	Попова Олена Вікторівна, кандидат юридичних наук
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

На сьогоднішній день Важко собі уявити освічену людину без знань з основ права. Право, закони, супроводжують людину все її життя тому, щоб уміло та правильно користуватися своїми правами, добре виконувати свої обов'язки, не порушуючи права і законні інтереси інших, треба бути обізнаним з правових питань тому, **метою** навчальної дисципліни є формування у учасників розуміння загальних характеристик з основ бізнесу, надання слухачам необхідних знань про види організаційно – правових форм, які є способом для ведення бізнесу, ознайомлення слухачів з основними правовими кроками для створення бізнесу, формування необхідних знань з ділових якостей особистості та підвищення правової обізнаності особи з договірних взаємовідносин і партнерських зв'язків у бізнесі.

Завдання навчальної дисципліни полягає у формуванні у слухачів необхідних знань з основ бізнес - права, значна увага приділяється навикам, щодо аналізу нормативно - правових актів та правильного застосовуванні відповідного законодавства України, сприятиме підвищенню правового мислення та культурного стилю правомірної поведінки, в тому числі в спілкуванні, як у повсякденному житті так і в різних суспільних відносинах.

Теми лекцій:

1. Загально – теоретична характеристика з основ бізнесу.
2. Ділові якості особи та ділова етика – основа сучасного бізнесу.
3. Види організаційно – правових форм як способи ведення бізнесу.
4. Основні правові кроки для створення бізнесу.
5. Основи створення сімейного бізнесу.
6. Правові відносини між роботодавцем та працівником.
7. Загальна характеристика договірних взаємовідносин та партнерських зв'язків в бізнесі.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Теорія та практика основ бізнесу: національний та закордонний досвід.
2. Діловий етикет та ділові якості особистості в основі сучасного бізнесу.
3. Основні організаційно – правові форми як способи ведення бізнесу.
4. Основні правові кроки для створення бізнесу.
5. Теорія та практика сімейного бізнесу: національний та закордонний досвід.
6. Правовий статус особи як роботодавця так і працівника.
7. Загальна характеристика договірних взаємовідносин та партнерських зв'язків в бізнесі.

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ЗДОРОВОГО ХАРЧУВАННЯ

Кафедра міжнародного права та порівняльного
правознавства

Юридичний факультет

Лектор	Головко Л.О.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

Мета дисципліни – формування у студентів системи знань і практичних вмінь з європейських стандартів здорового харчування, якості і безпеки харчових продуктів, принципів продовольчого права ЄС, знань щодо пошуку шляхів зниження впливу шкідливих речовин в харчових продуктах та раціонах харчування людини; ознайомлення з європейським досвідом в даній сфері; розгляд основних нормативних документів Європейського Союзу та України у сфері продовольчої безпеки

Теми лекцій:

1. Якість і безпека харчових продуктів.
2. Принципи продовольчого права ЄС.
3. Харчове законодавство Європейського Союзу.
4. Нове харчове законодавство України.
5. Основні види фальсифікації харчових продуктів в ЄС, Україні та світі та вимоги щодо розміщення на ринку продуктів харчування.
6. Класифікація шкідливих компонентів їжі і базисні регламенти оцінки безпеки харчової продукції.
7. Вимоги до операторів ринку харчових продуктів.
8. Правове регулювання органічного виробництва та використання ГМО під час виробництва харчових продуктів.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Якість і безпека харчових продуктів.
2. Принципи продовольчого права ЄС.
3. Харчове законодавство Європейського Союзу.
4. Нове харчове законодавство України.
5. Основні види фальсифікації харчових продуктів в ЄС, Україні та світі та вимоги щодо розміщення на ринку продуктів харчування.
6. Класифікація шкідливих компонентів їжі і базисні регламенти оцінки безпеки харчової продукції.
7. Вимоги до операторів ринку харчових продуктів.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Кафедра адміністративного та фінансового права

Юридичний факультет

<i>Лектор</i>	Артеменко Олена Вікторівна
<i>Семестр</i>	7
<i>Освітній ступінь</i>	Бакалавр
<i>Кількість кредитів ЄКТС</i>	4
<i>Форма контролю</i>	Залік
<i>Аудиторні години</i>	30 (15 год лекцій, 15 год практичних чи лабораторних)

Загальний опис дисципліни

У XXI столітті індустрія інформатизації є лідером за обсягом виробництва технічних засобів і послуг. Вона все глибше проникає до усіх без винятку сфер суспільного споживання, автоматизації виробництва, науки і освіти, інтелектуалізації систем управління, моніторингу природного середовища і ресурсів, забезпечення національної безпеки тощо. Технології та засоби отримання, накопичення, передачі, аналізу (обробки) і використання інформації стають широко затребуваним товаром, а також засобами виробництва інших товарів і послуг. Науково-освітній, інформаційний та інтелектуальний потенціал, на якому базуються технології у всіх сферах суспільного життя, неможливо швидко створити, тож для розвитку потенціалу інформаційного суспільства потрібний сталий поступ науки, освіти, політичних та управлінських структур, які оснащені сучасними комп'ютерними технологіями.

Навчальна дисципліна „Інформаційне право та інформаційне законодавство” передбачає вивчення комплексу питань: історичні основи становлення інформаційного суспільства в Україні та світі і правового забезпечення цього процесу, поняття інформаційно-правових норм та інформаційних правовідносин, їх структуру та особливості, правові засади інформаційних прав і свобод людини і громадянина та їх реалізація в Україні.

Метою навчальної дисципліни „Інформаційне право та інформаційне законодавство ” є отримання комплексу знань про систему інформаційного права, розуміння і усвідомлення проблеми інформаційного права у процесі формування інформаційної діяльності суспільства і розбудови демократичної, правової, соціальної держави.

Завдання навчальної дисципліни «Інформаційне право та інформаційне законодавство»: навчити студентів розуміти і усвідомлювати проблеми інформаційного права у процесі формування інформаційної діяльності суспільства і розбудови демократичної, правової, соціальної держави. Допомогти студентам поглибити свої знання з найбільш важливих теоретичних положень курсу, краще засвоїти якісні зміни та доповнення, що виникають у процесі інформаційної діяльності людей, в сфері задоволення їх потреб та інтересів стосовно інформації та стосовно інших сфер через інформацію; привити студентам комплекс практичних знань та навичок, необхідних для формування в них високої професійної майстерності; глибше вивчити останні зміни та доповнення, внесені в чинне інформаційне законодавство, виробити вміння вірно застосовувати його норми до конкретних правових ситуацій.

Теми лекцій:

1. Сутність, зміст, структура інформаційного права.
2. Інформаційно-правові норми та інформаційні правовідносини їх структура та особливості.
3. Поняття доступу до інформації та права на нього. Суб'єкти правовідносин у сфері доступу до інформації.
4. Електронні публічні послуги – сутність, організація надання. Зарубіжний досвід надання електронних публічних послуг.
5. Поняття національної безпеки та інформаційної безпеки як її складової.
6. Правове регулювання кібернетичного простору.
7. Юридична відповідальність у сфері інформаційних відносин.

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Етапи розвитку інформаційного суспільства у світі.
2. Інформаційні правовідносини як юридична категорія. Суб'єкти владних повноважень та їх компетенція в інформаційній сфері.
3. Права людини і захист персональних даних. Поняття і сутність е-урядування.
Інформаційний запит: вимоги щодо оформлення та порядок подання.
4. Зарубіжний досвід надання електронних публічних послуг: загальні відомості. Модель ООН розвитку онлайн-послуг.
5. Електронна комерція, основні поняття та ознаки.
6. Поняття національної безпеки та інформаційної безпеки як її складової.
7. Адміністративна відповідальність у сфері комп'ютерних технологій.

АНТИКОРУПЦІЙНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Кафедра адміністративного та фінансового права

Юридичний факультет

Лектор	д.ю.н., доцент Гулак О.В.
Семестр	7
Освітній ступінь	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	30 (15 год лекцій, 15 год практичних)

Загальний опис дисципліни

Мета: формування у слухачів теоретичних і практичних знань щодо феномену корупції як економічного, політичного, правового та культурного явища, його природи, соціальної бази виникнення та поширення, а також створення дієвих механізмів запобігання та протидії корупції як умови формування соціально орієнтованої правової держави і громадянського суспільства.

Завдання: надати систематизовані знання щодо сутності корупції, чинників та передумов її виникнення і поширення, теорії і практики запобігання та протидії корупції, ознайомити з кращим вітчизняним і зарубіжним досвідом у відповідній галузі; сформулювати вміння аналізувати стан корупції в Україні, її особливостей та тенденцій, форм прояву; на основі наукових підходів вміти визначати шляхи підвищення ефективності антикорупційної політики, удосконалення нормативно-правових і організаційних засад запобігання та протидії корупції, забезпечення дієвої державно-громадської співпраці для зменшення корупційних проявів; створити основу для формування антикорупційної культури державних службовців.

Теми лекцій:

1. Сутність та поняття корупції.
2. Формування та реалізація державної антикорупційної політики.
3. Антикорупційна стратегія: проблеми прийняття та реалізації на сучасному етапі.
4. Національне агентство з питань запобігання корупції як основний державний орган з питань формування та реалізації антикорупційної політики.
5. Законодавчо визначені методи та заходи запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням.
6. Фінансовий контроль.
7. Відповідальність за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення та усунення їх наслідків.
8. Організаційно-правові засади діяльності Національного антикорупційного бюро.

Теми семінарських занять:

1. Сутність та поняття корупції.
2. Формування та реалізація державної антикорупційної політики.
3. Національне агентство з питань запобігання корупції як основний державний орган з питань формування та реалізації антикорупційної політики.
4. Законодавчо визначені методи та заходи запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням.
5. Фінансовий контроль.
6. Відповідальність за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення та усунення їх наслідків.
7. Організаційно-правові засади діяльності Національного антикорупційного бюро.

Результати вибору
вбіркових дисциплін студентами бакалавратури
факультету (ННІ) _____
спеціальності _____
Курсу _____

*(3-го курсу повного терміну навчання, які випускаються у 2024 році,
1 або 2 курсу скороченого терміну навчання, які випускаються у 2024 році)*

№ п/п	ПІБ студента	Назва 1-ї дисципліни	Назва 2-ї дисципліни	Підпис
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
...				

**Коротка інструкція до проведення процедури
формування вибірових дисциплін на навчально-
інформаційному порталі НУБіП України
(<https://elearn.nubip.edu.ua/>)**

Порядок вибору дисциплін.

Ознайомтеся з запропонованим вибором

На сторінці офіційного сайту НУБіП України наведено повний список дисциплін, які пропонуються до вибору. Біля кожної дисципліни Ви знайдете анотацію, щоб детальніше ознайомитися зі своїм вибором. [>>](#)

Перейдіть на інформаційний ресурс факультету

Кожен факультет і ННІ має на цьому порталі власний інформаційний ресурс для інформування своїх студентів та проведення різноманітних опитувань і тестувань. Такий ресурс Ви бачите серед списку «Мої курси». [>>](#)

Зробіть свій вибір

У блоці «Формування вибіркової складової» Ви знайдете ресурс «Вибір дисциплін загальноуніверситетського рівня». У ньому зі списку запропонованих дисциплін необхідно вибрати дві.